

Udskriftsdato: 21. december 2025

BEK nr 1296 af 27/11/2017 (Historisk)

Bekendtgørelse om undervisningsplan for køreuddannelsen til stor knallert (kategori AM)

Ministerium: Transportministeriet

Journalnummer: Transport-, Bygnings- og Boligmin.,
Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, j.nr. TS2100201-00020

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 755 af 29/05/2020

Bekendtgørelse om undervisningsplan for køreuddannelsen til stor knallert (kategori AM)¹⁾

I medfør af § 56, stk. 5, 1. pkt., og § 64, stk. 5, 1. pkt., i færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 38 af 5. januar 2017, fastsættes efter bemyndigelse i henhold til § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 453 af 11. maj 2017 om Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens opgaver og beføjelser, klageadgang og kundgørelse af visse af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens forskrifter:

§ 1. Undervisning af elever med henblik på erhvervelse af kørekort til kategori AM skal foregå i overensstemmelse med undervisningsplanen for køreuddannelsen til stor knallert (kategori AM), der er optaget som bilag til denne bekendtgørelse.

§ 2. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2018.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 1086 af 25. november 2012 om undervisningsplan for køreuddannelsen til stor knallert ophæves.

Stk. 3. Elever, der har påbegyndt køreuddannelsen før den 1. januar 2018, kan afslutte uddannelsen og aflægge køreprøve efter de hidtil gældende regler frem til udgangen af juni 2018.

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, den 27. november 2017

CARSTEN FALK HANSEN

/ Stefan Søsted

- ¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF af 20. december 2006 om kørekort, EU-Tidende 2006, nr. L 403, side 18, som senest ændret ved Kommissionens direktiv 2014/85/EU af 1. juli 2014 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/126/EF om kørekort, EU-Tidende 2014, nr. L 194, side 10.

INDHOLDSFORTEGNELSE

0. INDLEDNING

1. KNALLERTENS INDRETNING, UDSTYR OG DOKUMENTER

1.1 Betjeningsudstyr og instrumenter

1.1.1 Betjeningsudstyr

1.1.2 Instrumenter og kontroludstyr

1.1.3 Motor, tænding og gashåndtag

1.1.4 Kobling

1.1.5 Gear

1.1.6 Styreapparat

1.1.7 Bremses

1.2 Lovbestemmelser om knallertens indretning og udstyr mv.

1.2.1 Førerens og ejerens ansvar

1.2.2 Styreapparat

1.2.3 Bremses

1.2.4 Lygter, reflekser og horn

1.2.5 Motor og udstødningssystem samt transmission

1.2.6 Energi- og miljørigtig kørsel

1.2.7 Bærende dele

1.2.8 Stel mv.

1.2.9 Særligt udstyr

1.2.10 Særlige køretøjer

1.3 Køretøjets dokumenter 1.3.1 Registreringsattest mv.

2. MANØVRER PÅ LUKKET ØVELSESPLADS

2.1 Forberedelse til kørsel

2.1.1 Personligt udstyr

2.1.2 Knallertens udstyr

2.2 Håndtering af knallerten

- 2.2.1 Trække knallerten
- 2.2.2 Korrekt kørestilling mv.
- 2.3 Start af motor og koblingsbetjening
 - 2.3.1 Start og stop af motor
 - 2.3.2 Fornemme koblingspunkt
- 2.4 Igangsætning og standsning
 - 2.4.1 Igangsætning og standsning på plan vej
- 2.5 Langsom kørsel ligeud og i cirkler
 - 2.5.1 Ligeudkørsel
 - 2.5.2 Kørsel i cirkel og i 8-tal
- 2.6 Igangsætning, balance, bremsning, standsning, samt styring i cirkelbaner
 - 2.6.1 Igangsætning i cirkelbane og standsning
 - 2.6.2 U-vending
- 2.7 Kørsel i sving med kropshældning
 - 2.7.1 Kørsel i cirkel og slalom
- 2.8 Bremsning ved moderate hastigheder
 - 2.8.1 Brug af for- og baghjulsbremse hver for sig
- 2.9 Kombineret bremse- og undvigemanøvre
 - 2.9.1 Bremse- og undvigemanøvre
- 2.10 Højresving om hjørner
 - 2.10.1 Højresving uden standsning
 - 2.10.2 Højresving med standsning

3. KØRETØJERS MANØVRE-EGENSKABER

- 3.1 Generelt om manøvre-egenskaber
 - 3.1.1 Fartegenskaber
- 3.2 Forskellige køretøjers manøvre-egenskaber
 - 3.2.1 Person- og varebiler
 - 3.2.2 Lastbiler, herunder busser
 - 3.2.3 Biler med påhængskøretøj

3.2.4 Traktorer, herunder motorredskaber

3.2.5 Motorcykler

3.2.6 Knallerter

3.2.7 Cykler

4. TRAFIKANTADFÆRD

4.1 Opfattelse og reaktion

4.1.1 Knallertførerens vigtigste opgaver

4.1.2 Reaktionstiden

4.1.3 Opfattelses- og reaktionsevnen begrænsning

4.1.4 Forbedring af opfattelses- og reaktionsevnen

4.1.5 Mobiltelefoners indvirken på opfattelses- og reaktionsevnen

4.1.6 Forskellige aktiviteter indvirken på opfattelses- og reaktionsevnen

4.2 Syn og bevægelse

4.2.1 Synsretning og bevægelsesretning

4.3 Bedømmelse af hastighed og afstand

4.3.1 Bedømmelse af afstand

4.3.2 Bedømmelse af egen hastighed

4.3.3 Bedømmelse af andres hastighed

4.4 Lovbestemmelser om køreevne og helbred

4.4.1 Alkohol

4.4.2 Narkotika

4.4.3 Sygdom, medicin, træthed og lignende

4.5 Andre trafikanters adfærd

4.5.1 Ulykker, alder og trafikantart

4.5.2 Aldersbetingede vanskeligheder

4.6 Bedømmelse af andre trafikanter

4.6.1 Kendetegn på alder, opmærksomhed og hensigt

4.6.2 Særlig udsatte trafikanters typiske fejl

4.7 Egne holdninger og egen adfærd

- 4.7.1 Holdninger
- 4.7.2 Adfærd
- 4.7.3 Egne kørselskompetencer
- 4.7.4 Risikoblindhed

5. VEJFORHOLD

- 5.1 Vejenes sikkerhedsmæssige udformning
 - 5.1.1 Grænser for vejes sikkerhed
 - 5.1.2 Benyttelse af vejene
- 5.2 Risikoforhold ved vejene
 - 5.2.1 Kendetegn på risikoforhold
 - 5.2.2 Vejens omgivelser
 - 5.2.3 Vejens udstyr eller standard
 - 5.2.4 Vejens forløb
 - 5.2.5 Vejens brug
 - 5.2.6 Vejens type eller klasse

6. GRUNDREGLER FOR KØRSEL PÅ STOR KNALLERT

- 6.1 Anvisninger for færdslen
 - 6.1.1 Færdselslovens gyldighed
 - 6.1.2 Anvisninger for kørslen
 - 6.1.3 Kørekortkategorier og førerret
- 6.2 Sikker og uhindret afvikling af færdslen
 - 6.2.1 Grundregler for færdslen
 - 6.2.2 Fare, ulempe og unødigt ulempe
 - 6.2.3 Signalgivning og brug af lys uden for lygtetændingstiden
 - 6.2.4 Fri passage for bestemte trafikarter
 - 6.2.5 Personer og gods mv.
 - 6.2.6 Motorstop mv.
 - 6.2.7 Færdselsulykke
 - 6.2.8 Forsikringspligt

6.2.9 Overladelse af køretøj til andre

7. MANØVRER PÅ VEJ

7.1 Igangsætning og standsning ved kørebanekant

7.1.1 Kendskab til ulykker

7.1.2 Kendskab til risikoforhold

7.1.3 Orienterings-færdigheder

7.1.4 Manøvre-færdigheder

7.2 Placering under ligeudkørsel

7.2.1 Kendskab til ulykker

7.2.2 Kendskab til risikoforhold

7.2.3 Orienterings-færdigheder

7.2.4 Manøvre-færdigheder

7.3 Hastighed under ligeudkørsel

7.3.1 Kendskab til ulykker

7.3.2 Kendskab til risikoforhold

7.3.3 Orienterings-færdigheder

7.3.4 Manøvre-færdigheder

7.3.5 Lovbestemmelser i øvrigt

7.4 Vognbaneskift og sammenfletning

7.4.1 Kendskab til ulykker

7.4.2 Kendskab til risikoforhold

7.4.3 Orienterings-færdigheder

7.4.4 Manøvre-færdigheder

7.4.5 Lovbestemmelser i øvrigt

7.5 Vending

7.5.1 Kendskab til ulykker

7.5.2 Kendskab til risikoforhold

7.5.3 Orienterings-færdigheder

7.5.4 Manøvre-færdigheder

7.5.5 Lovbestemmelser i øvrigt

7.6 Kørsel forbi holdende køretøjer og gående mv.

7.6.1 Kendskab til ulykker

7.6.2 Kendskab til risikoforhold

7.6.3 Orienterings-færdigheder

7.6.4 Manøvre-færdigheder

7.7 Møde

7.7.1 Kendskab til ulykker

7.7.2 Kendskab til risikoforhold

7.7.3 Orienterings-færdigheder

7.7.4 Manøvre-færdigheder

7.8 Kørsel foran eller efter andre

7.8.1 Kendskab til ulykker

7.8.2 Kendskab til risikoforhold

7.8.3 Orienterings-færdigheder

7.8.4 Manøvre-færdigheder

7.8.5 Lovbestemmelser og andre forhold

7.9 Overhaling

7.9.1 Kendskab til ulykker

7.9.2 Kendskab til risikoforhold

7.9.3 Orienterings-færdigheder

7.9.4 Manøvre-færdigheder

7.9.5 Lovbestemmelser i øvrigt7. 10 Kørsel i trafiksanererede områder

7.10.1 Kendskab til ulykker

7.10.2 Kendskab til risikoforhold

7.10.3 Orienterings-færdigheder

7.10.4 Manøvre-færdigheder

7.10.5 Lovbestemmelser i øvrigt

7.11 Fremkørsel mod kryds

7.11.1 Kendskab til ulykker

- 7.11.2 Kendskab til risikoforhold
- 7.11.3 Orienterings-færdigheder
- 7.11.4 Manøvre-færdigheder
- 7.12 Ligeudkørsel i kryds
 - 7.12.1 Kendskab til ulykker
 - 7.12.2 Kendskab til risikoforhold
 - 7.12.3 Orienterings-færdigheder
 - 7.12.4 Manøvre-færdigheder
- 7.13 Højresving i kryds
 - 7.13.1 Kendskab til ulykker
 - 7.13.2 Kendskab til risikoforhold
 - 7.13.3 Orienterings-færdigheder
 - 7.13.4 Manøvre-færdigheder
- 7.14 Venstresving i kryds
 - 7.14.1 Kendskab til ulykker
 - 7.14.2 Kendskab til risikoforhold
 - 7.14.3 Orienterings-færdigheder
 - 7.14.4 Manøvre-færdigheder
- 7.15 Kørsel i rundkørsel
 - 7.15.1 Kendskab til ulykker
 - 7.15.2 Kendskab til risikoforhold
 - 7.15.3 Orienterings-færdigheder
 - 7.15.4 Manøvre-færdigheder
- 7.16 Kørsel på motorvej
- 7.17 Kørsel ved siden af andre
 - 7.17.1 Kendskab til ulykker
 - 7.17.2 Kendskab til risikoforhold
 - 7.17.3 Orienterings-færdigheder
 - 7.17.4 Manøvre-færdigheder
- 7.18 Standsning og parkering

- 7.18.1 Kendskab til ulykker
- 7.18.2 Kendskab til risikoforhold
- 7.18.3 Orienterings-færdigheder
- 7.18.4 Manøvre-færdigheder
- 7.18.5 Lovbestemmelser i øvrigt
- 7.19 Kørsel i mørke og i lygtetændingstiden i øvrigt
- 7.19.1 Kendskab til ulykker
- 7.19.2 Kendskab til risikoforhold
- 7.19.3 Orienterings-færdigheder
- 7.19.4 Manøvre-færdigheder
- 7.19.5 Lovbestemmelser i øvrigt
- 7.20 Kørsel i tunnel

8. Særlige risikoforhold i trafikken

- 8.1 Særlige risikoforhold
- 8.1.1 Alkohol som ulykkes- og skadesfaktor
- 8.1.2 Narkotika som ulykkes- og skadesfaktor
- 8.1.3 Hastighed som ulykkes- og skadesfaktor

9. MANØVRER PÅ KØRETEKNISK ANLÆG

10. FORBEREDELSE TIL KØREPRØVE

- 10.1 Betingelser for at få kørekort
- 10.1.1 Køreundervisning mv.
- 10.1.2 Indstilling til køreprøve
- 10.1.3 Kørekortkategorier og førerret
- 10.2 Køreprøvens gennemførelse
- 10.2.1 Krav ved køreprøven
- 10.2.2 Teoriprøven
- 10.2.3 Den praktiske prøve
- 10.3 Lovbestemmelser om kørekort
- 10.3.1 Kørekortets gyldighed

10.3.2 Inddragelse og generhvervelse/gengivelse af kørekort

0. INDLEDNING

Det overordnede mål for køreuddannelsen til køretøjskategori AM, stor knallert er:

- 1) At give eleverne indsigt i og forståelse for de farer og vanskeligheder, de som førere af store knallerter møder i færdslen, samt give dem viden om de færdselsregler og andre lovbestemmelser, der har betydning i denne forbindelse,
- 2) At give eleverne et sådant kendskab til knallerten og dens betjening, at de kan konstatere opståede mangler af betydning for sikkerheden,
- 3) At give eleverne forståelse for de grundlæggende menneskelige forhold, der har indflydelse på kørefærdigheden, således at de fuldt ud kan udnytte deres evner og i fornødent omfang modvirke almindelige menneskelige begrænsninger,
- 4) At give eleverne færdighed i at bedømme færdslen kritisk og føre knallerten uden fare for sig selv og andre,
- 5) At bidrage til, at eleverne bliver hensynsfulde og ansvarsbevidste førere af store knallerter,
- 6) At give eleverne viden om og forståelse for de svage trafikanters situation, særlig i forhold til den motoriserede færdsel.

Denne undervisningsplan indeholder en nærmere specificering af uddannelsesmålene opdelt i hovedafsnit og underafsnit.

Hvert hovedafsnit indledes med en kort beskrivelse af undervisningens formål. Derefter følger en opdeling i underafsnit med angivelse af hovedmål og detaljerede delmål. Delmålene udgør de egentlige retningslinjer for såvel undervisningen som bedømmelsen ved køreprøven, idet de nøjere klarlægger, hvad eleven skal vide og kunne efter endt undervisning.

Til præcisering af præstationskravene til eleven er benyttet følgende udtryk i delmålsbeskrivelserne:

Eleven skal

- 7) Have kendskab til, vil sige, at eleven skal være så vidt orienteret om emnet, at det ikke er ukendt for eleven eller, at det kan understøtte og lette forståelsen af en efterfølgende mere målrettet og grundigere undervisning,
- 8) Udpege, vil sige, at eleven i praksis skal kunne lokalisere bestemte køretøjsdele, herunder betjeningsudstyr,
- 9) Aflæse og forstå betydningen af, vil sige, at eleven i praksis skal kunne anvende instrumenter og kontrolllys på køretøjet, forstå betydningen af disse og reagere i nødvendigt omfang,
- 10) Kontrollere, vil sige, at eleven uden brug af værktøj i praksis skal kunne undersøge og tage stilling til, om de i de pågældende kontrolafsnit anførte krav til køretøjet er opfyldt, herunder kunne forklare hvordan kontrollen udføres,
- 11) Angive årsager til, indhold eller betydning af, vil sige, at eleven skal kunne finde de korrekte svar blandt flere mulige på spørgsmål om vejafmærkning, indholdet af en lovbestemmelse og lignende, samt andre forhold af væsentlig betydning,
- 12) Beherske orienterings- og manørefærdigheder samt andre færdigheder, vil sige, at eleven i praksis skal kunne orientere sig kritisk, håndtere køretøjets betjeningsudstyr korrekt, udføre manøvrer fejlfrit samt udføre andre færdigheder korrekt,
- 13) Opfatte og bedømme, vil sige, at eleven skal kunne bemærke bestemte forhold i en færdselssituation eller på billeder, forstå forholdets betydning, og hvordan man reagerer herpå eller finde de korrekte svar blandt flere mulige på spørgsmål om de pågældende forhold,

- 14) Genkende, vil sige, at eleven i praksis skal kunne genkende betydningen af anvisninger for færdslen, og efterleve disse,
- 15) Reagere hensigtsmæssigt, vil sige, at eleven i praksis skal kunne føre køretøjet og ændre hastighed, placering eller kørselsretning i overensstemmelse med færdselsreglerne, hensynet til sikkerheden og trafikafviklingen, og
- 16) Ved øvelse opnå færdighed i, vil sige, at eleven under kørsel på lukket øvelsesplads skal kunne udføre manøvrer korrekt.

I delmålsbeskrivelserne kan præstationskravene kombineres eller kravene kan anvendes delvist. Fx er der i præstationskravet »genkende og angive betydningen af« anvendt beskrivelser fra to præstationskrav.

Præstationskravet »angive årsager til, indhold eller betydning af« anvendes ved teoriprøven. Præstationskravet »genkende« anvendes ved den praktiske prøve.

Ved **teoriprøven** skal eleven ud fra situationer på billeder kunne »angive betydningen af« fx vejafmærkninger, ved at finde de korrekte svar blandt flere mulige.

Ved den **praktiske prøve** skal eleven i en færdselssituation kunne »genkende« fx vejafmærkning og efterleve betydningen af disse.

Der er ved målbeskrivelserne ikke skelnet skarpt mellem teoretisk og praktisk undervisning. Dette skyldes hensynet til, at teoretisk og praktisk undervisning skal integreres i størst muligt omfang, og at kørelæreren derfor stilles mere frit i valget af undervisningsmetode og undervisningssituation.

En skarp skelnen mellem teori og praksis er i øvrigt mindre hensigtsmæssig, idet nogen praktisk undervisning (dvs. undervisning i praktiske færdigheder) udmærket kan indlæres i et teorilokale med de rette hjælpemidler, og en del teoriundervisning (dvs. undervisning i teoretiske emner) med fordel kan formidles under praktiske øvelser i færdslen.

Om den nærmere planlægning og gennemførelse af undervisningen, herunder valg af hjælpemidler, henvises til lærervejledningen til undervisningsplanen.

Øvelseskørsel (dvs. manøvrer på lukket øvelsesplads og manøvrer på vej) samt køreprøve til kategori AM, stor knallert, skal gennemføres på en stor knallert, der opfylder bestemmelserne for kategori AM, som anført i kørekortbekendtgørelsen med tilhørende bilag.

Om de nærmere retningslinjer for køreprøven henvises til kørekortbekendtgørelsen med tilhørende bilag.

1. KNALLERTENS INDRETNING, UDSKYR OG DOKUMENTER

Formålet med undervisningen er at give eleven en sådan viden om knallertens indretning og udstyr og en sådan forståelse af knallertens funktioner, at det letter indlæringen af en korrekt og skånsom behandling af knallerten og en sikker udførelse af de forskellige manøvrer.

Undervisningen har endvidere til formål at gøre eleven bekendt med de vigtigste lovbestemmelser om knallertens udstyr, således at eleven selv kan konstatere og tage stilling til mangler eller fejl, der har betydning for færdselssikkerheden.

Undervisningen skal give eleverne en sådan viden om knallerten, dens betjening og om anvendelsen af personligt udstyr, at de kan konstatere forhold af betydning for sikkerheden og miljøet.

Undervisningen har endelig til formål at gøre eleven bekendt med lovbestemmelser om de vigtigste administrative dokumenter i forbindelse med knallertens benyttelse.

1.1 Betjeningsudstyr og instrumenter

Hovedmål

Eleven skal lære at anvende betjeningsudstyret på knallerten samt lære at forstå betydningen af standardinstrumenter og kontroludstyr.

Eleven skal have viden om, hvorledes motor, tænding, gashåndtag, kobling, gear, styreapparat og bremses fungerer, således at det hjælper eleven til at behandle betjeningsudstyret korrekt.

Undervisningen i afsnit 1.1.1 kan med fordel kombineres med undervisningen i afsnit 2.1.2 »Knallertens udstyr«.

Delmål

1.1.1 Betjeningsudstyr

Eleven skal kunne udpege følgende betjeningsudstyr:

- 1) Kontakt til tænding, lygter, horn og eventuel elektrisk starter og motorstop.
- 2) Eventuel afspærringshane for benzintilførsel.
- 3) Håndtag til gas og eventuel choker.
- 4) Greb til håndbremse.
- 5) Pedal til fodbremse og eventuel kickstarter.
- 6) Styr, sidestøtteben og eventuelt centralstøtteben.

1.1.2 Instrumenter og kontroludstyr

Eleven skal kunne aflæse og forstå betydningen af:

- 1) Instrumenter.
- 2) Kontroludstyr.

1.1.3 Motor, tænding og gashåndtag

Eleven skal have kendskab til følgende funktioner:

- 1) Motoren fungerer i princippet på den måde, at stemplet sættes i bevægelse, når en brændstofblanding antændes.
- 2) Stemplets bevægelse omsættes til en roterende bevægelse af krumtappen, og denne bevægelse føres videre gennem kobling, gear og kæde, kardanaksel eller drivrem til knallertens baghjul.
- 3) Motorens omdrejninger reguleres med gashåndtaget.
- 4) Motoren må hjælpes i gang enten af en elektrisk starter, der får strøm fra batteriet, når startkontakten betjenes, eller af en kickstarter, der betjenes med foden.

1.1.4 Kobling

Eleven skal have kendskab til følgende funktioner:

- 1) Mange knallerter er forsynet med automatisk kobling. Koblingen fungerer således, at forbindelsen mellem motor og transmission er afbrudt, når motoren går i tomgang. Når motorens omdrejninger øges, sammenkobles motor og transmission.
- 2) På knallert med manuelt gear gælder følgende:
 - a) Koblingen fungerer i princippet på den måde, at en plade presses mod et svinghjul på krumtappen, hvorved bevægelsen føres videre til gearkasse, kæde, drivrem eller kardanaksel og baghjul.
 - b) Forbindelsen til gearkassen afbrydes, når koblingsgrebet trækkes helt til.
 - c) Koblingsgrebet bør trækkes helt til under start af motoren for at skåne starteren, og det skal trækkes helt til under gearskift for ikke at ødelægge gearkassen.
 - d) Koblingsgrebet skal slækkes langsomt i 1. gear, så motorens omdrejninger overføres blødt til knallertens baghjul.

1.1.5 Gear

Eleven skal have kendskab til følgende funktioner:

- 1) Mange knallerter er ikke forsynet med en egentlig gearkasse med et fast antal gear, men med et Variomatic gear (milliongear). Dette gear består af en kilerem der løber mellem 2 remskiver, hvor afstanden mellem de to remskivehalvparter kan varieres.
- 2) Gearet regulerer overførslen af den roterende bevægelse fra motoren til knallertens baghjul.
- 3) For manuelt gear gælder følgende:
 - a) Gearkassen fungerer i princippet på den måde, at tandhjul af forskellig størrelse bringes til at gribe ind i hinanden. Dette sker ved at betjene gearvælgeren.
 - b) De lavere gear bruges ved ønske om stor trækraft fx ved igangsætning, acceleration eller kørsel op ad stejle bakke samt ved kørsel med lav hastighed.
 - c) De højere gear bruges ved kørsel med høj hastighed. Dette skåner motoren og begrænser brændstofforbruget.

1.1.6 Styreapparat

Eleven skal have kendskab til følgende funktioner:

- 1) Styreapparatet fungerer i princippet på den måde, at styrets bevægelse overføres direkte til forhjulet, idet styr, styrestamme, forgaffel og forhjul er i fast forbindelse.

- 2) Styreapparatet er fastgjort på knallertens stel, ved at styrestammen går gennem stellet kronrør og holdes på plads i dette ved kuglelejer.

1.1.7 Bremses

Eleven skal have kendskab til følgende funktioner:

- 1) Hjulbremserne fungerer i princippet på den måde, at en bremsebelægning ved et væsketryk eller ved et stang- eller kabeltræk presses mod en tromle eller skive på knallertens hjul, så hjulets rotation nedsættes.
- 2) Aktivisering af hjulbremserne sker ved at man træder på bremsepedalen (fodbremsen) eller trækker bremsegrebet (håndbremsen) til.
- 3) Normalt virker fodbremsen på baghjulet, og håndbremsen på forhjulet.
- 4) Fodbremse og håndbremse kan således aktiveres med forskellig styrke og dermed tilpasses vejforhold, føret og knallertens belæsning (belastning).
- 5) På knallerter med automatisk kobling kan baghjulsbremsen være håndbetjent med et greb på styrets venstre side.

1.2 Lovbestemmelser om knallertens indretning og udstyr mv.

Hovedmål

Eleven skal lære de vigtigste lovbestemmelser om knallertens indretning og udstyr samt have kendskab til forskellige risikoforhold og tegn på fejl, der har særlig betydning for færdselssikkerheden.

Eleven skal endvidere lære at kontrollere udstyrets lovlighed på en knallert og påvise eventuelle fejl eller mangler.

Undervisningen i kontrol af knallertens udstyr kan med fordel kombineres med undervisningen i afsnit 2.1.2 »Knallertens udstyr«.

Delmål

1.2.1 Førerens og ejerens ansvar

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Ejeren eller den registrerede bruger har ansvaret for, at knallerten er i lovlig stand, og føreren har ansvaret for, at knallerten er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.
- 2) Føreren skal hele tiden være opmærksom på, om knallerten er i orden, og især at styreapparat, bremses, lygter og lydsignalapparatet (hornet) fungerer sikkert og efter lovens krav er forsvarligt.
- 3) Såfremt man ønsker at ændre på knallertens oprindeligt godkendte indretning og udstyr, skal man være opmærksom på, at der gælder særlige regler for dette.

1.2.2 Styreapparat

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Styreapparatet skal være således indrettet, at knallerten kan styres let, sikkert og hurtigt.

- 2) Der må ikke på grund af slid eller lignende forekomme væsentligt slør i styreapparatet som helhed eller i dets enkelte dele.
- 3) Styret skal være mere end 55 cm bredt.
- 4) Håndtagene må ikke sidde lavere end knallertens sæde og højst sidde 30 cm over sædets højde.

Eleven skal kunne kontrollere, om følgende forhold ved styreapparatet er opfyldt:

- 5) Ved fuldt styreudslag skal der være tilstrækkelig plads til førerens hænder.
- 6) Forhjulet skal præcist følge styrets bevægelse.
- 7) Styr og håndtag skal sidde fast.
- 8) Slør mellem kronrør og styrestamme og mellem gaffelkrone og samlestykke samt i teleskoprør må ikke forekomme.
- 9) Styreapparatet må ikke på grund af udstyr eller andet hindres i sin bevægelse og skal kunne drejes let og hurtigt uden mislyde eller punktvis træghed.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold ved styreapparatet:

- 10) Punktvis modstand ved styreudslag er tegn på fejl.

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende forhold:

- 11) Styreapparatet skal umiddelbart efterses, hvis der fremkommer slør eller mislyde/træghed (sådanne forhold kan medføre alvorlig risiko for uheld).

1.2.3 Bremses

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) En knallert skal være forsynet med driftsbremse, opdelt i to uafhængige bremsesystemer der mindst virker på hvert sit hjul.
- 2) Driftsbremsen skal kunne bremse knallerten sikkert, hurtigt og virksomt ved alle hastigheder og belastninger.
- 3) Forhjulsbremsen skal være håndbetjent med bremsegrebet anbragt på styrets højre side.
- 4) Baghjulsbremsen kan være fod - eller håndbetjent.

Eleven skal kunne kontrollere om følgende forhold ved mekaniske bremses er opfyldt:

- 5) Bremsegrebet må som hovedregel højst kunne trækkes 2/3 til.
- 6) Bremsepedalen skal have en skridsikker overflade.
- 7) Pedalen skal i topstilling være hensigtsmæssigt placeret i forhold til fodhvileren. Den bør højst kunne trædes 2-3 cm ned til bremsepunktet og den må ikke bringe foden i en ubekvem stilling.
- 8) Bremsearme, bremsekabler og bremsestænger må ikke slides eller klemmes mod dele af knallerten.
- 9) Bremsekabler skal være smurte, hele og uden knæk. Bremsestænger må ikke være deformerede.

Eleven skal kunne kontrollere om følgende forhold ved hydrauliske bremses er opfyldt:

- 10) Bremsegrebet skal have en mindre frigang og må som hovedregel højst kunne trækkes 2/3 til ved en påvirkning svarende til en kraftig opbremsning. Ved meget kraftig aktivering vil bremsegrebet på nogle knallerter kunne trykkes til anlæg mod styret.
- 11) Under vedvarende aktivering med konstant påvirkning må bremsegrebet ikke kunne trækkes længere (synke) ind mod håndtaget.

- 12) Bremspedalen skal have en mindre frigang og en skridsikker overflade, så den giver et godt fodfæste.
- 13) Bremspedalen skal i topstilling være hensigtsmæssigt placeret i forhold til fodhvileren, den bør højst kunne trædes 2-3 cm ned til bremsepunktet og den må ikke bringe foden i en ubekvem stilling.
- 14) Under vedvarende aktivering med konstant påvirkning må bremsepedalen ikke synke.
- 15) I beholderne til bremsevæske skal væskestanden være mellem min. og max. mærkerne.

Eleven skal have kendskab til følgende tegn på fejl ved bremserne:

- 16) Ujævn og/eller svag bremsevirkning eller pludselige hugninger fra et eller begge hjul tyder på fejl i bremsetromler, bremseskiver eller bremsebelægninger.

Eleven skal kunne angive årsager til følgende tegn på fejl ved bremserne:

- 17) Ujævn og/eller svag bremsevirkning eller pludselige hugninger fra et eller begge hjul tyder på fejl.
- 18) Hvis bremsegrebet ved mekaniske bremser kan trækkes næsten helt ind mod gashåndtaget, eller bremsepedalen kan trædes meget langt ned, er det tegn på, at bremserne trænger til justering eller reparation.

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende forhold:

- 19) Bremser skal umiddelbart efterses, hvis der er for lidt bremsevæske i bremsevæskebeholderen eller hvis bremsningen er ujævn.

1.2.4 Lygter, reflekser og horn

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Knallerten må kun være udstyret med påbudte eller tilladte lygter og reflekser.
- 2) De påbudte lygter og reflekser omfatter:
 - a) En lygte med nærlys,
 - b) En eller to lygter med baglys,
 - c) En eller to lygter med stoplys, (baglys og stoplys kan være indbygget i samme lygte),
 - d) En rød godkendt og mærket bagudvendende refleks.
- 3) Nærlyset skal kunne oplyse vejen mindst 30 m foran knallerten uden at blænde.
- 4) Forlygtens lys skal være hvidt eller gulligt.
- 5) Baglygtens lys skal være rødt, der tydeligt kan ses i mindst 300 m afstand uden at blænde.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelse:

- 6) De tilladte lygter og reflekser omfatter:
 - a) Fjernlyslygte(r), ekstra nærlyslygte, kørellyslygte(r), tågeforlygte(r), tågebaglygte(r), søgelygte, sidemarkeringslygte(r), overhalingsblink, blinklygter og havariblink, for hvilke der gælder særlige regler. Endvidere må knallerten være udstyret med hvide reflekser foran, gule reflekser på siderne og supplerende røde reflekser bagpå.
- 7) Pærer skal være sat rigtigt i forlygternes fatninger, (eventuelt bedømt udefra på lys-mørke grænsens placering).

Eleven skal kunne kontrollere, om følgende forhold ved lygter, refleks og horn er opfyldt:

- 8) Alle lygter og reflekser skal være hele og rene, og alle lygter skal kunne lyse.
- 9) Nærlyset må ikke blænde.
- 10) Stoplygter skal give væsentlig kraftigere lys end baglygter.
- 11) Lygter i et lygtepar skal have ens farve og lysstyrke. 12) Hornet skal have en klar, konstant tone.

Eleven skal kunne angive årsager til følgende tegn på fejl ved lygter, reflekser og horn:

13) Hvis eventuelle blinklygter blinker væsentligt hurtigere end sædvanligt, er det normalt tegn på, at en eller flere blinklygter ikke virker.

1.2.5 Motor og udstødningssystem samt transmission

Eleven skal kunne kontrollere, om følgende forhold ved motor og udstødningssystem er opfyldt:

- 1) Motoren må ikke udvikle unødigt røg og støj.
- 2) Motoren må ikke være tilsølet af udsivende olie.
- 3) Udstødningssystemet skal være tæt og sidde fast.
- 4) Motorolie skal være påfyldt i tilstrækkelig mængde, bedømt efter instruktionsbogens anvisninger.
- 5) På vandkølede knallerter skal vand være påfyldt i tilstrækkelig mængde, bedømt efter instruktionsbogens anvisninger.

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende forhold vedrørende motor:

- 6) Motoren udvikler kulilte, som er lugtfri og er farlig selv i små mængder i lukkede rum.
- 7) For lidt olie på motoren eller for lidt vand i kølesystemet kan medføre, at motoren ødelægges.

Eleven skal kunne angive indhold af følgende forhold ved motor og udstødningssystem:

- 8) Sort udstødningsrøg tyder på dårlig forbrænding på grund af fejl ved motoren eller fejlbetjening af choker eller forkert indstillet motor.
- 9) Støj i unormalt omfang ved gasgivning tyder på fejl i lyddæmper.
- 10) Motoropspeedning, uden at hastigheden under kørsel forøges, tyder på fejl i kobling.
- 11) Vanskelig gearskiftning med kraftige mislyde tyder på fejl i gear eller kobling (knallert med manuelt gear).
- 12) Langsom bevægelse af knallerten i 1. gear, selv om koblingsgrebet er trukket helt til, tyder på fejl i koblingen (knallert med manuelt gear).

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 13) Det er ikke tilladt at foretage konstruktive ændringer af motor, transmission og udstødningssystem.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold for knallert med manuelt gear:

- 14) Kæden eller drivremmen må ikke have en unormal stor slidtage.
- 15) Tandhjulene må ikke have en unormal stor slidtage.
- 16) Eftersyn af disse forhold sker efter knallertfabrikantens anvisninger.
- 17) En kæde, der ikke er smurt, giver øget slidtage på kæde og tandhjul.
- 18) En slap kæde eller drivrem kan give en urolig kørsel.
- 19) En stram, slap eller slidt kæde kan springe og kan derved blokere baghjulet.

1.2.6 Energi- og miljørigtig kørsel

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) For at mindske luft- og støjforurening bør man ikke lade motoren gå i tomgang i længere tid. Motoren bør først startes, umiddelbart før man skal køre.

- 2) Køremåden har stor betydning for energiforbruget. Høje hastigheder og aggressiv kørsel med kraftige accelerationer, fx i forbindelse med overhalinger, medfører øget brændstofforbrug, mens energirigtig køreteknik kan give brændstofbesparelse.
- 3) Ved energirigtig køreteknik forstås, at man generelt undlader unødvendige og gentagne hastighedsændringer.
- 4) Under fremkørsel mod signalregulerede kryds bør man forudse, om standsning for gult eller rødt bliver nødvendigt, og i givet fald tilpasse hastigheden det sidste stykke mod krydset, frem for at fortsætte med høj hastighed og derefter bremse kraftigt til sidst.
- 5) Kørsel med unødigt vægt på knallerten forøger brændstoffsforbruget.
- 6) Ved kørsel med for lavt dæktryk stiger energiforbruget.

Lovbestemmelser og forhold vedrørende miljørigtig kørsel

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 7) Knallerten skal betjenes således, at den ikke støjer unødvendigt eller udvikler røg og gasarter i unødvendigt omfang.
- 8) Unødvendig og forstyrrende kørsel må ikke finde sted ved bebyggelse, og hvis kørslen er nødvendig skal føreren køre på en sådan måde, at andre forstyrres mindst muligt.
- 9) Eventuelle lokale forbud mod at lade motoren køre i tomgang ud over en vis tid.

1.2.7 Bærende dele

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser og forhold:

- 1) Dæk, hjulfælge, hjuleger og hjullejer skal være ubeskadigede.
- 2) Dæk skal være pumpet op til et lufttryk efter knallertfabrikantens forskrifter. Dæktrykket justeres med en luftpumpe og efterses med en dæktryksmåler.
- 3) Unormal støj eller rystelser fra hjulleje eller hjulophæng er tegn på fejl.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 4) Eventuelt retningsbestemt dæk skal være monteret i korrekt omløbsretning.

Eleven skal kunne kontrollere om følgende forhold ved de bærende dele er opfyldt:

- 5) Hjulfælge skal være ubeskadigede.
- 6) Hjuleger skal være hele, tilstrækkelig spændt og til stede i fuldt antal.
- 7) Hjullejer og aksler skal være tilstrækkeligt spændt og uden slør.
- 8) Dæk skal have mindst 1 mm dybde i hovedmønstret, eventuelt bedømt ved slidindikatorer.
- 9) Støddæmpere skal være virksomme (bedømt ved, at knallertens forparti eller bagparti efter en kraftig nedtrykning løfter sig og falder til ro med det samme). Justerbare støddæmpere skal være korrekt indstillet.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold ved bærende dele:

- 10) Ujævnt slid på dæk tyder på fejl i dæktryk, hjul, bremses eller støddæmpere.
- 11) Knirkende eller skrabende lyde under kørslen kan tyde på fejl i fjedre eller støddæmpere.
- 12) Teleskopforgaffel, der går i bund under en kraftig opbremsning, tyder på fejl i fjedre eller støddæmpere.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold ved bærende dele:

- 13) Ujævnt slid på dæk er tegn på fejl.
- 14) Knirkende eller skrabende lyde under kørslen er tegn på fejl.
- 15) Teleskopforgaffel, der går i bund under en kraftig opbremsning, er tegn på fejl.

1.2.8 Stel mv.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold ved stellet mv.:

- 1) Stel, skærme, kåber mv. skal være uden skarpe kanter eller udragende dele, der kan være til unødigt fare for andre trafikanter.
- 2) Begge hjul skal være forsynet med skærm.
- 3) Stel, skærme mv. må ikke være beskadiget eller tæret af rust i en sådan grad, at det er til fare for færdselssikkerheden.

1.2.9 Særligt udstyr

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Eventuel vindskærm skal være fremstillet af klart sikkerhedsglas og være solidt fastgjort til styret eller stellet.
- 2) Vindskærm, der er så høj, at føreren - ved at se hen over denne - ikke kan se kørebanen 10 m foran førersædet, skal være forsynet med visker og vasker.
- 3) Knallerter skal være forsynet med førerspejl i venstre side.
- 4) Spejlet skal være rent, helt og korrekt indstillet.
- 5) En knallert skal være forsynet med fodhviler(e) til fører.

1.2.10 Særlige køretøjer

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelse:

- 1) For 3-hjulet knallert, der kan føres med kørekort til kategori AM, stor knallert, gælder særlige regler for indretning og udstyr.

1.3 Personligt udstyr

Hovedmål

Eleven skal lære om det nødvendige sikkerhedsmæssige udstyr, herunder tilpasning samt brug af personligt udstyr i øvrigt.

Delmål

1.3.1 Udstyr og beklædning

Eleven skal have kendskab til følgende forhold vedrørende den personlige sikkerhed:

- 1) Handsker, fodtøj og anden påklædning skal yde passende beskyttelse ved ulykke samt mod kulde, blæst og vejrliget i øvrigt.

- 2) En rygbeskytter kan mindske rygskader ved færdselsulykke.
- 3) Motorcyklens fører skal under kørsel anvende fastspændt styrthjelm.
- 4) Styrthjelmen skal være godkendt, dvs. DS-, FS-, SS-, eller E-mærket og må kun bemales eller påsættes mærker efter fabrikantens særlige anvisninger.
- 5) Styrthjelmen skal have en passende størrelse.
- 6) Iøjnefaldende køredragt og styrthjelm gør føreren synlig i trafikken og øger dermed færdselssikkerheden.
- 7) Hjelmvisir eller motorbriller skal være rene og hele.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 8) Halstørklæde, bælte, bukseben mv. må ikke kunne nå ind i hjul eller kæde eller dække nummerplade, baglygte, refleks og blinklys.
- 9) Kørsel med rygsæk kan medføre alvorlige ryglæsioner ved færdselsuheld.

1.4 Køretøjets dokumenter

Hovedmål

Eleven skal have kendskab til, hvilke oplysninger der fremgår af knallertens dokumenter, samt lære hvornår disse dokumenter skal medbringes.

Delmål

1.4.1 Registreringsattest mv.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) For at en knallert kan anvendes, skal den være registreret. Den skal være forsynet med nummerplade og der skal være udstedt en registreringsattest.
- 2) Registreringsattest, hvoraf fremgår knallertens egenvægt/køreklare vægt og dens tilladte totalvægt.

Eleven skal have kendskab til følgende:

- 3) Mange lande kræver, at der medbringes original registreringsattest ved kørsel i disse lande.

2. MANØVRER PÅ LUKKET ØVELSESPLADS

Formålet med undervisningen på lukket øvelsesplads er at give eleven færdighed i at håndtere knallerten uden startet motor og at beherske knallerten ved lave og moderate hastigheder under udførelse af manøvrer, der forekommer i almindelig færdsel, dvs. igangsætning, standsning, ligeudkørsel, vending og svingning.

De enkelte manøvrer skal være indlært med så stor sikkerhed og præcision, at eleven i de efterfølgende øvelser på vej, hovedsagelig kan koncentrere sig om at tilpasse kørslen til vej- og færdselsforholdene og de gældende færdselsregler.

Kørelæreren må højst undervise og være ansvarlig for 6 elever samtidig. Øvelserne vil normalt kunne gennemføres på 3 timer, hvoraf mindst 3 lektioner à 45 minutters varighed skal være som fører af knallerten.

Hver enkelt øvelse skal indlæres med tilfredsstillende resultat, hvilket vil sige, at eleven skal udføre øvelsen fejlfrit mindst 2 gange efter hinanden. Øvelserne skal gennemføres i en rækkefølge, som sikrer, at eleven hele tiden føres fra en lettere til en vanskeligere manøvre. Det vil svare til den anførte rækkefølge i uddannelsesmålene.

Kørelæreren skal under øvelserne overvåge eleverne forsvarligt.

På den lukkede øvelsesplads skal føres lister over de elever, der har modtaget køreundervisning i de i afsnit 2 beskrevne øvelser. Listerne skal indeholde oplysning om:

- 1) Den undervisende kørelærers navn og adresse.
- 2) Elevens navn og adresse.
- 3) Dato og klokkeslet (fra og til) for undervisningen.
- 4) Listerne skal opbevares i mindst 3 år og skal forevises politiet på forlangende.

Lukkede øvelsespladser skal være godkendte. Om indretningen henvises til kørekortbekendtgørelsen med tilhørende bilag.

Med hensyn til undervisningens tilrettelæggelse og gennemførelse henvises til lærervejledningen til undervisningsplanen.

2.1 Forberedelse til kørsel

Hovedmål

Eleven skal lære at foretage de nødvendige sikkerhedsmæssige forberedelser til kørslen, herunder tilpasning og brug af personligt sikkerhedsudstyr og blive fortrolig med betjeningsudstyrets og kontrolinstrumenternes betegnelser, placering og brug.

Undervisningen i afsnit 2.1.1 kan med fordel kombineres med undervisningen i afsnit 1.1 »Betjeningsudstyr og instrumenter«, og med de delmål, hvor præstationskravet er at »kontrollere« i afsnit 1.2 »Lovbestemmelser om knallertens indretning og udstyr mv.«.

Delmål

2.1.1 Personligt udstyr

Eleven skal have kendskab til følgende forhold vedrørende den personlige sikkerhed:

- 1) Handsker, fodtøj og anden påklædning skal yde passende beskyttelse ved uheld samt mod kulde, blæst og vejrliget i øvrigt.
- 2) En rygbeskytter kan mindske rygskader ved færdselsuheld.
- 3) Halstørklæde, bælte, bukseben mv. må ikke kunne nå ind i hjul eller kæde eller dække nummerplade, baglygte, refleks og blinklys.
- 4) Knallertens fører skal under øvelserne, samt i øvrigt altid i forbindelse med kørsel anvende fastspændt styrthjelm.
- 5) Styrthjelmen skal være godkendt, dvs. DS-, FS-, SS-, eller E-mærket og må kun bemaales eller påsættes mærker efter fabrikantens særlige anvisninger.
- 6) Styrthjelmen skal have en passende størrelse.
- 7) Hjelmvirer eller motorbriller skal være rene og hele.
- 8) Løjnefaldende køredragt og styrthjelm gør føreren synlig i trafikken og øger dermed færdselssikkerheden.
- 9) Kørsel med rygsæk kan medføre alvorlige ryglæsioner ved færdselsuheld.

Eleven skal beherske følgende færdigheder vedrørende personlig sikkerhed mv.:

- 10) Anvende udstyr som handsker, fodtøj og tøj, der beskytter ved uheld.
- 11) Tjekke, at beklædning og bælte mv. ikke kan nå ind i hjul eller kæde eller dække for nummerplade, baglygte(r), refleks(er) og blinklygter.
- 12) Tjekke, at styrthjelmen er DS-, FS-, SS- eller E-mærket og har en passende størrelse.
- 13) Tjekke, at styrthjelmen ikke er bemalet eller påklædt mærkater ud over fabrikantens anvisninger.
- 14) Tjekke, at hjelmvirer eller motorbriller er rene og ubeskadiget.
- 15) Tage styrthjelm på, justere og spænde den.

2.1.2 Knallertens udstyr

Eleven skal beherske følgende færdigheder:

- 1) Rengøre eventuelt tilsmudsede spejle og lygteglas.
- 2) Rengøre eventuelt fedtede fodhvilere.
- 3) Fjerne eventuelle løst liggende genstande.
- 4) Indstille spejl(e), således at det bedst mulige udsyn opnås, uden at man behøver at ændre kørestilling.
- 5) Betjene gashåndtag og bremses.
- 6) Betjene kontakter til lys, tegn- og signalgivning.

Disse færdigheder skal eleven anvende i de kommende manøvrer på vej.

2.2 Håndtering af knallerten

Hovedmål

Eleven skal erfare knallertens vægt, tyngdepunkt og styrbarhed under trækning af knallerten uden startet motor.

Eleven skal endvidere lære at stige af og på knallerten og indtage korrekt kørestilling.

Delmål

2.2.1 Trække knallerten

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Stå på venstre side af knallerten med venstre hånd på styret og højre hånd på sædet eller eventuelt greb og vippe knallerten fra side til side.
- 2) Anbringe knallerten stabilt på støtteben.
- 3) Stå på venstre side af knallerten med begge hænder på styret, og derpå trække knallerten forlæns og baglæns, i cirkel til højre og venstre, samt betjene håndbremsen.

2.2.2 Korrekt kørestilling mv.

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Stige på og af knallerten på den for den enkelte elev mest bekvemme og sikre måde.
- 2) Indtage korrekt kørestilling, som gør det muligt at nå alt betjeningsudstyr uden at ændre stilling, holde hovedet oppe, ryg og skuldre afslappede.
- 3) Indstille spejle efter den korrekte kørestilling, og herunder være opmærksom på blinde vinkler som følge af styrthjelmens, motorbrillers eller visirets eventuelle begrænsninger af synsfeltet og tjekke disse ved hoveddrejning.
- 4) Korrekt betjene bremsen, og gashåndtag (uden startet motor).

2.3 Start af motor og koblingsbetjening

Hovedmål

Eleven skal lære at starte og stoppe motoren og fornemme koblingspunktet på knallertens reaktion og ændring af motorlyd.

Delmål

2.3.1 Start og stop af motor

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Foretage de fornødne forberedelser til start af motor, herunder åbne eventuel benzinbane, tilslutte tænding, slå støttebenet ind/op samt betjene eventuel motorstop-kontakt og choker.
- 2) Starte motoren med elektrisk starter eller kickstarter.
- 3) Stoppe motoren ved at afbryde tændingen eller betjene eventuel motorstop-kontakt.
- 4) Lukke eventuel benzinbane.

2.3.2 Fornemme koblingspunkt

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Sidde og støtte med ét ben på hver side af knallerten med startet motor.
- 2) Langsomt øge motorens omdrejninger til koblingspunktet og derefter slække gassen.

2.4. Igangsætning og standsning

Hovedmål

Eleven skal lære at betjene gashåndtag og bremses behersket, således at igangsætning og standsning foregår i balance og uden voldsomme ryk, og således at hastigheden holdes nogenlunde jævn (ikke over 15 km/t) på de korte kørestrækninger.

Delmål

2.4.1 Igangsætning og standsning på plan vej

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Starte motoren og slå støttebenet ind/op.
- 2) Være opmærksom på de blinde vinkler og tjekke disse ved hoveddrejning.
- 3) Sætte blødt i gang i balance og holde ret kurs under langsom ligeudkørsel et kort stykke med begge fødder på fodhvilerne.
- 4) Standse i balance ved samtidig brug af begge bremses og beholde fødderne på fodhvilerne længst muligt, herefter sætte enten venstre eller højre fod eller begge fødder på jorden.

2.5 Langsom kørsel ligeud og i cirkler

Hovedmål

Eleven skal lære at beherske knallerten under kørsel med lav hastighed, hvor det er vanskeligt at holde balancen.

Delmål

2.5.1 Ligeudkørsel

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Køre ligeud i afmærket bane (højest 1,5 m bred) med så lav hastighed som muligt, dog højst 15 km/t. Hastigheden reguleres med gashåndtag. Begge fødder holdes på fodhvilerne.
- 2) Køre ligeud og med mellemrum bremse og herunder kortvarigt holde næsten stille så vidt muligt uden at sætte fødderne på jorden og derefter køre fremad på ny.

2.5.2 Kørsel i cirkel og i 8-tal

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Køre i cirkel efter afmærket bane med så lav hastighed som muligt, dog højst 15 km/t. Hastigheden reguleres med gashåndtag. Begge fødder holdes på fodhvilerne. (Øvelsen udføres i cirkel med radius på 4,5 m).
- 2) Køre i 8-tal som ovenfor med mindst mulig radius omkring to kegler, og med begge fødder på fodhvilerne.

(Afstand mellem kegler: 4 m).

2.6 Igangsætning, balance, bremsning, standsning, samt styring i cirkelbaner. Langsom kørsel ligeud og i cirkler

Hovedmål

Eleven skal lære at sætte i gang, bremse efter opretning i sving, standse i balance samt udføre U-vending.

Delmål

2.6.1 Igangsætning i cirkelbane og standsning

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Sætte i gang i cirkelbane og fortsætte kørsel i cirkelbane.
- 2) Rette op og standse i balance ved samtidig brug af begge bremses under kørsel i cirkelbane.

2.6.2 U-vending

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Udføre U-vending på tilstrækkelig bred, markeret kørebane (5 m), under langsom kørsel efter forudgående orientering og tegngivning og med begge fødder på fodhvilerne.

2.7 Kørsel i sving med kropshældning

Hovedmål

Eleven skal lære at beherske knallerten under kørsel med moderat hastighed og herunder udføre styring med kropshældning.

Delmål

2.7.1 Kørsel i cirkel og slalom

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Køre højre om og venstre om i cirkel med stigende hastigheder, dog ikke over 30 km/t og med korrekt kropshældning. (Øvelsen udføres i cirkel med radius på 6 m).

- 2) Køre højre om og venstre om i halvcirkel med mindst 30 km/t og med korrekt kropshældning. (Øvelsen udføres i cirkel med radius på 12 m).
- 3) Før ændring af retning flytte blikket ind i kurven og flytte blikket fremad gennem hele kurven.
- 4) Køre slalom omkring 9 kegler med regelmæssigt skift i kropshældning indad mod keglerne. (Øvelsen udføres med formindsket afstand mellem keglerne: 4, 4, 4, 4, 3, 3, 3 og 3 m).

2.8 Bremsning ved moderate hastigheder

Hovedmål

Eleven skal erfare forskellen i for- og baghjulsbremsens virkning og lære at aktivere bremsene forskelligt for at opnå størst mulig bremsevirkning ved moderat hastighed, med og uden passager.

Delmål

2.8.1 Brug af for- og baghjulsbremse hver for sig

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Bremse ved ca. 40 km/t med brug af forhjulsbremsen alene, således at blokering netop undgås.
- 2) Bremse ved ca. 40 km/t med brug af baghjulsbremsen alene således at blokering netop undgås.
- 3) Bremse ved ca. 40 km/t med brug af både for- og baghjulsbremse således at blokering netop undgås.

(Bremseøvelserne udføres først med svag og forsigtig bremsning og derefter med kraftigere bremsning).

2.8.2 Brug af begge bremses samtidigt

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Standse ved markeret mål med trinvis stigende hastigheder op til 45 km/t ved samtidig brug af begge bremses og udkobling. Standsningen skal ske i balance og med en fod på jorden. (Eleven må selv vælge bremsestyrke og tidspunkt for aktivering af bremses).
- 2) Bremse med kortest mulig bremselængde ved trinvis stigende hastigheder op til 45 km/t ved samtidig brug af begge bremses og udkobling.

2.9 Kombineret bremse- og undvigemanøvre

Hovedmål

Eleven skal lære korrekt udførelse af kombineret bremse- og undvigemanøvre.

Delmål

2.9.1 Bremse- og undvigemanøvre

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Foretage undvigemanøvre foran markeret hindring henholdsvis til højre og til venstre. (Øvelsen indledes med trinvis stigende hastighed fra ca. 25 km/t til ca. 35 km/t. Undvigemanøvren startes ca. 4 m. før forhindringen).
- 2) Foretage nedbremsning foran markeret hindring ved samtidig brug af begge bremses, efterfulgt af undvigemanøvre uden bremsning. (Øvelsen indledes med trinvis stigende hastighed fra ca. 25 km/t til ca. 35 km/t. Afstand mellem bremsekegle og markeret hindring: Ca. 4 m).

2.10 Højresving om hjørner

Hovedmål

Eleven skal lære at tilpasse hastighed og styring til ligeudkørsel med skarpe højresving.

Delmål

2.10.1 Højresving uden standsning

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Forberede højresving ved orientering i spejle og ved hoveddrejning og tegngivning samt tilpasse hastighed.
- 2) Svinge til højre om markerede hjørner uden bremsning og med knallerten højst 30 cm fra markeret kantsten.
- 3) Accelerere let under sidste del af højresvinget.

2.10.2 Højresving med standsning

Eleven skal ved øvelse opnå færdighed i følgende forhold:

- 1) Forberede højresving ved orientering i spejle og ved hoveddrejning, tegngivning og standsning lige før det markerede hjørne.
- 2) Foretage samtidig igangsætning og svingning til højre og med knallerten højst 30 cm fra markeret kantsten.

3. KØRETØJERS MANØVRE-EGENSKABER

Formålet med undervisningen er at give eleven en sådan viden om de forskellige køretøjers manøvreegenskaber og førernes forskellige orienteringsvilkår, at det hjælper eleven til at lære at forudse de vanskeligheder, førerne kan have i bestemte situationer, og dermed bedømme den risiko, eleven udsætter sig selv eller andre for ved at komme for tæt på et andet køretøj.

Elevens viden om det teoretiske stof skal udnyttes i praksis, hvor der er lejlighed til det under øvelserne i kørsel på vej.

3.1 Generelt om manøvreegenskaber

Hovedmål

Eleven skal have kendskab til de benyttede betegnelser for køretøjernes manøvre-egenskaber og til nogle generelle forhold vedrørende manøvre-egenskaberne og orienteringsvilkårene.

Delmål

3.1.1 Fartegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende betegnelser:

- 1) Fartegenskaberne omfatter:
 - a) Accelerationsevne, dvs. hvor hurtigt køretøjet kan komme op i fart,
 - b) Tophastighed, dvs. hvor hurtigt køretøjet kan køre i højeste gear, og
 - c) Bremseevne, dvs. hvor hurtigt køretøjet kan komme ned i fart.

3.1.2 Styreegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende betegnelser:

- 1) Styreegenskaberne omfatter:
 - a) Styrevillighed, dvs. hvor hurtigt køretøjet reagerer, når rattet eller styret drejes,
 - b) Retningsstabilitet, dvs. hvor støt køretøjet holder kursen under ligeudkørsel, og
 - c) Sidevindsfølsomhed, dvs. hvor meget køretøjet påvirkes af kraftig sidevind.

Eleven skal endvidere angive indholdet af følgende generelle forhold:

- 2) Køretøjers styreegenskaber afhænger især af vægtens fordeling på forhjul og baghjul.
- 3) Køretøjer med størst vægt på baghjulet er som regel meget styrevillige og sidevindsfølsomme og dermed mindre retningsstabile.
- 4) Køretøjer med størst vægt på forhjulet er mindre styrevillige og sidevindsfølsomme og dermed mere retningsstabile.
- 5) Ved belæsning kan disse tendenser forstærkes.

3.1.3 Førerens orienteringsvilkår

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Orienteringsvilkårene bestemmes af køretøjernes vinduesrammer, spejle, karrosseri, førerens styrt-hjelm, motorbriller eller visir, som danner »blinde vinkler« i forskellige retninger.
- 2) Orienteringsvilkårene forværres af dårligt rengjorte ruder, spejle eller lygteglas.
- 3) Orienteringsvilkårene kan forværres af uhensigtsmæssig hovedbeklædning.
- 4) Styrthjelm, motorstøj og eventuel radio nedsætter førerens mulighed for at orientere sig efter lyd.

3.2 Forskellige køretøjers manøvre-egenskaber

Hovedmål

Eleven skal have kendskab til de vigtigste manøvre-egenskaber hos person- og varebiler, lastbiler, biler med påhængskøretøj, traktorer, motorcykler samt knallerter og cykler.

Eleven skal endvidere lære at bedømme køretøjernes manøvreegenskaber i situationer, hvor det har betydning for færdselssikkerheden eller for en uhindret afvikling af færdslen.

Delmål

3.2.1 Person- og varebiler

Person- og varebilers fartegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Person- og varebiler hører til de hurtigste køretøjer med hensyn til både accelerationsevne og tophastighed, og de har desuden den bedste bremseevne.
- 2) Særlig hurtige biltyper kan kendes på stor dækbredde, stor sporvidde og lav karrosserihøjde i forhold til bredden.
- 3) Forskelle i tophastighed mellem bilerne indbyrdes har mindre betydning med de gældende generelle hastighedsgrænser, mens forskelle i accelerationsevne fortsat har betydning.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende forhold og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 4) Egen accelerationsevne i forhold til bagfrakommendes hastighed, fx ved igangsætning og overhaling.
- 5) Egen accelerationsevne i forhold til andre kørendes accelerationsevne, fx ved valg af vognbane før kryds, hvor der skal standses for rødt lys.

Person- og varebilers styreegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 6) Person- og varebilers styreegenskaber er efterhånden udviklet så godt, at der ikke er afgørende forskel på deres styrevillighed. Retningsstabilitet og sidevindsfølsomhed kan variere afhængig af karosseriets opbygning og køretøjets belæsning.

Orienteringsvilkår i person- og varebiler

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 7) Alle biler har blinde vinkler på grund af vinduesrammer, spejle og karrosseri.
- 8) De forreste vinduesstolper danner på flere biltyper blinde vinkler, der er store nok til på ca. 100 m afstand at skjule en tværgående knallert, der fx nærmer sig et vejkryds.
- 9) De bageste vinduesrammer danner på alle biler blinde vinkler, der helt skjuler en bagvedkørende tæt på i venstre og højre side.
- 10) De udvendige spejle kan ikke afsløre alt, hvad der befinder sig i de blinde vinkler bagude.
- 11) Varebiler uden bagrude eller med blændede sideruder giver tilsvarende dårlige orienteringsvilkår.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 12) Ruder, der er mere eller mindre dækket af snavs, dug, is, sne eller plakater nedsætter førerens udsyn alvorligt.
- 13) Bilisters orienteringsvilkår efter de blinde vinklers placering på forskellige biltyper, fx under kørsel i kolonne eller rækker, før vognbaneskift, overhaling, krydsning og svingning.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 3.2.1.

3.2.2 Lastbiler, herunder busser

Lastbilers fartegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Belæssede lastbiler har i forhold til personbiler ringere accelerationsevne.
- 2) Alle lastbiler har lavere tophastighed og ringere bremseevne.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 3) Belæssede lastbilers ringere accelerationsevne, fx når man bagfra nærmer sig en lastbil, der vil flette ind eller skifte vognbane.
- 4) Lastbilers tendens til at samles i klynger på landevejen med kort afstand på grund af deres ringere accelerationsevne, fx før overhaling.
- 5) Lastbilers ringere bremseevne, fx under kørsel foran lastbil, der er tæt på.

Lastbilers styreegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 6) Lastbiler er normalt udpræget retningsstabile og mindre sidevindsfølsomme på grund af den store vægt og lange akselafstand.

- 7) Høje lastbiler med særlig let last og tomme lastbiler med høj kasse kan blive sidevindsfølsomme.
- 8) Mellemstore og meget store lastbiler kræver særlig stor plads til svingning og andre manøvrer, og dette pladsbehov forøges ved udragende læs.
- Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:
- 9) Lastbilers mulige sidevindsfølsomhed fx ved møde eller overhaling i kraftig sidevind.
- 10) Lastbilers særlige pladsbehov, fx før forbikørsel/overhaling af svingende lastbil.

Orienteringsvilkår i lastbiler

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 11) Lastbiler har flere og større blinde vinkler end personbiler.
- 12) De store udvendige spejle forøger de blinde vinkler fremefter.
- 13) Læs eller varekasse, som dækker førerhusets bagrude, hindrer udsynet bagud.
- 14) Tæt langs lastbilens sider dannes blinde vinkler, der kan være store nok til helt at skjule mindre køretøjer.
- 15) Lastbilers lydisolerede førerhuse kan gøre det svært for føreren at høre lydsignaler.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 16) Lastbilføreres orienteringsvilkår efter de blinde vinklers placering og størrelse, fx under kørsel i kolonne eller rækker, før vognbaneskift, overhaling, krydsning og svingning.
- 17) Lastbilføreres ringe mulighed for at høre lydsignal.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 3.2.2.

3.2.3 Biler med påhængskøretøj

Fartegenskaber ved biler med påhængskøretøj

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Mange biler med påhængskøretøj har ofte ringere accelerationsevne, lavere tophastighed og væsentlig ringere bremseevne end biler uden påhængskøretøj.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved fartegenskaber hos biler med påhængskøretøj og reagere hensigtsmæssigt over for dem på samme måde som ved lastbiler.

Styreegenskaber ved biler med påhængskøretøj

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 2) Biler med påhængskøretøj har tendens til slingrende kørsel.
- 3) Lastbilers store retningsstabilitet kan forringes ved kørsel med påhængskøretøj.
- 4) Påhængskøretøjer kan under særlige omstændigheder (glat føre eller kraftig opbremsning ned ad bakke) let skride og svinge helt på tværs af kørebanen.
- 5) Biler med påhængskøretøj har mindst lige så stort pladsbehov til manøvrer som store lastbiler.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 6) Slingretendens hos biler med påhængskøretøj, fx ved overhaling.
- 7) Risiko for påhængskøretøjets udskridning, fx ved møde eller overhaling.
- 8) Pladsbehovet til manøvrer som ved store lastbiler.

Orienteringsvilkår i biler med påhængskøretøj

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 9) Orienteringsvilkårene er stærkt begrænsede for især personbiler med campingvogn, og mange bilister er ikke vant til udelukkende at bruge spejlene til orientering bagud.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved orienteringsvilkårene i biler med påhængskøretøj og reagere hensigtsmæssigt over for dem som ved lastbiler.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 3.2.3.

3.2.4 Traktorer, herunder motorredskaber

Traktorerers fartegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Traktorer har god accelerationsevne, men lav tophastighed, idet de godkendte og registrerede traktorer højst må køre 40 km/t. De skal derfor bagpå være afmærket med en rød og godkendt trekant for langsomt kørende køretøjer.
- 2) Traktorer og traktorvognvogt har ofte ringere bremseevne end andre køretøjer, fordi en del traktorer kun bremser på to hjul, og fordi ikke alle påhængskøretøjer til traktor skal være forsynet med bremser.
- 3) Hård opbremsning af en traktor med påhængskøretøj under svingning kan medføre, at traktoren vælter.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 4) Traktorerers lave tophastighed, fx ved traktors indsvingning fra sidevej eller krydsning og ved kørsel på landeveje og i landsbygader.
- 5) Traktorerers ringe bremseevne, fx ved krydsning eller lignende, hvor traktoren har vigepligt.

- 6) Traktorer og især traktorer med påhængskøretøj forveksles let med lastbiler. På afstand kan forskellen kun bedømmes på trekanten og på hastigheden, som i forvejen er svær at bedømme.

Traktorerers styreegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 7) Traktorer med forskelligt redskabsudstyr er temmelig ustabile og kan slingre under kørslen.
8) Traktorer med påhængskøretøj har samme mindre heldige styreegenskaber som biler med påhængskøretøj.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 9) Traktorerens ustabile styring, fx ved møde i skarpe sving.
10) Slingretendens og risiko for udskridning ved traktorer med påhængskøretøj som ved biler med påhængskøretøj.
11) Pladsbehovet til manøvrer med påhængskøretøj som hos store biler med påhængskøretøj.

Orienteringsvilkår i traktorer

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 12) Påhængsredskab eller påhængskøretøj med stort læs kan nedsætte traktorførerens udsyn bagud betydeligt.
13) Traktorens motorstøj gør det vanskeligt for føreren at høre lydsignaler.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 14) Traktorføreres nedsatte eller helt manglende udsyn bagud, fx ved kørsel efter en traktor med belæst påhængskøretøj.
15) Traktorføreres ringe mulighed for at høre lydsignal.

Andre forhold ved traktorer

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 16) Ældre traktorer behøver ikke at være udstyret med retningsviserblinklys, men skal da være forsynet med lygtebom og føreren skal give tegn med armen.
17) Påhængsredskaber er ofte bredere end andre køretøjer og kan derfor være vanskelige at overhale.
18) Traktorer med udragende læssegrab eller lignende foran og eventuelt også bagved kan vippe så meget under kørslen, at forhjulene slipper vejen, og styringen derved nedsættes alvorligt. 18) Traktorer kan have op til 2 tilkoblede påhængskøretøjer.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 19) Ældre traktorer uden fremadvendende retningsviserblinklys, fx ved møde i kryds.
20) Brede påhængsredskaber eventuelt markeret ved gult blinklys på traktoren, fx ved overhaling eller møde.

- 21) Traktorer med udragende læssegrab, fx ved møde eller overhaling. 22) Traktorer med 2 påhængskøretøjer, fx ved overhaling.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 3.2.4.

3.2.5 Motorcykler

Motorcyklers fartegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Motorcykler kan have en accelerationsevne, der er betydelig større end personbilers.
- 2) Motorcyklers tophastighed er på højde med personbilers.
- 3) Motorcykler kan under opbremsning i glat eller fedtet føre skride ud eller vælte.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 4) Motorcyklers store accelerationsevne og ofte høje tophastighed, fx ved indkørsel fra sidevej og venstresving foran modkørende motorcyklist.
- 5) Motorcykler forveksles ofte med de betydelig langsommere knallerter. Synlige kendetegn på motorcykler sammenlignet med knallerter kan være bredere dæk, kraftigere stel og nummerpladens størrelse og farve.
- 6) Nogle motorcykler er dog ikke større end knallerter, og det kan derfor være vanskeligt at skelne mellem dem.
- 7) Motorcyklens accelerationsevne i forhold til andre kørendes accelerationsevne, fx ved valg af vognbane før kryds, hvor der skal standses for rødt lys.
- 8) Motorcyklistens forsigtige kørsel i glat eller fedtet føre.

Motorcyklers styreegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 9) Store og tunge motorcykler er mere retningsstabile end små og lette motorcykler.
- 10) Alle motorcykler er uanset størrelsen udpræget sidevindsfølsomme.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 11) Store motorcyklers retningsstabilitet, fx ved kørsel i sving.
- 12) Alle motorcyklers store sidevindsfølsomhed, fx ved møde eller overhaling under kraftig sidevind.

Orienteringsvilkår på motorcykler

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

139) Styrthjelm, visir, motorbrillers stel og eventuel vindskærm kan nedsætte motorcyklistens orienteringsmuligheder.

14) Snavs, regn eller dug på motorbriller, visir mv. nedsætter motorcyklistens udsyn.

15) Motorcyklister, der kører uden motorbriller, er tilbøjelige til at knibe øjnene sammen eller vende ansigtet delvis bort fra vejen, hvorved orienteringen let bliver mangelfuld.

16) Motorcyklister, der kører på motorcykel uden spejl, vil ofte undlade grundig orientering bagud, fordi det kræver en ubekvem drejning af hovedet og kroppen.

17) Motorcyklister har på grund af styrthjelmen vanskeligt ved at høre lydssignaler.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

18) Motorcyklisters nedsatte orienteringsmuligheder, fx under kørsel foran motorcyklist eller ved krydsning.

19) Motorcyklisters undertiden mangelfulde orientering bagud, fx ved kørsel efter motorcyklist.

20) Motorcyklisters vanskelighed ved at høre lydssignal.

21) Motorcyklisters tendens til pludselige vognbaneskift, fx ved kørsel i rækker.

Styreegenskaber for motorcykel med sidevogn

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

22) Motorcykel med sidevogn er mindre retningsstabil end solomotorcykel.

23) Ved acceleration trækker motorcyklen til højre.

24) Ved bremsning trækker motorcyklen til venstre.

25) Ved svingning til højre er der risiko for, at sidevognen løfter sig.

26) Ved svingning til venstre er der risiko for, at motorcyklens baghjul løfter sig.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

27) Den mindre retningsstabilitet ved motorcykel med sidevogn, fx ved møde i vejsving og ved kørsel i vejkryds.

Motorcykel med påhængskøretøj

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

28) Motorcykel med/uden sidevogn med tilkoblet påhængskøretøj kan have slingretendens som ved biler med påhængskøretøj.

29) Motorcykel med påhængsvogn har ofte ringere accelerationsevne, lavere topfart og ringere bremseevne end motorcykler uden påhængskøretøj.

Passager på motorcykel

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

28) En bagsædepassager, som undlader at læne sig til samme side som føreren under kørsel i sving, kan derved gøre det vanskeligt for føreren at dreje motorcyklen.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej« skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 3.2.5.

3.2.6 Knallerter

Knallerters fartegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Knallerter kan have en accelerationsevne, der ligger på højde med små motorcyklers, men den højst tilladte hastighed er meget mindre.
- 2) Knallerter kan nemt forveksles med små motorcykler og kan kun skelnes fra disse ved nummerpladen.
- 3) Selv om knallerter hører til de langsomme køretøjer, er der som regel klar indbyrdes forskel på dem, idet store knallerter må køre 45 km/t og små knallerter må kun køre 30 km/t.
- 4) Nogle knallerter er ulovligt ændrede, så de kan køre betydelig hurtigere end de tilladte hastigheder.
- 5) Knallerter har som regel en ringere bremseevne, fordi de færreste knallertkørere helt behersker den rette bremseteknik.
- 6) Ved enhver kraftig opbremsning af en knallert, er der stor risiko for udskridning eller væltning.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 7) Knallerters ringe tophastighed i forhold til biler og motorcykler.
- 8) Knallerters højere tophastighed i forhold til de fleste cykler i bytrafik, fx ved krydsning og før svingning foran modkørende eller bagfrakommende knallertkører.
- 9) Knallerters ringe bremseevne, fx ved kørsel foran eller efter en knallertkører.

Knallerters styreegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 10) Knallerter er ikke retningsstabile og er desuden udpræget sidevindsfølsomme.
- 11) Retningsstabiliteten er mindst ved igangsætning og ved lav hastighed, men øges ved højere hastighed.
- 12) Knallertkørerens hoved- og kropsbevægelser påvirker øjeblikkeligt køretøjet og giver slingrende kørsel.
- 13) Sidevindsfølsomheden og slingretendensen forøges betydeligt på knallerter der medbringer stor eller tung bagage.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 14) Knallerters slingretendens, fx ved forbikørsel under deres igangsætning og ved overhaling af knallertkører op ad bakke.
- 15) Knallerters retningsstabilitet ved højere hastighed, fx ved møde med svingende knallertkører.
- 16) Knallerters sidevindsfølsomhed som ved motorcykler.

Orienteringsvilkår på knallert

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 17) Knallertkørerens orienteringsvilkår svarer til motorcyklisternes.
- 18) Knallertkørere uden motorbriller er ligesom motorcyklistere tilbøjelige til at knibe øjnene sammen eller vende ansigtet delvis bort fra vejen, især i regn og sne, hvorved orienteringen let bliver mangelfuld.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved knallertkøreres orienteringsvilkår som ved motorcyklisters.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 3.2.6.

3.2.7 Cyklers fartegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Cykler hører til de langsomme køretøjer, men der er ofte stor forskel på dem. El-cykler kører ofte ligeså hurtigt som knallerter og racercykler endda endnu hurtigere.
- 2) Cykler har en ringe bremseevne.
- 3) Ved enhver kraftig opbremsning af en cykel er der stor risiko for udskridning eller væltning.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 4) Hurtige cyklers tophastighed i bytrafik, fx ved krydsning og før svingning foran modkørende eller bagfrakommende cyklist.
- 5) Cyklers ringe bremseevne, fx ved kørsel foran en cyklist.
- 6) El-cyklers høje tophastighed, trods førerens normale siddestilling.

Cyklers styreegenskaber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 7) Cykler er ikke retningsstabile og er desuden udpræget sidevindsfølsomme.
- 8) Retningsstabiliteten er mindst ved igangsætning og ved lav hastighed, men øges ved højere hastighed.

9) Cyklistens hoved- og kropsbevægelser påvirker øjeblikkeligt cyklen og giver slingrende kørsel.

10) Sidevindsfølsomheden og slingretendensen forøges betydeligt på cykler, der medbringer stor eller tung bagage eller børn.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

11) Cyklers slingretendens, fx ved forbikørsel under deres igangsætning og ved overhaling af cyklist eller knallertkører op ad bakke.

12) Cyklers retningsstabilitet ved højere hastighed, fx ved møde med svingende cyklist eller knallertkører.

13) Cyklers store sidevindsfølsomhed.

Orienteringsvilkår på cykel

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

14) Cyklisternes orienteringsvilkår er de bedst tænkelige, men deres orientering bagud kræver en ubekvem drejning af hoved og krop, som derfor ofte undlades, bl.a. fordi det også påvirker styringen mærkbart.

15) Cyklisters orientering bagud kan i øvrigt nedsættes betydeligt ved uhensigtsmæssig påklædning, fx vindjakke med stor hætte.

16) Cyklister er ligesom motorcyklister og knallertkørere tilbøjelige til at knibe øjnene sammen eller vende ansigtet delvis bort fra vejen, især i regn og sne, hvorved orienteringen let bliver mangelfuld.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved cyklisters orienteringsvilkår som ved motorcyklister og knallertkøreres.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej« skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 3.2.6.

4. TRAFIKANTADFÆRD

Formålet med undervisningen er at give eleven en sådan viden om nogle grundlæggende psykologiske forhold vedrørende kørsel på knallert, således at det hjælper eleven til at blive fortrolig med sin egen opfattelses- og reaktionsevne og til at udvikle en færdselssikker holdning og adfærd.

Undervisningen har endvidere til formål at give eleven en sådan forståelse af andre trafikanters adfærd, at det hjælper eleven til at lære at forudse deres mulige fejl eller tankeløsheder i færdslen og i tide at reagere hensigtsmæssigt over for dem.

I øvrigt skal undervisningen gøre eleven bekendt med de gældende lovbestemmelser om knallertføreres køreevne og helbredsforhold og om pligten til at vise særligt hensyn over for bestemte trafikanter.

Elevens viden om det teoretiske stof skal udnyttes i praksis, hvor der er lejlighed til det under øvelserne i kørsel på vej.

4.1 Opfattelse og reaktion

Hovedmål

Eleven skal lære, at det er knallertførerens vigtigste opgave at være opmærksom på, opfatte, bedømme og reagere på de faretegn og signaler fra vejen, færdslen og ens eget køretøj, der har betydning for kørslen.

Eleven skal endvidere have viden om reaktionstiden og dens betydning under kørsel på knallert, og at opfattelses- og reaktionsevnen er begrænset, men i øvrigt er afhængig af knallertførerens viden om færdsel, erfaring og holdning til færdslen og således kan forbedres ved knallertførerens egen indsats.

Delmål

4.1.1 Knallertførerens vigtigste opgaver

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Køresikkerheden afhænger ikke alene af den rent køretekniske beherskelse af knallerten, men i mindst lige så høj grad af måden, hvorpå føreren opfatter og bedømmer færdselsforholdene.
- 2) Mangelfuld opmærksomhed, fejl opfattelse og fejlbedømmelse spiller en væsentlig rolle ved de fleste færdselsuheld.
- 3) Opfattelsen af færdselsforholdene støtter sig først og fremmest på synsindtrykkene, og føreren må derfor være særlig opmærksom på mulige øjenfejl eller svækkelse af synet.

4.1.2 Reaktionstiden

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Reaktionstiden er den tid, der går, fra et faretegn eller lignende er muligt at opfatte, indtil føreren begynder at reagere på tegnet, (dvs. aktiverer bremsen, ændrer kørselsretningen osv.).

- 2) Reaktionstiden er ikke nogen konstant størrelse, men kan vare fra brøkdele af et sekund til mange sekunder, afhængigt af færdselssituationen og førerens opmærksomhed, forudseenhed, kørefærdighed, mv.
- 3) Den rigtige og sikre reaktion er vigtigere end den lynhurtige og måske forkerte reaktion.

4.1.3 Opfattelses- og reaktionsevns begrænsning

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Selv om alle enkeltheder i en færdselssituation afbildes i øjet (eller påvirker et andet sanseorgan), vil kun en lille del blive bevidst opfattet eller udløse en reaktion afhængigt af, hvad føreren er særlig opmærksom på.
- 2) Man kan normalt højst opfatte og reagere på 2-3 enkeltheder, faretegn eller signaler pr. sekund, og hastigheden skal afpasses efter den begrænsede opfattelses- og reaktionsevne.
- 3) Synsskarpheden er kun i en lille del af synsfeltet stor nok til, at man tydeligt kan opfatte alle enkeltheder, og man skal derfor undgå at fastholde blikket i en bestemt retning for længe ad gangen.

4.1.4 Forbedring af opfattelses- og reaktionsevnen

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Ting eller begivenheder, der er særlig iøjnefaldende og usædvanlige, eller som føreren er særlig interesseret i, tiltrækker umiddelbart opmærksomheden, hvorved vigtigere enkeltheder let overses.
- 2) Knallertføreren kan selv undertrykke tilbøjeligheden til at lade opmærksomheden fange af uvedkommende ting ved at udvide sit kendskab til færdslen, især årsager til ulykker og dermed skærpe interessen for de enkeltheder, faretegn og signaler, der har betydning for sikkerheden, og som hjælper til at forudse, hvad der kan ske det næste øjeblik.
- 3) En færdselssikker holdning udvikles bedst ved kendskab til egne begrænsninger og en sund skepsis overfor pålideligheden af det, man umiddelbart opfatter i færdslen.
- 4) En færdselssikker holdning styrkes ved, at man som modvægt mod egne begrænsninger tilegner sig en køremåde, der giver rigelig sikkerhedsmargin under de forskellige manøvrer.

4.1.5 Mobiltelefoners indvirken på opfattelses- og reaktionsevnen

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

- 1) Under kørsel må der ikke anvendes håndholdt mobiltelefon.
- 2) Anvendelse af en mobiltelefon (fx telefonering eller brug af SMS) vil altid aflede førerens opmærksomhed fra trafikken, så reaktionstiden forøges.
- 3) Telefonsamtaler kan virke stressende, hvis samtalen går dårligt igennem, eller hvis budskabet er kompliceret eller ubehageligt.
- 4) En telefonsamtale kan aflede opmærksomheden således, at føreren ubevidst ændrer hastighed, og køretøjets placering på vejen bliver upræcis.
- 5) Føreren kan forhindre stress-situationer ved at være opmærksom på trafiksituationen og undlade at bruge telefonen i tæt trafik og andre krævende situationer.
- 6) Føreren kan endvidere forhindre stress-situationer ved at afbryde samtalen, hvis den går dårligt igennem, og vende tilbage under bedre forhold.

4.1.6 Forskellige aktiviteters indvirken på opfattelses- og reaktionsevnen

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

- 1) Distraktion forekommer, når føreren foretager sig noget, der tager opmærksomhed væk fra kørslen.
- 2) Typiske dagligdags aktiviteter som fx at lytte til musik og læse kort kan aflede noget af førerens opmærksomhed fra trafikken.
- 3) Anvendelse af elektronisk udstyr som fx GPS vil endvidere kunne aflede førerens opmærksomhed fra trafikken.

4.2. Syn og bevægelse

Hovedmål

Eleven skal lære, at synet ikke alene tjener til orientering om vej- og færdselsforholdene, men i et vist omfang også har indflydelse på styringen, og at den rette brug af øjnene hjælper til at stabilisere kursen og til at udføre manøvrerne sikkert og præcist.

Delmål

4.2.1 Synsretning og bevægelsesretning

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Der er en sådan sammenhæng mellem synsindtryk og muskelreaktioner, at man umiddelbart er tilbøjelig til at styre knallerten netop i den retning, man ser.
- 2) Denne tilbøjelighed kan på den ene side udnyttes som hjælp til at fastholde kursen i en bestemt retning ved at fastholde blikket i samme retning, men må på den anden side modvirkes ved at man flytter blikket væk fra ting, der er risiko for at påkøre.
- 3) På længere frie vejstrækninger stabiliserer man styringen ved at se så langt frem som muligt.
- 4) Ved kørsel gennem sving uden midterlinje letter man styringen ved at flytte blikket ind i den inderste (og mest krumme) vejkant, og flytte blikket fremad gennem hele svinget. Er vejen forsynet med midterlinje, lader man blikket følge midterlinjen i vejsving til venstre.
- 5) Ved svingning i vejkryds skal man ikke fastholde blikket for længe i retning af andre trafikanter, men efter den nødvendige orientering lade blikket søge i den retning, man skal køre.

4.3 Bedømmelse af hastighed og afstand

Hovedmål

Eleven skal lære, at den umiddelbare opfattelse af afstande og af ens egen og andres hastighed er temmelig unøjagtig, men kan forbedres, når man kender de vigtigste omstændigheder ved fejlbedømmelsen og tager hensyn til dette ved de forskellige manøvrer.

Delmål

4.3.1 Bedømmelse af afstand

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Afstande under ca. 50 m bedømmes normalt nogenlunde korrekt, mens afstande over 50 m ofte overvurderes, dvs. opfattes længere, end de i virkeligheden er.
- 2) Opfattelsen af afstand støtter sig især på det umiddelbare synsindtryk af tingenes størrelse forude og til perspektivet, (det forhold at vejkanter m.m. ser ud til at løbe sammen ude i horisonten).
- 3) Risikoen for at fejlbedømme afstand er derfor til stede fx til små køretøjer, fordi de ser ud til at være længere væk, end de i virkeligheden er, og til alle ting i tåge og dis, bl.a. fordi perspektivlinierne udviskes.

4.3.2 Bedømmelse af egen hastighed

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Opfattelsen af ens egen hastighed støtter sig dels til knallertens støjniveau og vibrationer, og dels til synlige baggrundsholdepunkter ved vejen (huse, træer, færdselsstriber, mv.).
- 2) Der er risiko for at undervurdere sin hastighed, når man kører på en vej med få baggrundsholdepunkter.

4.3.3 Bedømmelse af andres hastighed

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Hastigheder under ca. 50 km/t bedømmes normalt nogenlunde korrekt, mens hastigheder over 50 km/t ofte undervurderes, dvs. opfattes lavere, end de i virkeligheden er.
- 2) De fleste kan ikke bedømme hastigheder blot nogenlunde korrekt på køretøjer, der er 200 m eller længere væk.

4.4 Lovbestemmelser om køreevne og helbred

Hovedmål

Eleven skal lære de vigtigste lovbestemmelser om kørsel på knallert og indtagelse af alkohol, medicin, opstemmende eller bedøvende midler, narkotiske stoffer samt træthed, sygdom og lignende.

Delmål

4.4.1 Alkohol

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

- 1) Opfattelses- og reaktionsevne svækkes af selv små mængder alkohol (øl, vin eller spiritus), og selv ved lave promiller kan man have svært ved at reagere rigtigt og hurtigt nok i vanskelige eller overraskende situationer.
- 2) Hvis man kører på knallert til et sted, hvor der serveres alkohol, bør man på forhånd beslutte, om man vil køre derfra. Hvis man vil køre derfra, bør man undgå at drikke alkohol eller drikke meget lidt.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende retsregler:

- 3) Hvis alkoholkoncentrationen i blodet er over 0,50 promille eller over 0,25 mg pr. liter udåndingsluft, straffes man for spirituskørsel.

- 4) Hvis man ikke kan køre på en betryggende måde, kan man straffes for spirituskørsel, selv om promillen er lavere.
- 5) Er promillen over 0,50 og højst 2,00 (svarende til mellem 0,25 mg pr. liter luft og 1,00 mg pr. liter luft), straffes man første gang med en stor bøde, og ved højere promiller idømmes man desuden fængselsstraf, og knallerten kan blive konfiskeret.
- 6) Er promillen over 0,50 og højst 1,20 (svarende til mellem 0,25 mg pr. liter luft og 0,60 mg pr. liter luft), frakendes man første gang førerretten betinget, og ved højere promiller frakendes man normalt førerretten ubetinget. Førstegangserhververe af kørekort, der endnu ikke har haft det første kørekort i 3 år, vil få et kørselsforbud.
- 7) Sanktioner for kørsel i spirituspåvirket tilstand skærpes væsentligt i gentagelsestilfælde.
- 8) Der skal altid gennemføres et ANT-kursus i forbindelse med spirituskørsel.
- 9) Det er forbudt at overlade en knallert til en person, der har drukket så meget spiritus, at den pågældende ikke er i stand til at føre knallerten på betryggende måde.
- 10) Politiet kan til enhver tid kræve udåndingsprøver af en knallertfører.

4.4.2 Narkotika

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende bestemmelser og forhold:

- 1) Indtager man bevidsthedspåvirkende stoffer (narkotika og visse typer medicin), påvirker det evnen til at køre knallert og forøger risikoen for trafikulykker.
- 2) Hvis man indtager forskellige narkotiske stoffer eller blander narkotiske stoffer med alkohol, kan virkningen på personen være uforudsigelig, men ulykkesrisikoen vil under alle omstændigheder være stærkt forøget.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 3) Det er ulovligt at køre på knallert eller blot forsøge det, hvis man har indtaget bevidsthedspåvirkende stoffer, som er farlige for færdselssikkerheden.
- 4) Ved indtagelse af bevidsthedspåvirkende medicin i strid med lægens ordination kan man omfattes af reglerne om kørsel med bevidsthedspåvirkende stoffer i blodet.
- 5) Ved påvisning af bevidsthedspåvirkende stoffer i blodet straffes man første gang med bøde og ubetinget frakendelse af førerretten (svarende til straffen for at køre med en alkoholpromille på 1,21).
- 6) Sanktioner for kørsel med bevidsthedspåvirkende stoffer i blodet skærpes væsentligt i gentagelsestilfælde.
- 7) Der skal altid gennemføres et ANT-kursus i forbindelse med kørsel med bevidsthedspåvirkende stoffer.
- 8) Det er forbudt at overlade knallerten til en person, der har indtaget bevidsthedspåvirkende stoffer.
- 9) Politiet kan til enhver tid kræve, at føreren afgiver spyt- eller svedprøver eller lader sine øjne undersøge.

4.4.3 Sygdom, medicin, træthed og lignende

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser og forhold:

- 1) Man må ikke køre knallert eller blot forsøge på det, hvis man ikke kan gøre det på fuldt betryggende måde, fordi man er syg, træt, har fået medicin eller narkotiske stoffer.
- 2) Opfattelses- og reaktionsevnen svækkes, hvis man er syg eller har fået nervemedicin, sovetabletter, stærke hoste- eller smertestillende midler eller medicin mod høfeber, køre- og søsyge eller lignende.
- 3) Medicinens sløvende virkning forstærkes kraftigt, hvis man samtidig indtager alkohol.

- 4) Medicin, der kan nedsætte opmærksomheden og reaktionsevnen, er oftest mærket med rød trekant, men man bør i øvrigt rådføre sig med sin læge eller apoteket om medicinens indflydelse på køreevnen.
- 5) Opfattelses- og reaktionsevnen påvirkes af både legemlig og psykisk træthed (stress), og man skal derfor alvorligt overveje at lade knallerten stå, hvis man ikke har sovet nok om natten eller skal hjem efter en lang dag med særlig anstrengende arbejde. Tilsvarende gælder, såfremt man er påvirket af en sindsbevægelse (fx en traumatisk oplevelse).
- 6) Mange knallertførere er tilbøjelige til at overvurdere egne kræfter ved at køre længere strækninger på tidspunkter, hvor man plejer at slappe af, hvile eller sove.
- 7) Hvis en læge ved en undersøgelse, som politiet har anmodet om, vurderer, at man ikke er i stand til at køre på fuldt betryggende måde, afhænger straffen af påvirkningsgraden (let, middel, svær eller beruset). Man straffes på samme måde som ved spirituskørsel.
- 8) Det er forbudt at overlade knallerten til en person, der på grund af sygdom, træthed eller indtagelse af medicin eller lignende ikke er i stand til at føre knallerten på fuldt betryggende måde.

4.5 Andre trafikanters adfærd

Hovedmål

Eleven skal lære, at forholdene om reaktionstiden og om opfattelses- og reaktionsevnen begrænsning principielt gælder alle trafikanter, både kørende og gående. Antallet af ulykker er imidlertid særligt stort blandt trafikanter i bestemte aldre. Denne ophobning af ulykker er bl.a. tegn på, at de pågældende trafikanter har særlige vanskeligheder, som man må tage hensyn til.

Delmål

4.5.1 Ulykker, alder og trafikantart

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Der sker særlig mange ulykker med
 - a) Gående i 5-10 års alderen,
 - b) Cyklister i 10-15 års alderen,
 - c) Knallertkørere i 15-19 års alderen,
 - d) Motorcyklister i 18-22 års alderen,
 - e) Bilister i 18-24 års alderen og
 - f) Ældre fodgængere og cyklister fra omkring 70-års alderen.
- 2) De mange uheld kan ikke alene forklares ved, at der er særlig mange trafikanter af den pågældende art i de nævnte aldre, men hænger også sammen med typiske begynderproblemer, hvor trafikanterne har ringe erfaring, og for nogles vedkommende udviklingsbetingede vanskeligheder med at klare sig i trafikken.

4.5.2 Aldersbetingede vanskeligheder

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

Gående børn

- 1) Småbørn (under 5-6 år) har ikke de nødvendige fysiske og psykiske forudsætninger for at færdes sikkert i trafikken.
- 2) Småbørn, der tilsyneladende opfører sig forsigtigt, er alligevel upålidelige, fordi de ikke kan beherske pludselige impulser til fx at løbe over kørebanen, fordi de ikke kan bedømme faren i trafikken, og fordi de endnu er usikre i deres bevægelser og derfor let kan snuble eller falde, når de går eller løber.
- 3) Småbørn, der færdes på egen hånd, må altid opfattes som et klart faretegn, der kræver skærpet opmærksomhed, nedsat hastighed og bremseberedskab.
- 4) Brug af horn over for småbørn skal ske med omtanke, fordi det let kan fremkalde panikreaktioner.
- 5) Mindre skolebørn (6-10 års alderen) kender normalt de vigtigste færdselsregler, men har svært ved at forstå, at de selv skal passe på, også hvor andre har pligt til at holde tilbage (fx i fodgængerfelt og ved lyssignal).
- 6) Mindre skolebørn har svært ved at fastholde opmærksomheden om trafikken og behersker endnu ikke helt tilbøjeligheden til at handle efter pludselige tilskyndelser.
- 7) Mindre skolebørn er længe om at se sig for og opfatter derfor situationen langsomt, og de er usikre i fart- og afstandsbedømmelse.
- 8) Mindre skolebørn kan nok se en fare, der helt klart er til stede, men kan ikke forudse, at en farlig situation er ved at udvikle sig.

Cyklende børn

- 9) Selv om de fleste cykeluheld rammer børn i 10-15 års alderen, sker der mange uheld allerede fra 5-6 års alderen, hvor de samme fysiske og psykiske vanskeligheder gør sig gældende, som når de færdes til fods.
- 10) De færreste børn får tilstrækkelig praktisk undervisning i at cykle korrekt og sikkert i trafikken, bl.a. fordi overgangen mellem legecykler og almindelige cykler er flydende.
- 11) Mange børn har problemer med blot at beherske cyklen, dvs. holde balancen, styre og bremse.
- 12) Alle børn har et stærkt behov for at afprøve egne evner og færdigheder og benytter ofte netop cyklen som middel til at eksperimentere eller lege med.
- 13) Selv større skolebørn (i 10-15 års alderen) har svært ved at styre cyklen, hvis de skal se i en anden retning end kørselsretningen, og orienterer sig derfor ofte mangelfuldt, navnlig bagud.

Unge motorkørende

- 14) Selv om unge har den bedst udviklede opfattelses- og reaktionsevne, er de alligevel de mest udsatte for uheld af alle trafikantgrupper på grund af manglende erfaring og mulige holdningsproblemer.
- 15) De unges manglende erfaring viser sig især som vanskeligheder med at afpasse hastigheden efter forholdene, bedømme egne manøvre muligheder rigtigt, og bedømme andre trafikanter tilstrækkelig kritisk.
- 16) Nogle unge fristes til at bruge køretøjet til at afprøve egne evner, opleve spænding, afreagere skuffelser eller hævde sig og bringer derved sig selv og andre i farlige situationer.
- 17) De fleste unge har en positiv grundholdning til trafikken, til færdselsreglerne og til kravet om hensynsfuldhed, men kan have svært ved at omsætte dette i køremåden på grund af mangelfuldt kendskab til de mange faremomenter.
- 18) De unges positive grundholdning kommer ofte i konflikt med andre trafikanter manglende hensyn-tagen og forståelse.

Ældre

- 19) Ældre trafikanter har ofte nedsat syn og hørelse, og opfatter og reagerer langsomt.
- 20) Mange ældre er dårligt gående og bange for at falde og er derfor mindre opmærksomme på de kørende, når de træder ned fra kantstenen eller er på vej over kørebanen.
- 21) Mange ældre opfatter fodgængerfelter som særlig sikre steder og undlader derfor ofte helt at se sig for, før de går over.
- 22) Mange ældre krydser kørebanen ved lyssignaler i fuld tillid til det grønne lys og uden at se sig for.
- 23) Mange ældre er bange for trafikken og forskrækkes let af knallerter, der hastigt nærmer sig, kører tæt forbi eller bremses brat op, hvilket kan fremkalde farlige paniksituationer.

4.6 Bedømmelse af andre trafikanter

Hovedmål

Eleven skal lære at bedømme andre trafikanter ved at se efter kendetegn på deres alder, opmærksomhed og hensigt i færdselssituationer, der ofte fører til ulykker, og således forudse andre trafikanters mulige fejl og reagere hensigtsmæssigt over for dem.

Delmål

4.6.1 Kendetegn på alder, opmærksomhed og hensigt

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende kendetegn:

- 1) Andre trafikanters alder, der bl.a. fremgår af deres højde, hårvækst og hårfarve, kropsholdning, eventuelle gangart, påklædning og eventuelt karakteristiske genstande (legetøj, stok mv.).
- 2) Andre trafikanters opmærksomhed, der fremgår af deres hoveddrejning eller synsretning og eventuelt iøjnefaldende ting eller forhold, som deres opmærksomhed åbenbart er rettet imod.
- 3) Andre trafikanters manglende opmærksomhed på den øvrige færdsel, der fremgår af deres handlinger, fx anvendelse af mobiltelefon eller smartphone.
- 4) Andre trafikanters hensigt, der som regel fremgår af deres handlinger, bevægelser eller bevægelsesretning sammenholdt med deres alder og opmærksomhed og den aktuelle færdselssituation som helhed.
- 5) Andre trafikanter, der har alvorlige synsproblemer og gør opmærksom på dette med en hvid stok og/eller med færdselsmærket for blinde og svagsynede (»Manden med den hvide stok«). Færdselsmærket skal sikre, at synshandicappede bliver genkendt i trafikken, således at der vises særligt hensyn over for disse.

4.6.2 Særlig udsatte trafikanters typiske fejl

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Småbørns helt uberegnelige adfærd, der kræver, at man konsekvent nedsætter hastigheden til et minimum og er parat til øjeblikkelig bremsning.
- 2) Gående børns mulige krydsning af kørebanen, især på boligveje uden for vejkryds, foran eller mellem parkerede biler langs kantstenen, i vejkryds med eller uden lysregulering også trods tilsyneladende grundig orientering, samt hvor flere børn leger eller følges ad i flok.

- 3) Cyklende børns mulige fejl især ved ligeudkørsel, hvor de ofte undlader at overholde vigepligten i vejkryds, samt ved venstresving i vejkryds og ved indkørsler, hvor de ofte undlader at orientere sig eller holde tilbage.
- 4) Unge motorkørendes mulige fejl, især ved krydsning og venstresving.
- 5) Ældre fodgængeres mulige fejl, især ved krydsning af kørebanen på lige strækninger og i vejkryds med og uden fodgængerfelter og lysregulering.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt over for de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnittet.

4.7 Egne holdninger og egen adfærd

Hovedmål

Eleven skal kende betydningen af egne holdninger og egen adfærd. Eleven skal lære at udvise hensynsfuld adfærd over for andre trafikanter for derigennem at medvirke til en hensigtsmæssig og sikkerhedsmæssig forsvarlig afvikling af trafikken.

Eleven skal endvidere lære at udvise en defensiv færdselsadfærd for derved at minimere risikoen for ulykker.

Eleven skal have viden om, at der i visse færdselssituationer kan forekomme risikoblindhed.

Delmål

4.7.1 Holdninger

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende forhold:

- 1) Man skal være positiv og hjælpsom, selv når andre trafikanter begår fejl i trafikken.
- 2) Man skal være særlig hjælpsom og hensynsfuld ved passage af vejarbejde.
- 3) Man skal være særlig hjælpsom og hensynsfuld over for køretøjer under udrykning.
- 4) Man skal være forstående over for andre trafikanters vanskeligheder i trafikken (fx manglende stedkendskab).
- 5) Man skal være forstående over for andre trafikanters manglende rutine som fører.
- 6) Man skal være forstående over for andre trafikanters ønske om at komme hurtigere eller langsommere frem i trafikken end en selv.
- 7) Man skal være forstående over for, at andre – især ældre – trafikanter udviser forsigtighed i trafikken.
- 8) Man må aldrig lade sig påvirke/ophidse af andres fejl eller letsindigheder.
- 9) Man må aldrig føle sig fristet til eller lade sig provokere til at begå uforsvarlige handlinger.
- 10) Altid være forudseende og risikobevist.

4.7.2 Adfærd

Eleven skal beherske følgende færdigheder:

- 1) Være tilbageholdende og hjælpe andre trafikanter, også selv om de har lavet fejl.

- 2) Hjælpe andre trafikanter, der tilsyneladende har vanskeligheder med at finde vej, fx ved at tillade dem at skifte vognbane eller ændre placering i/ved kryds, også selv om det er dem, der har pligterne.
- 3) Give god plads til store køretøjer, der skal foretage bestemte manøvrer som fx svingning, baglænskørsel og lignende, også selv om det er dem, der har pligterne.
- 4) Holde ekstra god afstand til forankørende, der virker usikre/urutinerede.
- 5) Køre med særlig lav hastighed ved vejarbejde, især hvor vejarbejdere opholder sig på kørebanen eller i umiddelbar nærhed heraf samt holde god afstand til disse.
- 6) Holde vejen åben for køretøjer under udrykning.
- 7) Undlade at give signal (lys/lyd) til en kørende, der er lidt langsom til fx at sætte i gang ved et lyssignal.
- 8) Undlade at give tegn eller signal (lys/lyd) til en kørende, der trækker ind foran og nedsætter sikkerhedsafstanden.
- 9) Undlade at anvende ukvemsord/-udtryk eller fagter over for andre trafikanter.
- 10) Altid være beredt (fx ved at flytte foden/hånden til bremsen), hvis situationen er uoverskuelig eller usikker.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej« skal eleven i praksis beherske disse adfærdsfærdigheder.

4.7.3 Egne kørselskompetencer

Eleven skal kunne angive indholdet og betydningen af følgende forhold om egne kørselskompetencer:

- 1) Personlige faktorer såsom selvkontrol, men også livsstil, holdninger, køn, alder, selvopfattelse, tilhørsforhold og knallerten som førerens identitet har indflydelse på førerens valg og adfærd i trafikken.
- 2) Hvis man befinder sig i en uligevægtig sindstilstand på grund af stærk ophidselse, sorg, bekymring eller lignende, medfører dette, at risikoen for ulykker forøges.
- 3) Evnen til at forudse og analysere risici og de deraf følgende konsekvenser er vigtig. Dette kan minimere risikoen for ulykker og dermed skabe større færdselssikkerhed. Fx kan konsekvensen blive alvorlig, såfremt man kører med for lille sikkerhedsafstand til forankørende.
- 4) Manglende rutine, tendens til natteblindhed mv. er eksempler på forhold, der kræver særlige forholdsregler.

4.7.4 Risikoblindhed

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Når man har opnået nogen kørselserfaring kan man blive tilbøjelig til at undervurdere risikoen i konkrete situationer, fordi det plejer at gå godt. Man bliver blind for risikoen.
- 2) Risikoblindhed viser sig fx ved følgende:
 - a) Hastighedsvalg i usigtbart vejr eller dårligt føre, hvor man ikke sætter hastigheden tilstrækkeligt langt ned til, at det er muligt at standse før en eventuel forhindring. Det kan derfor indebære en risiko ukritisk at følge de andre trafikanters hastighedsniveau under sådanne kørselsvilkår.
 - b) Man kører for tæt på forankørende, så man ikke kan undgå påkørsel, hvis den forankørende bremser pludseligt op.
 - c) Som fører foretager man sig ting på knallerten, der ikke har med kørselsopgaven at gøre, og som medfører, at man i for lange tidsrum ikke har den fornødne opmærksomhed rettet mod kørslen.

d) Man overser andre risici, fx at man er for træt til at køre forsvarligt.

5. VEJFORHOLD

Formålet med undervisningen er at give eleven en sådan viden om risikoforhold ved vejen, afhængigt af bl.a. vejr og føre mv. eller andre trafikanters måde at færdes på, at det hjælper eleven til at lære at forudse faresituationer, der ofte kan opstå bestemte steder på en vej eller på bestemte vejstrækninger, og i tide reagere hensigtsmæssigt over for dem.

Elevens viden om det teoretiske stof skal udnyttes i praksis, hvor der er lejlighed til det under øvelserne i kørsel på vej.

5.1. Vejenes sikkerhedsmæssige udformning

Hovedmål

Eleven skal lære, at der næsten altid er økonomiske og tekniske grænser for, hvor sikkert en vej kan bygges, men at en vejs sikkerhed under alle omstændigheder afhænger af, hvordan trafikanterne benytter den.

Delmål

5.1.1 Grænser for vejes sikkerhed

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) De to hovedkrav, der stilles til vejene om både fremkommelighed og sikkerhed kan ikke altid imødekommes, fordi en hurtig og bekvem afvikling af trafikken ofte i sig selv indebærer faremomenter.
- 2) Trafikkens udvikling sker som regel hurtigere, end vejene kan udbygges eller ændres, og samfundet kan ikke stille ubegrænsede midler til rådighed for vejbygning og vejvedligeholdelse.
- 3) Kendskabet til de årsager til ulykkerne, der kan bekæmpes med vejtekniske midler, er begrænset, og der vil derfor altid være en vis risiko ved at færdes på vejene.

5.1.2 Benyttelse af vejene

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Man må som knallertfører være kritisk over for tilskyndelsen til at køre med den maximalt tilladte hastighed uden at tage hensyn til de aktuelle færdselsforhold og til, at andre trafikanter ofte begår uventede eller overraskende fejl.
- 2) Man skal ikke overvurdere betydningen af vejtekniske sikkerhedsforanstaltninger, fordi deres virkning bl.a. afhænger af vejrforholdene og andre trafikanters adfærd, og fordi tekniske indretninger kan svigte.

5.2. Risikoforhold ved vejene

Hovedmål

Eleven skal lære, at risikoforholdene ved vejene har sammenhæng med vejenes omgivelser, udstyr, forløb, brug og særlige type. Eleven skal endvidere lære at bedømme vejforholdene efter de nævnte kendetegn og reagere hensigtsmæssigt over for dem i færdselssituationer, der ofte fører til ulykker.

Eleven skal endvidere lære om vejgrebets betydning for køretøjers manøvreve.

Delmål

5.2.1 Kendetegn på risikoforhold

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende betegnelser:

- 1) Vejens omgivelser, dvs. bebyggelse og bebyggelsens tæthed, bevoksning, skov, åbne marker, osv. langs vejen.
- 2) Vejens udstyr eller standard, fx smal eller bred kørebane, kørebanelægningens art og tilstand, kørebanestriber, vejbumper, fortov, cykelsti, fodgængerfelt og vejbelysning.
- 3) Vejens forløb, dvs. vejkryds, rundkørsler, sving, tunneller, bakker, jernbane-overkørsler og vejindsnævring.
- 4) Vejens brug, dvs. trafikdens tæthed og art eventuelt bestemt af lokale mål (skole, station, indkøbscenter, sportsplads mv.).
- 5) Vejens type eller klasse, fx motorvej, motortrafikvej, mere eller mindre betydende vej eller trafiksaneret vej.

5.2.2 Vejens omgivelser

Bymæssig bebyggelse

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Ca. 2/3 af færdselsulykkerne sker i byområder, og uheldstallet er også i forhold til trafikmængden størst på veje i bymæssig bebyggelse.
- 2) Risikoen for ulykker i byområder er størst i butiksgader og på boligveje med høj eller lav bebyggelse. Denne høje ulykkesrisiko er først og fremmest til stede i vejkryds.
- 3) De fleste ulykker med mindre børn som fodgængere sker dog på boligveje på strækninger mellem vejkryds.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 4) Butiksgader og boligveje, især ved kørsel forbi holdende, gående mv., ved kørsel foran eller efter andre eller ved siden af andre, ved fremkørsel mod kryds og ved ligeudkørsel og svingning.

Særlig risiko uden for byer

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 5) I overgangen mellem efterår og vinter og mellem vinter og forår er der særlig risiko for pletvis glat kørebane, hvor vejen går gennem eller forbi fugtige områder, dvs. skov, mose, lavninger, sø og strand.
- 6) Den samme risiko er til stede langs jordvolde og på og under broer.
- 7) Forår og efterår vil der mange steder på vejene opstå fedtet føre på grund af jord fra traktorer under kørsel til og fra markarbejde.

- 8) Om efteråret vil der på mange veje langs skove og lignende opstå fedtet føre på grund af nedfaldne blade.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem, især ved valg af hastighed:

- 9) Fugtige områder langs vejen samt jordvolde og broer i perioder, hvor temperaturen svinger omkring frysepunktet.
- 10) Veje i perioder med hyppig traktorkørsel og dermed vejforurening.
- 11) Skovveje eller større bevoksning langs vejen i perioder med løvfald.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt overfor de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 5.2.2.

5.2.3 Vejens udstyr eller standard

Fortov og cykelsti

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Veje uden fortov medfører risiko for påkørsel af gående på kørebanen i højre side. Risikoen er særlig stor i mørke, fordi mange gående undlader at bruge refleks.
- 2) Veje uden cykelsti (både på landet og i byerne) medfører dobbelt så stor risiko for påkørsel af cyklister og forøget risiko for påkørsel af førere af små knallerter som veje med cykelsti.
- 3) Cykelsti og cykelfelt i kryds skal benyttes af både cyklister og førere af små knallerter, medmindre andet er oplyst på færdselstavler.
- 4) Cyklister og førere af små knallerter, der svinger fra en cykelsti ud på kørebanen (bortset fra cykelstiens udmunding i kryds), har ubetinget vigepligt, men overholder ikke altid vigepligten.
- 5) Cykelsti afmærkes med færdselstavlen »Cykelsti« (D 21), medmindre vejbygningen tydeligt viser, at det er en cykelsti, eller med hvidmalet cykelsymbol (V 21) i en bane afgrænset med ubrudt kantlinje (Q 46).
- 6) »Cykelfelt i kryds« (S 21) afmærkes med en bred punkteret linje eller normalt med blå farve.
- 7) Dobbeltrettet cykelsti afmærkes med færdselstavlen »Cykelsti« (D 21) og undertavlen (UD 21,1), der angiver, at cykelstien har færdsel i begge retninger. Undertavlen (UD 21,2) angiver, at cykelstien ikke mere har færdsel i begge retninger.
- 8) Supercykelsti afmærkes med ruteidentifikation (L46)

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 9) Vej uden fortov eller cykelsti især ved placering på kørebanen og møde på uoverskuelige steder samt under kørsel i mørke.

Fodgængerfelter, gangbro mv.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 10) Fodgængerfelter på strækninger mellem vejkryds benyttes kun af få fodgængere, hvis deres omvej til feltet er større end vejens bredde, - også selv om fodgængerfeltet er signalreguleret.
- 11) Risikoen for at påkøre krydsende fodgængere er større i områder lige før og efter et fodgængerfelt end på strækninger helt uden fodgængerfelter.

- 12) Gangbroer og tunneller benyttes kun af gående i større udstrækning, hvis de kan spare væsentlig tid, hvilket sjældent er tilfældet.
- 13) Gående vil ofte krydse på kørebanen, selv om der er gangbro eller tunnel.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 14) Strækninger lige før og efter et fodgængerfelt uden for vejkryds, især ved kørsel forbi gående. 14) Gangbro og synligt tegn på fodgængertunnel forude, især ved kørsel forbi gående.

Kørebanestriber

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 15) Afstribning i kørebanens længde (vognbanelinjer, spærrelinjer eller kantlinjer) hjælper de kørende til korrekt placering og manøvrering, og denne hjælp er særlig stor under dårlige lysforhold og i mørke.
- 16) Uden for bymæssig bebyggelse er der på veje uden afstribning øget risiko for ulykker.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 17) Landevej eller anden vej uden afstribning, især ved placering på kørebanen, møde, overhaling samt fremkørsel mod kryds og svingning i kryds.

Kørebanens bredde

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 18) Brede 4-sporede veje er i almindelighed ikke væsentlig mere sikre end 2-sporede veje.
- 19) På smalle veje er der dog øget risiko for eneulykker, for mødeulykker og for påkørsel af knallertkørere, cyklister og gående.
- 20) Risikoen for ulykker på smalle veje er i øvrigt størst, hvor mindre sideveje udmunder, og ved ind- og udkørsler fra grundstykker mv.
- 21) Risikoen for især krydsende fodgængere er størst på både 4-sporede og 2-sporede veje i byområder.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 22) Smalle veje, især ved valg af hastighed og placering på kørebanen samt ved møde og kørsel frem mod sideveje og ud- og indkørsler.

Midterrabat

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 23) Almindelige 4-sporede veje med midterrabat er ikke væsentlig mere sikre end veje uden midterrabat.
- 24) Midterrabatten nedsætter dog risikoen for mødeulykker og forhindrer også venstresving til og fra mindre sideveje.
- 25) Midterrabatter uden autoværn eller hegn nedsætter ikke i væsentlig grad risikoen for ulykker med krydsende cyklister, knallertkørere og gående.

Kørebanebelægningens art og tilstand

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 26) Kørebanens belægning og dens tilstand har stor betydning for vejgrebet.
- 27) Jord- og grusveje giver dårligt vejgreb og kræver derfor langsom kørsel for at undgå udskridning under svingning og bremsning.
- 28) Brosten giver bedre vejgreb end jord- og grusveje, men bliver hurtigt glatte i vådt føre.
- 29) Det bedste vejgreb opnås på en grov asfalteret overflade med ru småsten. Kørsel på en nylagt belægning med ru småsten med hastigheder over 40 km/t kan give risiko for stenslag på grund af småsten, der hvirvles op.
- 30) Om foråret vil kørebanens belægning ofte være hullet og ujævn som følge af vinterens frost og eventuel saltning.
- 31) En regnbyge efter en tørkeperiode vil kunne gøre belægningen fedtet på grund af blandingen af vand, støv og oliespild.
- 32) Hedeblødder kan smelte asfalteret belægning, så vejen bliver glat.
- 33) Der er særlig risiko for udskridning ved kørsel hen over spor eller volde af løse småsten på nylagt belægning eller hen over høje asfalteret kanter i forbindelse med vejarbejde. Det samme gælder kørebanestriber, metaldæksler, skinner og lignende, især i vådt føre samt oliepletter eller oliespor på vejen.
- 34) Vejgrebet opstår dels ved gnidningsmodstanden (friktionen) mellem dæk og kørebane og dels ved, at dækkene griber ned i og får afsæt mod kørebanens ujævnheder.
- 35) Acceleration, bremsning og styring kan kun udnyttes gennem vejgrebet, som derfor er en nødvendig betingelse for enhver manøvre.
- 36) Vejgrebet formindskes betydeligt i vådt og fedtet føre (især i sne, sand og på glat vej). Derfor skal gashåndtag, kobling, bremse og styr betjenes med stor forsigtighed, og hastigheden holdes passende lav.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 37) Jord- eller grusvej samt brosten i vådt føre, især ved valg af hastighed.
- 38) Kørebanens overflade ved tøbrud efter længere frostperiode, især ved valg af hastighed.
- 39) Kørebanens overflade ved let sommerbyge efter længere tørkeperiode og asfalteret belægning under hedeblødder, især ved valg af hastighed.

Vejbump

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 40) Hvis en knallert passerer et bump med for høj hastighed, er det ubehageligt for føreren og desto værre, jo højere hastigheden er.
- 41) Ved for høj hastighed kan der i nogle tilfælde opstå rygsår hos føreren og skader på køretøjet.
- 42) Bumpet bør højst passeres med den på stedet gældende eller angivne hastighed.
- 43) Hvis busser og store lastbiler skal passere uden for store gener, kan de ikke passere bumpene med samme hastighed som knallerter, men skal køre med væsentlig lavere hastighed.

Senest efter undervisningen i afsnit 7.3 »Hastighed under ligeudkørsel« og 7.10 »Kørsel i trafiksanerede områder«, skal eleven kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved kørsel over bump.

Vejbelysning

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 44) Risikoen for uheld i mørke er ca. dobbelt så stor på veje uden belysning som på veje med belysning.
- 45) Uheldsrisikoen på mørke veje er særlig stor ved møde med køretøjer, der blænder, og ved krydsende fodgængere.
- 46) Vejbelysningens sikkerhedsmæssige betydning må ikke overvurderes i mørkt og regnfuldt vejr, hvor de mange lysreflekser kan vanskeliggøre orienteringen.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt overfor de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 5.2.3.

5.2.4 Vejens forløb

Vejkryds og rundkørsler

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Vejkryds både på landet og i byerne er de steder på en vej, hvor der sker flest uheld, fordi færdslen her mødes fra flere retninger, og både kørende og gående kommer på tværs af hinandens vognbaner.
- 2) 4-benede vejkryds på landet (dvs. kryds med 4 sideveje) uden lyssignaler har det største antal uheld i forhold til trafikmængden.
- 3) Vejkryds med smalle veje er i almindelighed lige så farlige som vejkryds med brede veje.
- 4) Vejkryds uden afstribede vognbaner (især venstresvingsbaner), helleanlæg eller spærreflader er farligere end kryds med disse markeringer, der hjælper de kørende til bedre at opfatte krydset.
- 5) I lygtetændingstiden er vejkryds uden vejbelysning farligere end kryds med belysning.
- 6) Vejkryds med lyssignaler nedsætter risikoen for uheld med ligeudkørende på hver sin vej, men øger til gengæld risikoen for uheld med venstresvingende, der ikke holder tilbage for modkørende.
- 7) Rundkørsler nedsætter uheldsrisikoen for knallertførere væsentligt i forhold til risikoen i almindelige vigepligtskryds. Rundkørsler forbedrer dog ikke situationen for cyklister, der ofte rammes af motor-køretøjer, der er på vej ind i eller ud af rundkørslen.

Senest efter undervisningen i afsnit 7.11 »Fremkørsel mod kryds« og afsnit 7.15 »Kørsel i rundkørsel«, skal eleven kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved kørsel i henholdsvis vejkryds og rundkørsel.

Vejsving

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 8) Vejsving må i almindelighed anses for at være farlige steder på en vej, og risikoen for uheld stiger i hvert fald jo skarpere svinget er.
- 9) Et enkelt skarpt vejsving er særlig farligt, hvis det forekommer på en vej, hvor der ellers kun er bløde sving og god oversigt.
- 10) Vejsving på smalle veje, hvor der kun er oversigt 100 m fremad eller mindre, er farligere end sving med bedre oversigt.
- 11) Skarpe vejsving på landet uden afmærkning af vejkanterne er farligere end skarpe vejsving med kantlinjer, kantpæle eller retningspile.

- 12) Vejsving, hvor kørebanen hælder udad mod svingets yderside, er særlig farlige, fordi de gør styringen gennem svinget vanskelig selv ved normal hastighed.

Bakker

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 13) Bakketoppe må i almindelighed anses for at være farlige steder på en vej på grund af den begrænsede oversigt.
- 14) Risikoen for uheld er særlig stor på stejle bakker, hvor påkørsel bagfra er typiske uheld lige før bakketoppen og lige før foden af bakken, især hvor tunge og lette køretøjer kører efter hinanden.

Tunneller

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 15) Risikoen for uheld er særlig stor ved kørsel ind i en tunnel fra fuldt dagslys, idet synsskarpheden reduceres.
- 16) Tunneller kan blandt andet være farlige, fordi en del trafikanter glemmer at sikre, at der er nok brændstof på køretøjet.

Jernbaneoverkørsler

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 17) Risikoen for uheld er særlig høj ved jernbaneoverkørsler uden bomme.
- 18) Jernbaneoverkørsler med bomme er mere sikre end overkørsler med lys- og lydsignal alene, men man skal under alle omstændigheder være opmærksom på, at de tekniske foranstaltninger kan svigte.

Vejindsnævring

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 19) Vejindsnævring medfører risiko for sammenstød med kørende, som presser eller trænger sig på fra venstre eller højre side.

Senest efter undervisningen i afsnit 7.3 »Hastighed under ligeudkørsel«, afsnit 7.7 »Møde« og afsnit 7.17. »Kørsel ved siden af andre«, skal eleven kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved kørsel i henholdsvis vejsving, bakker, jernbaneoverkørsler og vejindsnævring.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt overfor de faremuligheder, som opstår, som anført i afsnit 5.2.4.

5.2.5 Vejens brug

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Der sker flest uheld på veje med tæt trafik, og risikoen også i forhold til trafikmængden stiger, jo mere blandet trafikken er.

- 2) Bestemte veje i et lokalområde tiltrækker ofte bestemte trafikantgrupper, hvorved risikoen for uheld øges, fx skoleveje, veje der benyttes af færgetrafik eller tung lastbiltrafik, ind- og udfaldsveje til bycentre, »smutveje«, butiksgader, parkeringsgader mv.
- 3) Bestemte lokale mål på en vej fremkalder ofte uopmærksom adfærd hos trafikanter, fx ved busholdepladser og togstationer, store arbejdspladser, skoler, legepladser, alderdomshjem, sportspladser, biografer og andre forlystelsessteder.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme særlig aktuelle og klare faremuligheder vedrørende vejens brug i det område, hvor øvelseskørslen finder sted.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt overfor de faremuligheder, som opstår.

5.2.6 Vejens type eller klasse

Eleven skal kunne angive betydningen af vejafmærkning for følgende vejtyper:

- 1) Motorvej.
- 2) Motortrafikvej.
- 3) Hovedvej.
- 4) Områder med fartdæmpning.
- 5) Gågade.
- 6) Cykelgade
- 7) Opholds- og legeområde.
- 8) Tunnel.

Senest ved undervisningen i afsnit 7.11 »Fremkørsel mod kryds« og 7.10 »Kørsel i trafiksanerede områder«, skal eleven have opnået kendskab til risikoforhold og kunne opfatte og bedømme faremuligheder ved de pågældende vejtyper.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven i praksis kunne reagere hensigtsmæssigt overfor de faremuligheder, som opstår.

6. GRUNDREGLER FOR KØRSEL PÅ STOR KNALLERT

Formålet med undervisningen er at give eleven viden om nogle generelle lovbestemmelser for kørsel på stor knallert, umiddelbart før eleven skal gennemgå øvelserne i kørsel på vej.

Eleven skal desuden gøres bekendt med nogle udtryk i færdselsloven, der præciserer bestemte krav til køremåden ved enhver manøvre.

Ellevens viden om det teoretiske stof skal udnyttes i praksis, hvor der er lejlighed til det under øvelserne i kørsel på vej.

6.1 Anvisninger for færdslen

Hovedmål

Eleven skal lære, hvor lovbestemmelserne for kørsel på stor knallert gælder, og at man i øvrigt skal rette sig efter politiets anvisninger samt vejafmærkning i form af færdselstavler, kørebanestriber mv. og færdselssignaler.

Delmål

6.1.1 Færdselslovens gyldighed

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Færdselsreglerne gælder på alle gader og veje, cykelstier og fortove, pladser, broer og tunneller, passager, stier eller lignende steder, hvor der er almindelig færdsel, hvad enten disse steder er offentlige eller private.
- 2) Stor knallert må normalt kun køre på den del af vejen, der er bestemt for motorkøretøjer.

6.1.2 Anvisninger for kørslen

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Man skal rette sig efter de anvisninger for kørslen, som gives ved færdselstavler, kørebanestriber mv. samt færdselssignaler.
- 2) Gule kørebanestriber mv. bruges til midlertidig regulering fx ved vejarbejde og skal respekteres i stedet for eventuelle hvide striber mv.
- 3) Man skal desuden rette sig efter politiets anvisninger, også hvor færdselstavler, kørebanestriber og færdselssignaler viser noget andet, eller hvor det er i modstrid med en ellers gældende færdselsregel (Anvisninger kan også gives af andre, som er bemyndiget hertil).

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af politiets anvisninger/tegngivninger for færdslen.

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende færdselstavler:

- 4) »Indkørsel forbudt« (C 19).

- 5) »Kørsel i begge retninger forbudt« (C 21).
- 6) »Ensrettet færdsel« (E 19).
- 7) »Motorkøretøj, stor knallert, traktor og motorredskab forbudt« (C 22,1).
- 8) »Motorcykel og stor knallert forbudt« (C 22,2).
- 9) Variable færdselstavler kan være sammensat af lyskilder eller være opbygget af lameller, hvorved udseendet kan være anderledes. Visse advarselstavler, forbudstavler og oplysningstavler kan anvendes som variable færdselstavler.
- 10) Midlertidige færdselstavler opbygges af den aktuelle hovedtavle og evt. undertavle sat på en gul baggrundsplade med sort kant. Visse advarselstavler og oplysningstavler kan anvendes som midlertidige færdselstavler.
- 11) »Motorvej« (E 42). Kørsel på motorvej må ikke finde sted på en stor knallert.
- 12) »Motortrafikvej« (E 43). Kørsel på motortrafikvej må ikke finde sted på en stor knallert.
- 13) »Undertavlerne« (U 4-6), der fortæller, at hovedtavlen kun gælder for henholdsvis bestemte færdselsarter og tilstødende vej.

Eleven skal kunne genkende og angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 14) Færdselstavler kan være angivet på orienteringstavler.

Senest efter undervisningen i afsnit 7 »Manøvrer på vej«, skal eleven kunne genkende betydningen af de anvisninger, som fremgår af afsnit 6.1.2, herunder kunne efterleve betydningen af disse.

6.1.3 Kørekortkategorier og førerret

Eleven skal kunne angive indholdet af at kørekort til stor knallert giver ret til at føre følgende køretøjer:

Kategori Am (Stor knallert)

- 1) To- eller trehjulede køretøjer, hvis konstruktivt bestemte maksimale hastighed er 45 km i timen.

6.2 Sikker og uhindret afvikling af færdslen

Hovedmål

Eleven skal lære færdselslovens grundregler om sikker og uhindret afvikling af færdslen og om særligt hensyn over for bestemte trafikanter og herunder betydningen af udtrykkene »fare« og »ulempe« samt »unødig ulempe«.

Delmål

6.2.1 Grundregler for færdslen

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Man skal altid køre hensynsfuldt og agtpågivende, så der ikke opstår fare eller forvoldes skade eller ulempe for andre, og således at færdslen ikke hindres unødigt eller forstyrres.
- 2) Man skal også vise hensyn over for dem, der bor eller opholder sig ved vejen.

- 3) Man skal vise særligt hensyn over for børn, skolepatruljer, ældre mennesker og handicappede.

6.2.2 Fare, ulempe og unødigt ulempe

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende udtryk:

- 1) Man er »til fare« ved en køremåde, der giver nærliggende mulighed for sammenstød eller anden ulykke.
- 2) Man er »til ulempe« ved en køremåde, hvor man uden at være til fare kommer i vejen for en anden trafikant og derved tvinger denne til at give plads, vige til side eller holde tilbage.
- 3) Ved bestemte manøvrer, fx igangsætning fra vejkant, vognbaneskit og ved standsning eller hurtig nedsættelse af hastigheden kan man ikke altid helt undgå at komme i vejen for andre, og man skal da blot sikre sig, at manøvreren ikke er til unødvendig ulempe (»unødigt ulempe«).

6.2.3 Signalgivning og brug af lys uden for lygtetændingstiden

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Når det er nødvendigt for at advare om en fare, skal man gøre andre opmærksom på faren ved kortvarigt brug af hornet eller ved at blinke med forlygten.
- 2) Brug af hornet i andre tilfælde er forbudt.
- 3) Ved kørsel udenfor lygtetændingstiden skal der anvendes nærlys. I stedet for nærlys kan anvendes særligt kørellys eller tågeforlys.

6.2.4 Fri passage for bestemte trafikarter

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Man skal holde tilbage eller give plads for grupper af børn under opsyn af en leder, forsvarets og redningsberedskabets kolonner, ligtog og andre sluttede optog.
- 2) Man skal i god tid holde vejen åben og om nødvendigt standse for køretøjer, der er under udrykning.
- 3) Man må ikke køre så tæt på et uheldssted, at man er i vejen for redningsarbejdet.

6.2.5 Personer og gods mv.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Knallertens vægt må med fører, bagage eller andet læs ikke overstige den tilladte totalvægt, som er anført i registreringsattesten til knallerten.
- 2) Der må ikke befordres passager på 2-hjulet knallert. Endvidere må børn under 5 år ikke befordres på trehjulet knallert, medmindre passagersiddepladsen er forsynet med sikkerhedssele.
- 3) På trehjulet knallert må ikke befordres flere passager end knallerten er godkendt til.
- 4) Gods skal være således anbragt på knallerten, at føreren har frit udsyn og tilstrækkelig mulighed for at manøvrere.
- 5) Føreren skal under kørslen anvende fastspændt styrthjelm.
- 6) Hvis 3-hjulet knallert er forsynet med sikkerhedssele, skal denne anvendes under kørsel.
- 7) På knallert må ikke medføres gods, der er mere end 2 m langt eller 70 cm bredt.
- 8) Gods skal være anbragt, så det ikke dækker lygter og nummerplade samt eventuelle blinklys, og så det ikke støjer unødigt, kan slæbe eller falde ned på vejen eller på anden måde være til hindring eller fare for færdslen.

- 9) Gods, der rager mere end 1 m ud over knallertens forreste eller bageste punkt eller mere end 15 cm ud over siderne, skal afmærkes efter de generelle regler.
- 10) Hvis noget tabes eller spildes på vejen, og det medfører risiko for færdslen, skal det straks fjernes. Kan det ikke lade sig gøre, skal man ved afmærkning eller på anden lignende måde advare andre om risikoen.
- 11) Man må ikke hænge slæde, trækvogn eller lignende efter en knallert og man må ikke under kørslen trække en person på ski, skøjter, rulleskøjter eller lignende.

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende lovbestemmelser og forhold:

- 12) Handsker, fodtøj og knallertbeklædning yder passende beskyttelse ved uheld, samt kan medvirke til at gøre knallertføreren synlig.
- 13) Iøjnefaldende køredragt og styrthjelm gør føreren mere synlig i trafikken og dermed øges færdsels-sikkerheden.
- 14) Styrthjelmen skal være godkendt og mærket og må kun bemaales eller påsættes mærker efter fabrikantens særlige anvisninger.
- 15) Styrthjelmen skal have en passende størrelse.
- 16) Hjelmvisir eller motorbriller skal være rene og hele.

6.2.6 Motorstop mv.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Ved motorstop, uheld eller lignende på et sted, hvor standsning eller parkering er forbudt, skal man snarest muligt flytte knallerten væk fra stedet.
- 2) I forbindelse med uventet kødannelse eller anden umiddelbar fare på veje udenfor tættere bebygget område kan eventuelt havariblink anvendes for at henlede andre trafikanters opmærksomhed på faren.
- 3) Brug af havariblink i andre tilfælde er forbudt.
- 4) En knallert må ikke anvendes til slæbning. En 2-hjulet knallert må ikke slæbes.

6.2.7 Færdselsulykke

Eleven skal have kendskab til, at man kan gøre følgende for at hindre en ulykke i at udvikle sig:

- 1) Man skal slukke motor på forulykkede køretøjer og undgå brug af åben ild ved lækage med brændstof.
- 2) Man skal undlade at nærme sig forulykkede køretøjer, hvor der er fare for udslip af farligt gods. Køretøjer med farligt gods er afmærket med orange skilt.

Eleven skal endvidere have kendskab til følgende vedrørende egen optræden ved færdselsulykker:

- 3) De tilskadekomne tilses, for at man kan danne sig et indtryk af deres læsioner og tilstand.
- 4) Tilskadekomne ydes den hjælp man formår.
- 5) Tåler man ikke at se blod eller tilskadekomne, må man inddrage medtrafikanter i at tilse de tilskadekomne, i ydelse af hjælp og i alarmering.

Eleven skal have kendskab til, at man efter deltagelse i et førstehjælpskursus kan medvirke til at redde tilskadekomne medtrafikanter, eller at man kan medvirke til, at deres mén efter trafikulykken formindskes væsentligt.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser og andre forhold omkring færdselsulykker:

- 6) Ved alvorlig personskade foretages opkald til alarmcentralen, hvor det i den udstrækning det er muligt, oplyses, hvor ulykken er sket, om der er specielle farer (fx brandfare, fastklemte, farligt gods), hvor mange, der er kommet til skade, om de er i livsfare (fx uden åndedræt, uden hjerteslag, eller store blødninger), samt hvorfra der ringes.
- 7) For at hindre en ulykke i at udvikle sig, skal ulykkesstedet afmærkes, så efterfølgende trafikanter ikke påkører forulykkede køretøjer, tilskadekomne personer, tilskuere mv., og om nødvendigt standses trafikken eller ledes udenom.
- 8) Den, der med eller uden egen skyld beskadiger færdselstavler, afmærkning på kørebane eller cykelsti, signalanlæg eller andre færdselsanordninger, skal straks bringe afmærkningen i orden igen, hvis det er muligt. Kan dette ikke ske, skal den pågældende snarest underrette politiet og i øvrigt foretage, hvad der er nødvendigt for at advare andre trafikanter.
- 9) Man skal straks standse og hjælpe tilskadekomne, hvis man med eller uden egen skyld bliver indblandet i en færdselsulykke, og man skal efter anmodning oplyse navn og adresse til andre, der er indblandet i ulykken.
- 10) Hvis man har voldt mere end ubetydelig skade på personer, skal man melde det til politiet. Hvis der er alvorligt tilskadekomne eller dræbte personer, må man ikke ændre på forholdene eller fjerne spor på ulykkesstedet. Man skal dog flytte køretøjer væk, hvis de er til fare for færdslen.

Er der sket skade på en andens ejendom eller ting, skal den, der har forvoldt skaden, underrette skadelidte eller politiet herom.

6.2.8 Forsikringspligt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelse:

- 1) Ejeren eller den person (brugeren), der har varig rådighed over knallerten, skal kunne dække eventuelle erstatningskrav ved en lovpligtig ansvarsforsikring.

6.2.9 Overladelse af køretøj til andre

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelse:

- 1) Det er forbudt at overlade føringen af en knallert til personer, der ikke er i besiddelse af et gyldigt kørekort til denne.

7. MANØVRER PÅ VEJ

Formålet med undervisningen er at give eleven færdighed i sikkert og hensynsfuldt at tilpasse kørslen til de skiftende færdselsforhold og gældende færdselsregler på forskellige typer veje og tidspunkter (i og uden for myldretid, i dagslys og mørke) under udførelsen af alle normalt forekommende manøvrer.

Hver enkelt øvelses præcise indhold er fastlagt i delmålene. Varigheden bestemmes af den enkelte elevs behov. De enkelte øvelser/manøvrer anses for indlært med tilfredsstillende resultat, når de kan udføres med den grad af præcision, som fremgår af delmålsbeskrivelserne.

Øvelserne skal gennemføres i en rækkefølge, som sikrer, at eleven hele tiden føres fra en lettere til en vanskeligere manøvre. Det vil svare til den anførte rækkefølge i uddannelsesmålene.

En manøvres sværhedsgrad afhænger imidlertid ikke kun af kravene til førerens orientering og beherskelse af knallerten, men også af de aktuelle vej- og færdselsforhold.

Ved planlægningen og gennemførelsen af øvelserne i manøvrer på vej samt for at sikre en god indlæring, skal kørelæreren anvende retningslinjerne i lærervejledningen om køreuddannelsen til kategori AM, stor knallert, om krav til øvelsesstrækninger. Disse krav beskriver i enkeltheder, hvilke øvelsesstrækninger der er egnede til at opfylde kravene i undervisningsplanens delmålsbeskrivelser.

Det er endvidere en betingelse, at undervisning i orienterings-færdigheder for enhver manøvre gennemføres i teorilokale forud for og i nær tilknytning til den praktiske øvelse.

7.1 Igangsætning og standsning ved kørebanekant

Hovedmål

Eleven skal lære at foretage igangsætning og standsning, og herunder være opmærksom på andre trafikanter, manøvre muligheder og vejgrebets størrelse.

Delmål

7.1.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved igangsætningsulykker:

- 1) Modparterne er næsten udelukkende bagfrakommende personbiler.

7.1.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved igangsætning:

- 1) Forkert indstillet spejl, eller spejl som vibrerer og dermed slører billedet.
- 2) Fejlbedømmelse af bagfrakommendes hastighed og afstanden til dem.

- 3) Utålmodighed, fordi der hele tiden er kørende færdsel bagfra.
- 4) Mulighed for motorstop fx umiddelbart efter start af kold motor.
- 5) Mulighed for udskridning ved acceleration på løst grus, oliepletter eller lignende.

7.1.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved igangsætning og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Bagfrakommende skjult i blinde vinkler dannet af styrthjelm, visir eller motorbrillernes stel.
- 2) Snæver manøvreplads, der kræver særlig opmærksomhed mod flere ting.
- 3) Nedsat vejgreb.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder før igangsætning eller standsning:

- 4) Se fremad og bagud efter færdsel eller andre hindringer.
- 5) Orienter sig bagud ved hjælp af spejle samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning.
- 6) Bedømme om et ophold i færdslen bagfra er tilstrækkelig stort til igangsætning eller standsning, så man ikke er til fare eller unødigt ulempe.
- 7) Bedømme egen accelerationsevne i forhold til bagfrakommendes hastighed.

7.1.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved igangsætning:

- 1) Tage styrthjelm på samt justere og spænde hageremmen.
- 2) Tænde lyset.
- 3) Give tegn i god tid før igangsætning.
- 4) Sætte blødt i gang i balance på plan vej som indlært på lukket øvelsesplads.
- 5) Sætte blødt i gang i balance på stigende/hældende vej eventuelt ved brug af enten bremsepedal eller bremsegreb.
- 6) Accelerere så hurtigt, at kørende, der nærmer sig bagfra, normalt ikke behøver at nedsætte hastigheden.
- 7) Ophøre med tegngivning, senest når manøvren er afsluttet.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved standsning:

- 8) Give tegn i god tid til standsning med stoplys og eventuelt med blinklys.
- 9) Brems blødt op til standsning ved kørebanekant.
- 10) Slukke lyset.

7.1.5 Lovbestemmelser og forhold

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser og forhold:

- 1) Man skal altid give tegn ved igangsætning fra vejkant.
- 2) Bremselængden er det stykke vej, knallerten kører, fra bremsningen påbegyndes, og indtil knallerten står stille.
- 3) Bremselængden afhænger bl.a. af, hvor hårdt man træder på bremsepedalen eller trækker bremsegrebet til.
- 4) Bremselængden vil ved fordobling af hastigheden blive firedoblet.«

7.2 Placering under ligeudkørsel

Hovedmål

Eleven skal lære at placere sig korrekt på kørebanen og herunder lære at bruge øjnene rigtigt.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning ved placering.

Delmål

7.2.1 Kendskab til ulykker

Behandles under senere manøvrer, hvor placering indgår.

7.2.2 Kendskab til risikoforhold

Behandles under senere manøvrer, hvor placering indgår.

7.2.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der har sammenhæng med placering under ligeudkørsel:

Kørebanestriber

- 1) »Ubrudt kantlinje« (Q 46) begrænser den del af kørebanen, som skal bruges af biler, motorcykler og store knallerter, og som man kun må overskride ved standsning, parkering eller ind- og udkørsel på vejen. Ubrudt kantlinje kan dog overskrides ved passage højre om en venstresvingende, såfremt banen til højre for kantlinjen ikke er en særlig bane (fx en busbane, cykelsti eller lignende). fx busbane, cykelsti eller lignende)
- 2) »Punkteret kantlinje« (Q 47) som anvendes i stedet for Q 46 til at angive, at det er tilladt at krydse linjen, hvis det i øvrigt er lovligt (fx ved vognbaneskift).

3) »Bred kantlinje« (Q 46-47) angiver, at der uden for linjen er plads til små knallerter, cyklister og fodgængere, mens en smal kantlinje angiver, at der normalt ikke er plads til dem, og at de derfor bruger samme del af kørebanen som store knallerter. Ubrudt kantlinje kan dog overskrides ved passage højre om en venstresvingende, såfremt banen til højre for kantlinjen ikke er en særlig bane (fx en busbane, cykelsti eller lignende).

4) »Vognbanelinje« (Q 41) angiver adskillelse mellem vognbaner.

5) »Varslingslinje« (Q 42) angiver, at man skal være særlig forsigtig ved overskridelse af linjen på grund af dårlig oversigt, eller fordi man snart vil møde en spærrelinje.

6) »Spærrelinje« (Q 44) som man ikke må overskride, heller ikke ved vending eller ind- og udkørsel, med mindre særlige forhold gør det nødvendigt (fx vejarbejde eller standset eller parkeret køretøj).

7) »Spærreflade« (Q 45) som man ikke må køre eller standse på. Spærrefladen skal passeres til den side, hvor skraveringen peger fremad.

Færdselstavler

8) »Påbudt passage« (D 15) angiver, at man skal køre forbi tavlen til den side, pilen peger.

9) »Valgfri passage« (D 16) angiver, at man selv må vælge, til hvilken side man vil køre forbi tavlen.

10) »Krybespor« (E 37) angiver, at man skal køre ind på krybesporet, hvis man kører langsommere end den hastighed, der er anført på tavlen, og at man skal forlade krybesporet igen, hvis man kører hurtigere end den anførte hastighed.

Helleanlæg mv.

11) Heller, færdselsfyr eller lignende skal man køre forbi til højre, medmindre andet er vist ved afmærkning eller vejen er ensrettet.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder under ligeudkørsel:

12) Se efter kørebanens overflade og belægning for tegn på nedsat vejgreb så langt fremad som muligt.

13) Undlade at fastholde blikket på kørebanen umiddelbart foran knallerten, men med korte mellemrum se langt frem og så vidt muligt være opmærksom på vej- og færdselsforholdene 8-12 sek. forude.

14) Holde øjnene i bevægelse og dermed hele tiden være orienteret om forholdene forude og til siderne samt forholdene bagude ved hjælp af spejlene.

15) Se længst muligt fremad på vejen, hvor oversigten begrænses af bakker og sving.

16) Udnytte vejens optiske ledelinjer under kørsel i sving for at stabilisere styringen.

7.2.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder under ligeudkørsel:

1) Placere sig så langt til højre på kørebanen, som forholdene tillader og kun bruge venstre vognbane til eventuel overhaling eller forbikørsel.

7.3 Hastighed under ligeudkørsel

Hovedmål

Eleven skal lære, at vejens omgivelser, udstyr, forløb og brug, vejrforhold, køretøjets tilstand og belæsning, førerens tilstand samt andre trafikanter, har betydning ved valg af hastighed.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning i forbindelse med hastighed.

Delmål

7.3.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved eneulykker:

- 1) Førere af stor knallert kommer ud for forholdsvis mange eneulykker, hvor de uden at have nogen modpart at tage hensyn til pludselig mister herredømmet over knallerten og kører ud over vejkannten eller mod en forhindring.
- 2) I knap halvdelen af eneulykkerne er føreren af den store knallert beruset.
- 3) I nogle tilfælde hænger eneulykkerne sammen med for høj hastighed efter forholdene, herunder kørebanens tilstand og belægning som omtalt i afsnit 5.2.3 »Vejens udstyr«.
- 4) Der sker flest eneulykker med stor knallert på lige strækninger.

7.3.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved eneulykker:

- 1) Fejlbedømmelse af egen hastighed.
- 2) Fejlbedømmelse af vejsvinges skarphed.
- 3) Fejlbedømmelse af vejgrebet, især i vejsving og i glat eller fedtet føre.
- 4) Forkert dæktryk, slidt dækmønster eller forkert belæsning.
- 5) Træthed eller spirituspåvirkning.
- 6) Overvurdering af egen kørefærdighed eller knallertens manøvreevne.
- 7) Uopmærksomhed

7.3.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved valg af hastighed og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Vejsving eller bakker, der nedsætter oversigten og skjuler eventuelle hindringer, (langsomme køretøjer eller cyklister og fodgængere i vejsiden).
- 2) Skarpe vejsving.
- 3) Jernbaneoverkørsel forude med dårlig oversigt.
- 4) Kørebanelægning med ringe friktion og dermed nedsat vejgreb, (grusvej, brosten, herunder også kørebanestriber, metaldæksler, skinner og lignende).
- 5) Hastighedsdæmpende bump.
- 6) Hindringer forude i egen vognbane, (parkerede køretøjer, forankørende, krydsende fodgængere).
- 7) Vejrforhold, der nedsætter udsynet, (blænding fra solen, nedbør og tåge) eller nedsætter vejgrebet (glat eller fedtet føre).

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der har sammenhæng med valg af hastighed:

Kørebanestriber mv.

- 8) »Rumlestriber« (S 18). Smalle, støjfremkaldende striber på tværs af kørselsretningen, der angiver, at der skal udvises særlig agtpågivenhed.
- 9) »Bump« (S 32). Kvadratiske felter på tværs af vejen, der angiver bump.

Færdselstavler vedrørende hastighedsgrænser

- 10) »Lokal hastighedsbegrænsning« (C 55) angiver den højst tilladte hastighed på strækningen fra tavlen.
- 11) »Ophør af lokal hastighedsbegrænsning« (C 56).
- 12) »Ophør af forbud« (C 59) ophæver også lokal hastighedsbegrænsning.
- 13) »Mindste hastighed« (D 55) angiver, at man ikke må køre langsommere, end tavlen viser. Den gældende strækning kan eventuelt være anført på undertavle (U 2).
- 14) »Ophør af mindste hastighed« (D 56).
- 15) »Tættere bebygget område« (E 55) angiver bl.a. den generelle hastighedsgrænse på 50 km/t.
- 16) »Ophør af tættere bebygget område« (E 56) angiver bl.a. ophør af den generelle hastighedsgrænse på 50 km/t.
- 17) »Anbefalet hastighed« (E 39) angiver, at vejen ikke er egnet til kørsel med højere hastighed end den angivne. Den gældende strækning kan eventuelt være anført på undertavle.
- 18) »Anbefalet hastighed ophører« (E 40).

Færdselstavler vedrørende kørebanens overflade

- 19) »Glat vej« (A 31) advarer om, at kørebanen kan være unormalt glat. Årsagen skal angives på undertavle, fx »Glat i vådt føre« (UA 31).
- 20) »Ujævn vej« (A 37) advarer om farlige ujævnheder i kørebanen.
- 21) »Løse sten« (A 33) advarer om særlig fare for stenslag.
- 22) »Farlig rabat« (A 35). Årsagen kan angives på undertavle, fx »Blød rabat« eller »Høj kant«.
- 23) »Bump« (A 36). Angiver hastighedsdæmpende bump forude.
- 24) »Område med fartdæmpning« (E 53).
- 25) »Ophør af område med fartdæmpning« (E 54).

Færdselstavler mv. vedrørende vejens forløb

- 26) »Vejsving« (A 41,1-2 og A 42,1-2) advarer om henholdsvis farlige højresving og farlige venstresving samt flere farlige sving.
- 27) »Hastighedsangivelse« (UA 41) angiver den hastighed, hvormed vejsving kan gennemkøres.
- 28) »Kantafmærkningspæle« (N 41), »kantafmærkningsplader« (N 42) og »retningspile« (O 41-42) forstærker markeringen af fx vejsving.
- 29) »Stejl nedkørsel« (A 46,1).
- 30) »Stejl stigning« (A 46,2).
- 31) »Indsnævret vej« (A 43,1-3).

Færdselstavler mv. vedrørende jernbaneoverkørsler

- 32) »Anden fare« (A 99), med undertavle »Spor« angiver krydsende spor, hvor personale advarer med flag, signallygte eller på anden måde om, at tog nærmer sig.
- 33) »Jernbaneoverkørsel uden bomme« (A 72) eventuelt med undertavle »Se efter tog« (UA 72), eller »Forvarsling for stop« (UB 11,1) advarer om jernbaneoverkørsel forude.
- 34) »Jernbaneoverkørsel med bomme« (A 73) advarer om jernbaneoverkørsel forude.
- 35) »Stop« (B 13) angiver, at kørende skal stoppe før passage af jernbanespor.
- 36) »Afstandsmærker« (A 75) angiver afstanden til jernbaneoverkørsel (tredele).
- 37) »Krydsmærke for enkeltsporet eller flersporet jernbaneoverkørsel« (A 74,1-2) opsættes umiddelbart foran jernbaneoverkørslen.
- 38) »Rødt blinksignal ved jernbaneoverkørsel« (Z 72,2) eventuelt suppleret med klokke og bom.

Signalet angiver, at man skal standse før stoplinje eller i sikker afstand fra sporene, signalet eller bommen.

Færdselstavler mv. vedrørende andre farer

38) »Fodgængerfelt« (A 17) advarer om fodgængerfelt forude.

39) »Lyssignal« (A 19) anvendes fx hvor signalet vanskeligt kan erkendes.

40) »Stenskred« (A 34) angiver, at der er fare for nedfaldende sten på kørebanen.

41) »Sidevind« (A 95) advarer om kraftig sidevind, der kan slå knallerten ud af kurs især ved høje hastigheder.

42) »Anden fare« (A 99), hvor farens art er angivet på undertavle.

43) »Fodgængerfelt« (E 17) anbringes ved selve fodgængerfeltet.

44) »Oplukkelig bro« (A 91).

46) »Havnekaj« (A 92).

47) »Lavtgående fly« (A 96).

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder med henblik på valg af hastighed:

48) Bedømme hastigheden efter synsindtryk fra vejen, fornemmelse af vibrationer fra knallerten og lydindtryk fra motor, vindsus mv.

49) Tjekke de umiddelbare fartindtryk ved hurtige blik på speedometret.

50) Se efter kørebanestriber og færdselstavler, der advarer om vejsving, hastighedsbegrænsning, jernbane-overkørsel eller andre forhold, der har betydning for hastigheden.

51) Bedømme den til enhver tid overskuelige, fri standselængde foran knallerten.

52) Se til begge sider efter tog, der eventuelt nærmer sig jernbaneoverkørsel, også selv om der ikke gives advarselssignaler.

7.3.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder med henblik på at tilpasse hastigheden efter forholdene:

1) Tilpasse hastigheden til den højst sikre (kørebanens tilstand, færdselsforhold, sigtforhold mv.) og lovlige på strækningen.

2) Holde hastigheden nogenlunde jævn.

3) Tilpasse hastigheden således, at det fulde herredømme over knallerten bevares og således, at knallerten kan standses indenfor den strækning, der kan overskues, og foran enhver hindring, der kan forudses.

Ved kørsel på bakker

4) Benytte eventuelt krybespor, hvis den påbudte mindste hastighed ikke kan holdes op ad bakke.

- 5) Eventuelt sætte hastigheden ned før en uoverskuelig bakketop.
- 6) Holde jævn hastighed ned ad bakke ved at regulere gashåndtaget bremse let med mellemrum, men undlade vedvarende bremsning over længere strækning.

Placering og hastighed ved kørsel i sving

- 7) På forhånd tilpasse hastigheden efter svingets skarphed, eventuelt ved let bremsning.
- 8) Læne kroppen til samme side og med samme hældning som knallerten, men holde hovedet nogenlunde opret, og give let gas.
- 9) Accelerere let ved udkørslen af svinget og placere knallerten som angivet i afsnit

7.2 »Placering under ligeudkørsel«.

Ved jernbaneoverkørsel forude

- 10) Nedsætte hastigheden før jernbaneoverkørsel uanset anvisningens art, således at man kan nå at standse før jernbaneoverkørslen, hvis tog nærmer sig.
- 11) Standse ved stoplinje eller i betryggende afstand før krydsmærke, blinklys eller bom, hvis tog nærmer sig, eller hvis blinksignalet er tændt, bomme sænkes eller hæves, eller man på anden måde advares om toget.
- 12) Standse ved stoplinje, hvor stoptavlen er opsat.

7.3.5 Lovbestemmelser i øvrigt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelse:

- 1) Knallertens højst tilladte hastighed er 45 km/t.

7.4 Vognbaneskift og sammenfletning

Hovedmål

Eleven skal lære at foretage vognbaneskift og sammenfletning, herunder være opmærksom på andre køretøjers hastighed og placering, især i blinde vinkler.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning ved vognbaneskift og sammenfletning.

Delmål

7.4.1 Kendskab til ulykker

Behandles under senere manøvrer, hvor vognbaneskift og sammenfletning indgår.

7.4.2 Kendskab til risikoforhold

Vognbaneskift

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved vognbaneskift:

- 1) Manøvren kan ofte virke overraskende, fordi andre kørende normalt forventer, at man holder sin vognbane.
- 2) Forkert indstillet eller vibrerende spejl.
- 3) Fejlbedømmelse af afstand til og hastighed hos bagfrakommende i den vognbane, man vil skifte til.
- 4) Orientering bagud i for lang tid ad gangen, hvorved uforudsete hindringer forude ikke bemærkes.

Sammenfletning

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved sammenfletning:

- 5) Fejlbedømmelse af bagfrakommendes afstand og hastighed under sammenfletningsmanøvren.
- 6) Orientering bagud i for lang tid ad gangen, hvorved uforudsete hindringer forude ikke bemærkes.
- 7) Risiko for at komme for tæt på andre trafikanter under sammenfletningsmanøvren.
- 8) Ukritisk forventning om, at de kørende, man skal flette sammen med, altid overholder flettereglen.

7.4.3 Orienterings-færdigheder

Vognbaneskift

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved vognbaneskift og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Bagfrakommende, skjult i blinde vinkler.
- 2) Bagvedkørende eller forankørende, der netop er ved at skifte vognbane.
- 3) Bagvedkørende tæt på i den vognbane, man vil skifte til.

Eleven skal beherske følgende orienteringsfærdigheder ved vognbaneskift:

- 4) Begynde orientering om mulighed for vognbaneskift i god tid, så manøvren ikke bliver forceret.
- 5) Orienter sig bagud ved hjælp af spejle samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning.
- 6) På grundlag af bagfrakommendes hastighed og placering bedømme, om et ophold i færdslen er stort nok til, at man kan skifte vognbane uden at være til fare eller unødigt ulempe.

Sammenfletning

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved sammenfletning og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 7) Kørende skråt bagude til højre eller venstre skjult i blinde vinkler.
- 8) Tegn på at kørende skråt bagude til højre eller venstre ikke overholder deres fletteregel. 9) For kort afstand til andre trafikanter under sammenfletningsmanøvren.

Eleven skal beherske følgende orienteringsfærdigheder ved sammenfletning:

- 10) Begynde orientering om mulighed for sammenfletning i god tid, så manøvren ikke bliver forceret.
- 11) Orienter sig bagud ved hjælp af spejle samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning for at orientere sig om trafikken, man skal flette sammen med.
- 12) På grundlag af foran eller bagvedkørendes hastighed og placering bedømme, om sammenfletningen kan gennemføres uden risiko og under gensidig hensyntagen (fletteregel).

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der har sammenhæng med vognbaneskift og sammenfletning:

Kørebanestriber mv.

- 13) »Pile for vognbaneskift« (R 15) angiver, at man snarest skal skifte til den vognbane, pilene peger mod.
- 14) »Vognbanelinjer« (Q 41) ført helt igennem til et sted, hvor antallet af vognbaner formindskes, understreger reglen for vognbaneskift. Dvs. at man kun må skifte vognbane, hvis det kan gøres uden at være til fare eller unødigt ulempe.
- 15) Vognbanelinjer afbrudt et stykke før stedet, hvor antallet af vognbaner formindskes, understreger reglen for sammenfletning. Dvs. at man skal tilpasse hastigheden til de kørende i vognbanen ved siden af og udnytte et passende stort ophold til at flette ind. De kørende i vognbanen ved siden af skal hjælpe den, der vil flette ind, ved fx at ændre hastigheden og derved skaffe plads.

Færdselstavler

- 16) »Indsnævret vej« (A 43,1-3).
- 17) »Vognbaneforløb« (E 16) angiver vognbanens forløb og færdselsretning. E 16,1 angiver ved reduktion af vognbaneantallet, at de kørende skal køre efter reglen om sammenfletning. E 16,2 angiver ved reduktion af vognbaneantallet, at de kørende skal køre efter reglen om vognbaneskift.
- 18) »Krybespor« (E 37). Ved udkørsel fra krybespor gælder reglen for vognbaneskift, medmindre afmærkning angiver, at man skal køre efter reglen for sammenfletning.
- 19) »Sammenfletning« (B 15) angiver, at reglen for sammenfletning er gældende.

7.4.4 Manøvre-færdigheder

Vognbaneskift

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved vognbaneskift:

- 1) Kun skifte vognbane, såfremt dette ikke er til fare eller unødigt ulempe for bagved kørende enten i ens egen vognbane eller i den vognbane, man vil skifte til.
- 2) Give tegn i god tid for at vise sin hensigt, hvis det kan være til vejledning for den øvrige trafik, fx hvis bagved kørende er tæt på.
- 3) Foretage vognbaneskift uden at køre et længere stykke på eventuel vognbanelinje.
- 4) Placere sig i den nye vognbane, som anført i afsnit 7.2 »Placering under ligeudkørsel«.
- 5) Ophøre med eventuel tegngivning, (medmindre U-vending eller svingning straks skal udføres).

Sammenfletning

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved sammenfletning:

- 6) Så vidt muligt afpasse hastigheden til de kørende, man vil flette sammen med.
- 7) Om nødvendigt give tegn til sammenfletning for at tydeliggøre hensigten.
- 8) Ophøre med eventuel tegngivning straks efter sammenfletningen.

7.4.5 Lovbestemmelser i øvrigt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Man skal give tegn ved at række en arm vandret ud til siden eller ved at bruge eventuelt blinklys, når det kan være til vejledning for andre.

7.5 Vending

Hovedmål

Eleven skal lære at foretage U-vending og herunder især være opmærksom på valg af manøvested, andre kørendes hastighed og afstanden til dem.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning ved vending.

Delmål

7.5.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker i forbindelse med vending:

Det statistiske grundlag for omstændighederne ved ulykker i forbindelse med vending er begrænset. Der forekommer dog uheld, hvor førere af stor knallert vender foran en modkørende. Modparten er typisk en personbil eller varebil.

7.5.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved U-vending:

Fra højre vejkant

- 1) Fejlbedømmelse af bagfrakommendes og modkørendes hastighed og afstanden til dem.

Fra højre vejkant og vejens midte:

- 2) Fejlbedømmelse af modkørendes hastighed og afstanden til dem.
- 3) Opmærksomhed alene mod de modkørende, hvorved andre risikoforhold ikke bemærkes.
- 4) Utålmodighed, fordi der hele tiden er modkørende, man skal holde tilbage for.

Vending i kryds med signalregulering

- 5) Opmærksomhed alene på lyssignalet, hvorved andre risikoforhold ikke bemærkes.

7.5.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved U-vending og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Ukritisk valg af manøvrested med utilstrækkeligt udsyn (ved vending fra vejkant).

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der har sammenhæng med U- vending:

Kørebanelinjer:

- 2) »Spærrelinje« (Q 44), der ikke må overskrides ved vending.

Færdselstavler:

- 3) »Vending forbudt« (C 12).
- 4) »Venstresving forbudt« (C 11,2), der ligeledes forbyder vending.
- 5) Spærreflade (Q 45), der ikke må overskrides ved vending.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved U-vending:

Fra højre vejkant:

- 6) Se efter et passende sted til lovlig standsning i højre side og efterfølgende U-vending.
- 7) Orienter sig om den øvrige færdsel, især bagved kørende og eventuelt andre standsede køretøjer i vejkannten før standsning.
- 8) Orienter sig før U-vending bagud ved hjælp af spejl samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning.
- 9) Bedømme om U-vending kan foretages sikkert uden at være til fare eller ulempe for anden færdsel.

Fra vejens midte:

- 10) Orienter sig som anført under 7.4 »Vognbaneskit og sammenfletning« før placering i vognbanen nærmest midterrabat eller vejens midte.
- 11) Bedømme om et ophold i den modkørende færdsel er stort nok til, at U-vending kan foretages.
- 12) Bedømme om U-vending kan foretages sikkert uden at være til fare eller ulempe for anden færdsel.

Vending i kryds med signalregulering

- 12) Orienter sig om den øvrige færdsel, især kørende fra venstre, der svinger til højre for grønt pilsignal.
- 13) Holde sig orienteret om den øvrige færdsel.

7.5.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved U-vending:

Fra højre vejkant

- 1) Give tegn i god tid til standsning i vejsiden.
- 2) Nedsætte hastigheden i god tid og foretage blød opbremsning.
- 3) Sætte en fod eller begge fødder til jorden og bevare presset på bremsepedalen eller bremsegrebet efter standsning for at sikre sig imod, at knallerten ruller.
- 4) Ophøre med tegngivning.
- 5) Give tegn og udføre vending under langsom acceleration og skarp drejning som indlært på lukket øvelsesplads, således at vendingen afsluttes i højre vognbane i den nye retning.
- 6) Rette knallerten op og placere sig som anført under 7.2 »Placering under ligeudkørsel«.
- 7) Ophøre med tegngivning.
- 8) Afpasse hastigheden efter færdslen i den nye retning.

Fra vejens midte:

9) Placere sig i god tid i vognbanen nærmest midterrabat eller vejmidte som anført under 7.4 »Vognbane-skift og sammenfletning«, og give tegn.

10) Fortsætte langsomt frem midt i eventuel venstresvingsbane og eventuelt standse.

11) Udføre U-vending under langsom acceleration og skarp drejning som indlært på lukket øvelsesplads, således at vendingen afsluttes i højre vognbane i den nye retning.

12) Rette knallerten op og placere sig som anført under 7.2 »Placering under ligeudkørsel«.

13) Ophøre med tegngivning.

14) Afpasse hastigheden efter færdslen i den nye retning.

7.5.5 Lovbestemmelser i øvrigt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelse:

1) Man skal før vending sikre sig, at manøvre kan ske uden fare eller ulempe for andre.

2) Man skal altid give tegn før vending.

3) Vending skal ske forlæns til venstre.

7.6. Kørsel forbi holdende køretøjer og gående mv.

Hovedmål

Eleven skal lære at afpasse hastighed og sideafstand i forhold til andre trafikanter og især være opmærksom på børn og ældre.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning ved kørsel forbi andre.

Delmål

7.6.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker i forbindelse med kørsel forbi holdende mv.:

1) Modparten er oftest selve det holdende køretøj, der påkøres, for det meste i vejens højre side.

2) Nogle sammenstød sker under kørslen forbi biler eller 2-hjulede køretøjer, der netop sætter i gang fra vejkanten.

3) Andre modparter er fodgængere, der træder ud på kørebanen.

7.6.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel forbi holdende mv.:

- 1) For høj hastighed og især for lille sideafstand under kørsel forbi holdende bil.
- 2) Mindre børn, men også mange ældre fodgængeres mangelfulde forståelse for faren ved at træde ud bag en holdende bil eller bus.
- 3) Børns ofte impulsive og derfor overraskende adfærd, når de opholder sig ved vejen, især når de er sammen med andre børn.
- 4) KnallerTERS og cyklers tendens til at slingre ved igangsætning og standsning.
- 5) Faremulighed ved bildøre, der bliver åbnet foran føreren.

7.6.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved kørsel forbi holdende mv. og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Nedsat udsyn på grund af holdende køretøj mv.
- 2) Tegn på igangsætning af holdende køretøj, (personer i holdende bil, synlig udstødningsrøg, tændt blinklys eller stoplys, igangsætningsadfærd hos knallertkører eller cyklist).
- 3) Tegn på, at passagerer, fodgængere eller andre trafikanter i øvrigt træder eller kører ud på kørebanen (bildøre der er ved at blive åbnet, bus standset ved holdeplads, cyklist, knallertkører eller fodgængere, der vil krydse kørebanen, fødder, der er synlige under en bil).
- 4) Børn ved vejen.
- 5) Heste, kreaturer eller andre dyr på vejen.
- 6) Vejarbejde.
- 7) Gående på vej ud i et fodgængerfelt.
- 8) Skolepatrulje.

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der har sammenhæng med kørsel forbi holdende mv.:

Kørebanestriber:

- 9) »Fodgængerfelt« (S 17) angiver den del af kørebanen, der er beregnet til gåendes krydsning.

Færdselstavler mv.:

- 10) »Fodgængerfelt« (A 17) advarer om fodgængerfelt forude.
- 11) »Cyklister« (A 21) advarer om, at cyklister og førere af små knallerter kører ud på kørebanen eller krydser den.
- 12) »Børn« (A 22) advarer om børn i nærheden af skoler, fritidshjem, legepladser og lignende steder.

- 13) »Ryttere« (A 23) advarer om ryttere på kørebanen især på steder med nedsat oversigt.
- 16) »Dyrevildt« (A 26).
- 17) »Kreaturer« (A 27) advarer om daglig passage af kreaturer på steder med dårlig oversigt og at kørebanen ofte kan være glat eller fedtet.
- 18) »Vejarbejde« (A 39) advarer bl.a. om arbejdere på kørebanen.
- 19) »Fodgængerfelt« (E 17) opsættes umiddelbart ved fodgængerfeltet.

Afmærkning af skolebus

20) »Skolebørnsskilt med gule blinklygter«, anbringes foran og bagpå køretøjer, der anvendes som skolebus eller lignende til transport af børn til og fra skole. Tændte blinklygter advarer om, at børn kan være på vej over kørebanen til og fra bussen.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder under forbikørsel af holdende mv.:

- 21) Orientere sig i god tid om mulighederne for forbikørsel og dernæst orientere sig som anført under 7.4 »Vognbaneskit og sammenfletning«.
- 22) Se efter tegn på pludselige hindringer under hele forbikørslen uden at låse blikket fast alene på det holdende køretøj mv., men også se fremad i egen vognbane.
- 23) Se efter modkørende, der pludselig kan dukke op.
- 24) Orientere sig bagud ved hjælp af spejle samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning efter forbikørslen, før man trækker ind til siden igen.
- 25) Se efter tegn på, at gående eller andre trafikanter vil krydse kørebanen i fodgængerfelt eller uden for fodgængerfelt.
- 26) Se efter tegn på, at en eventuel skolepatrulje leder elever over kørebanen.

7.6.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder under kørsel forbi holdende mv.:

- 1) Nedsætte hastigheden i god afstand før holdende køretøj, børn, heste, kreaturer, vejarbejde mv., hvis det er nødvendigt for at sikre sig tid til orientering og eventuel afværgemanøvre.
- 2) Standse, hvis det er nødvendigt for at give plads til en bus, der i tættere bebygget område giver tegn til at køre ud fra et stoppested.
- 3) Afvente eventuel modkørendes passage før vognbaneskit, hvis vejen er smal.
- 4) Trække ud i god afstand før hindringen.
- 5) Give signal til advarsel, hvis det er nødvendigt og samtidig være parat til at bremse.
- 6) Give gående på kørebanen, hvor der ikke er forto, tid til at gå ind til siden og holde god afstand til dem under forbikørslen.

- 7) Nedsætte hastigheden under kørsel forbi gående i dårligt føre, så de så vidt muligt ikke tilstænkes.
- 8) Holde passende sideafstand i øvrigt ved forbikørsel.
- 9) Holde til højre igen på kørebanen efter forbikørslen (medmindre man vil køre forbi endnu et holdende køretøj længere fremme).
- 10) Køre med passende lav hastighed foran fodgængerfelt, således at gående, der er i fodgængerfeltet eller er på vej ud i det, kan se, at man vil holde tilbage.
- 11) Om nødvendigt holde tilbage eller standse for at lade gående eller andre trafikanter passere i fodgængerfeltet, også selv om der eventuelt er grønt lys for de kørende.
- 12) Køre med passende lav hastighed foran steder, hvor skolepatruljer arbejder, og standse, hvis en skolepatrulje er ved at lede elever over kørebanen.

7.7 Møde

Hovedmål

Eleven skal lære, at vejrforhold, vejforhold, færdselsforhold og modkørende med særlige styreegenskaber kan medføre, at modkørende kommer over vejens midte.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning ved møde.

Delmål

7.7.1. Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved møde-ulykker:

- 1) Nogle ulykker med førere af stor knallert sker i forbindelse med møde, oftest på smalle, 2-sporede veje.
- 2) Omkring to tredjedele af mødeulykkerne sker i situationer, hvor knallertføreren er kommet over vejens midte, og omkring en tredjedel midt på kørebanen.
- 3) Modparterne er først og fremmest person- og varebiler, men også en del 2-hjulede køretøjer.
- 4) Der sker også enkelte sammenstød med modkørende biler, der overhaler eller vender eller en forankørende bil, der bakker.

7.7.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved møde:

- 1) Kørsel over vejmidten indebærer altid en risiko for at møde modkørende og bør derfor så vidt muligt undgås og i hvert fald være så kortvarig som muligt.
- 2) Modkørende, især større køretøjer vil ofte fremkalde vindturbulens, der kan påvirke knallertens kurs.

7.7.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved møde og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Hindringer forude i egen kørebanelvdel.
- 2) Vejforhold, der kan bevirke, at modkørende kommer over vejens midte (fx smal vej uden afstribning, vejssving, huller, vandsøer eller glat og fedtet føre).
- 3) Vejforhold fx bakker, hvor oversigtsforholdene kan gøre det svært at vurdere modkørendes placering.
- 4) Færdselsforhold, der kan bevirke, at modkørende kommer over vejens midte (fx holdende køretøj i venstre side, modkørende tæt efter hinanden, hvor den bageste vil overhale, bil der svinger ud fra parkeringsplads i venstre side).
- 5) Modkørende med styreegenskaber, der giver dem tendens til at overskride vejmidten, især i vejsving eller på smal vej (fx store og tunge biler, motorcykler samt køretøjer med påhængskøretøj).
- 6) Vejrforhold (sidevind) der kan bevirke, at man dels selv og dels mødende kan blive presset ud af kurs.
- 7) Møde med store vogntog der kan fremkalde vindturbulens, som kan presse mødende ud af kurs og herved øge risikoen for især »bløde« trafikanter.

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der har sammenhæng med møde:

Kørebanelstriber:

- 8) »Varslingslinje« (Q 42) bruges som forvarsel for spærrelinje eller som midterlinje på smalle veje med dårlige oversigtsforhold. Ved reversible vognbaner anvendes varslingslinjer som dobbeltlinje.
- 9) »Spærrelinje« (Q 44), som ikke må overskrides medmindre særlige forhold gør det nødvendigt (fx vejarbejde eller ulovligt standset eller parkeret køretøj).

Færdselstavler:

- 10) »Modkørende færdsel« (A 18).
- 11) »Indsnævret vej« (A 43,1-3).
- 12) »Hold tilbage for modkørende« (B 18).
- 13) »Modkørende skal holde tilbage« (B 19).

Signaler

- 14) »Vognbanesignal« (Y 17), hvor rødt kryds angiver, at kørsel i vognbanen er forbudt. En gul blinkende diagonal pil angiver, at man snarest skal køre over i den vognbane, pilen peger mod, mens grøn pil angiver, at kørsel i vognbanen er tilladt i den pågældende færdselsretning. Hvis signalet skifter til rødt kryds, skal man skifte vognbane. Er dette ikke muligt, skal man standse.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved møde:

- 15) Orienter sig i god tid om modkørende og om eventuelle hindringer for mødet.
- 16) Undlade at se for længe direkte på den modkørende og derved modvirke tendensen til at styre i retning af den modkørende.
- 17) Rette blikket langt fremad i vognbanen og derved stabilisere styringen.

7.7.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved møde:

- 1) Nedsætte hastigheden i god tid ved møde på smal vej og i situationer, hvor det vil lette mødet.
- 2) Holde til højre på kørebanen i god tid før mødet for at sikre tilstrækkelig sideafstand til den modkørende, men samtidig tage hensyn til eventuelle trafikanter i vejsiden.
- 3) Holde sig bag ved cyklister eller knallerter, indtil den modkørende er passeret, hvis vejen er smal.
- 4) Standse og lade modkørende passere, hvis vejen er spærret, eller der er andre forhindringer i ens egen halvdel af kørebanen, (medmindre andet fremgår af færdselstavler).
- 5) Opretholde fuld kontrol over knallerten under mødet og være parat til at reagere hurtigt over for vindturbulens, sidevind, ujævnheder i vejen eller lignende.

7.8. Kørsel foran eller efter andre

Hovedmål

Eleven skal lære at tilpasse afstanden til foran- og bagvedkørende under hensyn til vej-, vejr- og færdselsforhold.

Eleven skal endvidere lære om færdselstavler, der har betydning for kørsel foran eller efter andre.

Delmål

7.8.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker i forbindelse med kørsel foran eller efter andre:

- 1) Der sker temmelig mange ulykker med knallerter ved sammenstød med forankørende, der bremser eller nedsætter farten for at svinge.
- 2) Der sker også en del ulykker, hvor knallertføreren påkøres bagfra eller rammes i forbindelse med, at modparten overhaler knallerten.
- 3) Modparterne er først og fremmest biler, men også i en del tilfælde cyklister eller knallertkørere.

7.8.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel foran eller efter andre:

- 1) Placering i forankørende bils blinde vinkel, skråt bagud.
- 2) Store knallerters ringere bremseevne giver risiko for påkørsel af forankørende, der pludselig nedsætter farten eller bremses. I glat eller fedtet føre og ved kørsel bag et større køretøj som dækker udsynet, øges denne risiko.
- 3) Manglende opmærksomhed på ændring af den forankørendes hastighed eller placering.
- 4) Bagfrakommende som kan komme for tæt på ved overhaling.

7.8.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved kørsel foran eller efter andre og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Vejforhold, der kan nødvendiggøre pludselig nedsættelse af hastigheden eller bremsning, (vejsving forude, vejkryds, signalregulering, jernbaneoverkørsel, hindringer på kørebanen, kørebane med nedsat vejgreb mv.).
- 2) Færdselsforhold, der kan nødvendiggøre pludselig nedsættelse af hastigheden eller bremsning, (forankørende, der giver tegn til svingning, bremsning eller skifter placering, parkeret køretøj i vejsiden, kødannelse forude, krydsende fodgængere, børn mv.).
- 3) Vejrforhold, der nedsætter sigtbarheden eller øger bremselængden, (tåge, kraftig regn, sne, glat og fedtet føre mv.).
- 4) Særlige forhold ved foran eller bagvedkørende, (stort køretøj, der tager udsynet, køretøj med nedsat bremseevne, uopmærksom eller ikke stedkendt fører, køretøjer under udrykning mv.).

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der vedrører kørsel foran eller efter andre:

Færdselstavler

- 5) »Kø« (A 20) angiver særlig risiko for kødannelse.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved kørsel foran eller efter andre:

Kørsel foran andre

- 6) Se i spejlet med hyppige mellemrum og i korte øjeblikke ad gangen og således holde sig stadig orienteret om bagvedkørendes afstand, hastighed og hensigt.
- 7) Bedømme om afstanden til bagvedkørende hele tiden er sikker nok.
- 8) Bedømme om bagvedkørende har til hensigt at overhale.
- 9) Kontrollere om ens egen hastighed er rimeligt tilpasset forholdene.

Kørsel efter andre

- 10) Bedømme udstrækningen af den forankørendes blinde vinkler bagud.
- 11) Bedømme om afstanden til forankørende efter forholdene er stor nok til både reaktion og bremsning.
- 12) Undlade at fastholde blikket på den forankørende alene, men orientere sig så langt frem på vejen som muligt, også foran den forankørende.
- 13) Se efter, om forankørende, der svinger eller skifter vognbane, har plads til at fuldføre manøvren. 14) Se efter om overhalende eventuelt trækker brat ind foran.

7.8.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved kørsel foran eller efter andre:

Kørsel foran andre

- 1) Nedsætte hastigheden eller trække længere til højre på kørebanen for derved at lette overhaling, hvis man ved sin kørsel sinker den bagvedkørende eller frister den pågældende til at køre for tæt på.
- 2) Så vidt muligt undlade pludselig nedsættelse af hastigheden eller bremsning, hvis bagvedkørende er tæt på, især hvis det er et køretøj med ringere bremseevne, eller føret er dårligt.
- 3) Give tegn med stoplyset i god tid før standsning eller hurtig nedsættelse af hastigheden til vejledning for bagvedkørende, som er tæt på.
- 4) Holde så langt til højre som muligt og hastigheden må ikke sættes op, hvis den bagvedkørende vil overhale.

Kørsel efter andre

- 5) Så vidt muligt undgå at placere sig i forankørendes blinde vinkler bagud.
- 6) Holde tilstrækkelig sikkerhedsafstand til forankørende. Dette vil i de fleste tilfælde svare til 2-3 sek. tidsafstand i normalt føre afhængigt af førerens rutine og færdselsforholdene. Ved kørsel efter store køretøjer, skal man holde større afstand pga. den kraftige vindturbulens.
- 7) Øge afstanden til den forankørende, hvis vej- og færdselsforholdene, vejret eller føret gør det nødvendigt.

7.8.5 Lovbestemmelser og andre forhold

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelse:

- 1) I forbindelse med uventet kødannelse eller anden umiddelbar fare kan eventuelt havariblink anvendes på veje uden for tættere bebygget område for at henlede bagvedkørende trafikanters opmærksomhed på faren.

- 2) Bremselængden er det stykke vej, knallerten kører, fra bremsningen påbegyndes, og indtil knallerten står stille.
- 3) Bremselængden afhænger bl.a. af, hvor hårdt man aktiverer bremsen.
- 4) Der skal holdes tilstrækkelig sikkerhedsafstand til forankørende. Dette vil i de fleste tilfælde svare til ca. 2 sek. tidsafstand i normalt føre afhængigt af førerens rutine og færdselsforholdene.
- 5) Afstanden til den forankørende skal øges, hvis vej- og færdselsforholdene, vejret eller føret gør det nødvendigt.

7.9 Overhaling

Hovedmål

Eleven skal lære at vurdere den nødvendige overhalingslængde i forhold til eget køretøjs hastighed og forankørendes hastighed.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler samt lovbestemmelser om forbud mod overhaling, der har betydning ved overhaling.

Delmål

7.9.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved overhalingsulykker:

- 1) Selv om antallet af overhalingsulykker er forholdsvis beskedent, vil de ofte få et voldsomt omfang og alvorlige følger.
- 2) Modparterne er først og fremmest det overhalede køretøj som påkøres, oftest en cyklist.

7.9.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved overhaling:

- 1) Mangelfuld orientering om betingelserne for overhaling eller overhalingsforbud.
- 2) Undervurdering af den nødvendige overhalingslængde i forbindelse med hindringer forude (sving, bakker, kryds, hastighedsbegrænsninger, modkørende mv.).
- 3) Undervurdering af den nødvendige overhalingslængde i forbindelse med lange køretøjer eller vogntog (fx traktor med påhængsvogn).
- 4) Overvurdering af egen accelerationsevne.
- 5) Undervurdering af modkørendes hastighed.
- 6) Forlængelse af reaktionstiden når man er i tvivl, om overhaling er mulig, og dermed tab af tid til overhalingsens gennemførelse.

- 7) Utålmodighed efter længere tids kørsel bagved en langsomt kørende.
- 8) Tendens til ukritisk at følge efter en forankørende, der overhaler, uden selv at orientere sig om betingelserne for overhaling fortsat er opfyldt.

7.9.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved overhaling og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Manglende udsyn på grund af bakker, sving, kryds eller dårlige vejrforhold (tåge, sne, kraftig regn og/eller lavtstående sol).
- 2) Modkørende i overhalingsbanen.
- 3) Bagfrakommende, der er ved at overhale, eller bagvedkørende, der påbegynder overhaling, eventuelt skjult i blinde vinkler.
- 4) Tegn på, at den forankørende vil overhale.
- 5) Tegn på, at den forankørende vil standse eller svinge eller på anden måde ændre sin kørsel.
- 6) Tegn på, at den forankørende ikke er opmærksom på overhalingen.
- 7) Tegn på, at den forankørende, især cyklister og knallerter, har særlige vanskeligheder med hensyn til køretøjets manøvreegenskaber eller førerens orienteringsvilkår.

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der vedrører overhaling:

Kørebanestriber:

- 8) »Varslingslinje« (Q 42) bruges som forvarsel for spærrelinje eller som midterlinje på smalle veje med dårlige oversigtsforhold. I vejkryds kan varslingslinje anvendes til at lede færdslen. I særlige tilfælde kan varslingslinje anvendes til at lede færdslen ved forskydning af vognbaner.
- 9) »Spærrelinje« (Q 44) må ikke overskrides under overhaling.
- 10) Spærrelinje anvendes ofte på steder, hvor overhaling er forbudt på grund af dårlige oversigtsforhold, fx bakker og vejsving. Sådanne steder er det dog tilladt at overhale, hvis der i kørselsretningen er tilstrækkelig plads inden for spærrelinjen (dvs. mere plads end én vognbane, hvor modkørende ikke må forekomme).
- 11) »Dobbeltlinjer« (Q 41-44), hvor man skal rette sig efter linjen nærmest knallerten. Er den punkteret, må den overskrides, men er den fuldt optrukket, må den ikke overskrides.
- 12) »Fodgængerfelt« (S 17), hvor overhaling kun er tilladt, hvis man har fuldt udsyn over feltet.

Færdselstavler

- 13) »Overhaling forbudt« (C 51) forbyder overhaling af andre køretøjer end 2-hjulede cykler og 2-hjulede små knallerter.
- 14) »Ophør af overhalingsforbud« (C 53).

15) »Ophør af forbud« (C 59), der ligeledes angiver, at overhaling på ny er tilladt, hvis betingelserne i øvrigt er til stede.

16) »Krydsmærke for jernbaneoverkørsel« (A 74,1-2) angiver bl.a., at overhaling er forbudt.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved overhaling:

17) Orienter sig flere gange, om betingelserne for at overhale er til stede.

18) Bedømme den nødvendige tid eller vejlængde til overhaling under hensyn til oversigten, afstand til eventuelle hindringer forude, gældende hastighedsbegrænsning, knallertens egen hastighed og accelerationssevne samt den forankørendes hastighed.

19) Bedømme om der er sikker mulighed for at trække til højre på kørebanen efter overhaling uden at genere den overhalede.

20) Orienter sig bagud ved hjælp af spejle samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning før overhalingen.

21) Orienter sig om færdslen forude og bagude under hele overhalingen og være særlig opmærksom på uforudsete hindringer.

22) Bedømme hvornår afstanden bagud til den overhalede er sikker nok til at trække ind foran den overhalede, uden at være til fare eller ulempe.

23) Orienter sig bagud ved hjælp af spejl samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning.

Overhaling af venstresvingende

24) Bedømme muligheden for overhaling til højre forbi den venstresvingende.

25) Være opmærksom på krydsende færdsel foran den venstresvingende (især fodgængere eller modkørende, der svinger til venstre) og fodgængere, cyklister og knallertkørere i højre vejside.

7.9.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder før overhaling:

1) Eventuelt nedsætte hastigheden og holde sikker afstand til den forankørende og placere sig som nævnt under 7.8 »Kørsel foran eller efter andre«.

2) Forøge afstanden på ny, hvis en bagfrakommende overhaler og trækker ind foran.

3) Trække lidt ud til venstre for den forankørende, hvis det er nødvendigt for at forbedre orienteringen.

4) Give tegn til overhaling med venstre blinklys, hvis bagvedkørende er tæt på, så de kan blive klar over hensigten.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder under og efter overhaling:

5) Eventuelt sætte hastigheden op.

- 6) Øjeblikkelig afbryde overhalingen, hvis forholdene har ændret sig, og muligheden for at overhale er blevet tvivlsom.
- 7) Sørge for hurtigst muligt at komme ud af den forankørendes blinde vinkel.
- 8) Gennemføre overhalingen så hurtigt som muligt uden at overskride gældende hastighedsbegrænsning.
- 9) Holde tilstrækkelig sideafstand til den overhalede.
- 10) Afbryde overhalingen, hvis en uforudset hindring dukker op, eller muligheden for overhaling er fejlbedømt.
- 11) Holde sin bane indtil afstanden bagud til den overhalede er tilstrækkelig, og da straks trække til højre på kørebanen igen, (medmindre man vil overhale endnu et køretøj, og betingelserne i øvrigt er opfyldt).

Overhaling af venstresvingende

- 12) Om nødvendigt nedsætte hastigheden og eventuelt standse, hvis den forankørende nedsætter hastigheden eller standser.
- 13) Foretage overhaling til højre under passende langsom kørsel og tilstrækkelig sideafstand, hvis vejen er fri.

7.9.5 Lovbestemmelser i øvrigt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Man skal overhale andre kørende til venstre, dog skal kørende, der svinger til venstre eller forbereder et venstresving, overhales til højre. Ved overhaling til højre forbi venstresvingende er det tilladt at overskride en ubrudt kantlinje, medmindre banen til højre for kantlinjen er afmærket som en særlig bane, fx med cykelsymbol.
- 2) Det er forbudt at overhale i vejkryds, medmindre:
 - a) Der er flere vognbaner forbeholdt færdslen i samme retning,
 - b) Man overhaler til højre forbi et køretøj, der svinger til venstre,
 - c) Krydset er reguleret af signallys eller politi, eller
 - d) Den tværgående færdsel har ubetinget vigepligt.
- 3) Det er forbudt at overhale foran eller på en jernbaneoverkørsel.
- 4) Man må kun overhale på en bakke eller i et vejsving med nedsat oversigt, medmindre kørebanen i kørselsretningen har 2 vognbaner, hvor modkørende ikke må forekomme.
- 5) Det almindelige forbud mod overhaling i kryds, foran eller på jernbaneoverkørsel, på bakke og i sving gælder ikke overhaling af 2-hjulede cykler og 2-hjulede små knallerter.

7.10 Kørsel i trafiksanerede områder

Hovedmål

Eleven skal lære at køre i trafiksanerede områder og herunder være opmærksom på fartdæmpende foranstaltninger og fodgængere, især legende børn.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler samt lovbestemmelser, der har betydning ved kørsel i trafiksanerede områder.

Delmål

7.10.1 Kendskab til ulykker

Det statistiske grundlag for omstændighederne ved ulykker i områder med fartdæmpning, på gågader og i opholds- og legeområder er endnu ikke så fyldestgørende, at der kan gives oplysninger herom.

7.10.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel i trafiksanerede områder:

- 1) Særlige fartdæmpende foranstaltninger på veje i form af bump og/eller forskellige hindringer på kørebanen.
- 2) Gående, som lovligt færdes overalt på kørebanen i gågader, og som ikke kan forventes at være opmærksomme på kørende.
- 3) Gående og især legende børn, som lovligt færdes i hele vejens bredde i opholds- og legeområder, og som ikke kan forventes at være opmærksomme på kørende.

7.10.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkninger, der vedrører trafiksanerede områder:

Kørebanestriber mv.

- 1) »Bump« (S 32). Kvadratiske felter på tværs af vejen, der angiver bump.
- 2) »Rumlestriber« (S 18). Smalle, støjfremkaldende striber på tværs af kørselsretningen, der angiver, at der skal udvises særlig agtpågivenhed.

Færdselstavler

- 3) »Område med fartdæmpning« (E 53) angiver, at de fartdæmpende foranstaltninger normalt ikke gør det muligt at køre hurtigere end den angivne hastighed.
- 4) »Ophør af område med fartdæmpning« (E 54).
- 5) »Fodgængerfelt« (A 17) med undertavle med teksten »Gågade« angiver, at man krydser en gågade.

Eleven skal kunne angive betydningen af følgende færdselstavler:

6) »Gågade« (E 49) angiver et område, hvor særlige færdselsregler gælder. En vis kørsel kan tillades ved undertavle. Kørsel i området må kun ske med meget lav hastighed (normalt under 15 km/t). Parkering med knallert med flere end 2 hjul må ikke ske uden for afmærkede pladser.

7) »Ophør af gågade« (E 50). Kørende har ubetinget vigepligt ved udkørsel fra en gågade.

8) Cykelgade (E 47) angiver et område, hvor der gælder særlige færdselsregler. En evt. tilladelse til kørsel angives med undertavle, og gælde evt. særlige færdselsarter. Hastigheden skal afpasses de øvrige på området. Normalt max. 30 km/t. Parkering i en cykelgade må ikke ske uden for særligt afmærkede pladser.

9) Ophør af cykelgade (E 48). Kørende har ubetinget vigepligt ved udkørsel.

10) Opholds- og legeområde (E 51) angiver, at kørende færdsel er underordnet i forhold til ophold og leg for voksne og børn, at kørsel normalt kun må ske med hastigheder under 15 km/t. Parkering med knallert med flere end 2 hjul er forbudt uden for de særligt afmærkede pladser.

11) »Ophør af opholds- og legeområde« (E 52). Kørende har ubetinget vigepligt ved udkørsel fra et opholds- og legeområde.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved kørsel i trafiksanererede områder:

12) Se efter bump og andre fartdæmpende foranstaltninger.

13) Være særlig opmærksom på gående og legende børn.

7.10.4 Manørefærdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved kørsel i trafiksanererede områder:

1) Køre højst med den angivne hastighed i områder med fartdæmpning og eventuelt nedsætte hastigheden yderligere under passage af fartdæmpende foranstaltninger.

2) Holde tilbage for gående ved eventuel kørsel over gågade.

3) Køre med passende lav hastighed i cykelgade.

7.10.5 Lovbestemmelser i øvrigt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

1) Under kørsel i opholds- og legeområder skal man holde tilbage for gående og i intet tilfælde fortsætte kørslen, før man har sikret sig, at ingen kan komme i farlig nærhed af knallerten, og at de, der opholder sig eller leger på vejen, har set knallerten og givet plads for den.

2) Ved kørsel i gågade skal man udvise særlig agtpågivenhed og hensynsfuldhed over for de gående, og hvis der på vejen færdes personer, der kan komme i farlig nærhed af knallerten under dennes passage, må kørslen ikke fortsættes, før føreren har sikret sig, at disse personer er opmærksomme på knallerten og har givet plads til passage.

3) Ved kørsel i cykelgade skal de kørende udvise særlig agtpågivenhed og hensynsfuldhed overfor hinanden og må ikke unødigt hindre de øvrige kørende i at komme frem.

7.11 Fremkørsel mod kryds

Hovedmål

Eleven skal lære at afpasse hastigheden ved fremkørsel mod kryds under hensyn til oversigtsforholdene, færdselsreguleringer og andre trafikanter, både kørende og gående.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, lyssignaler og regler om vigepligt.

Delmål

7.11.1 Kendskab til ulykker

Behandles under manøvrerne ligeudkørsel, højresving og venstresving i kryds.

7.11.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved fremkørsel mod kryds:

- 1) For høj hastighed, så man ikke kan nå at orientere sig tilstrækkeligt eller standse før krydset.
- 2) Mangelfuld opmærksomhed mod færdselsreguleringen i krydset.
- 3) Risikoforhold i øvrigt som nævnt under 7.4 »Vognbaneskift og sammenfletning« og 7.8 »Kørsel foran eller efter andre«.

7.11.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved fremkørsel mod kryds og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Dårlig oversigt i krydset.
- 2) Tegn på, at forankørende nedsætter hastigheden eller standser for at svinge ind i indkørsel lige før krydset.
- 3) Tegn på, at forankørende nedsætter hastigheden eller standser brat op for gult lys eller for at orientere sig, holde tilbage eller svinge.
- 4) Tegn på, at kørende i vognbanen til højre eller til venstre pludselig skifter vognbane og kører ind foran.
- 5) Tegn på, at fodgængere på hjørnerne i krydset, (især børn og ældre) vil krydse kørebanen (undertiden for rødt lys).
- 6) Tegn på, at kørende fra venstre eller højre ikke overholder deres eventuelle vigepligt.

Eleven skal have kendskab til betydningen af følgende vejvisningstavler mv.:

- 7) »Pilevejvisere« (F 11-14) angiver vej til geografisk mål samt til havne, lufthavne, seværdigheder, serviceanlæg og lign.
- 8) »Frakørselsvejviser« (F 16) angiver vej til geografisk mål mv. og opstilles ved en frakørselsbanes begyndelse.
- 9) »Tabelvejviser« (F 18) angiver afstand til vejvisningsmålet samt rutenummer og andre oplysninger.
- 10) Orienteringstavler, findes som »Portalorienteringstavler« (G 11), »Diagramorienteringstavler« (G 14), »Vognbaneorienteringstavler« (G 15) samt »Tabelorienteringstavler« (G 18) og orienterer om retningen til geografiske mål mv.
- 11) »Afstandstavle« (H 41) angiver rutenummer og afstande til lokaliteter. 12) »Blind vej« (E 18).

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der vedrører fremkørsel mod kryds:

Kørebanelinjer mv.

- 13) »Vognbanelinje« (Q 41) og bred, »Punkteret kantlinje« (Q 47) foran kryds angiver, at det endnu er tilladt at skifte vognbane.
- 14) »Spærrelinje« (Q 44) og bred, »Ubrudt kantlinje« (Q 46) foran kryds angiver, at det ikke længere er tilladt at skifte vognbane.
- 15) »Bred kantlinje« (Q 46 og Q 47) afgrænser normalt vognbaner, fra hvilke man ikke kan forsætte ligeud, men skal svinge enten til højre eller venstre, markeret ved pile.
- 16) »Vognbanepile« (R 11) angiver, at vognbanen skal benyttes til kørsel i den eller de retninger, som pilene viser. Er en vognbanepil placeret i tæt tilknytning til U i »BUS«, gælder pilen kun for bus.
- 17) »Dobbelt vognbanepil« (R 13) gælder for to kryds, der følger efter hinanden.
- 18) »Vognbanepil med svingningsforbud« (R 14) gælder for et kryds, der ligger efter en sidevej, som man ikke må svinge ned ad (svingningsforbuddet vil også være angivet ved tavler).
- 19) »Vigelinje« (S 11) (»Hajtænder«) angiver, at man har ubetinget vigepligt. Dvs. at man skal holde tilbage for al kørende færdsel på den vej, der køres ind på eller over.
- 20) »Trekantsymbol« (V 11) angiver, at man har ubetinget vigepligt i det følgende vejkryds.
- 21) »Stop« (V 12) angiver, at man har stoppligt og ubetinget vigepligt i det følgende vejkryds.
- 22) »Stoplinje« (S 13) angiver, hvor man skal stoppe i forbindelse med stoptavle, rødt signallys eller andet stop tegn.
- 23) »Fodgængerfelt« (S 17). Man skal så vidt muligt undgå at standse i selve feltet.

Færdselstavler

- 24) »Farligt vejkryds« (A 11) angiver, at den krydsende færdsel har ubetinget vigepligt, men ofte også dårlig oversigt, og at man derfor skal køre med skærpet opmærksomhed mod færdsel i krydset. »Farligt

vejkryds« (A 11) kan vises med tilslutning fra kun én side. UA 99 angiver, at krydset er særligt belastet af uheld.

25) »Lyssignal« (A 19) advarer om signalregulering forude.

26) »Hovedvej« (B 16) angiver, at den krydsende færdsel har ubetinget vigepligt, medmindre andet fremgår af afmærkningen på hovedvejen.

27) »Hovedvej ophører« (B 17).

28) »Ophængt pileafmærkning« (E 11) og »Vognbaner ved kryds« (E 15) angiver de kørselsretninger i krydset, som vognbanerne er beregnet til.

29) »Påbudt kørselsretning« (D 11) angiver, i hvilken retning man skal køre.

30) »Højresving forbudt« (C 11,1).

31) »Venstresving forbudt« (C 11,2).

32) »Ubetinget vigepligt« (B 11).

33) »Forvarsling for stop« (UB 11,1), der anvendes i forbindelse med B 11.

34) »Dobbeltrettet cykelsti« (UB 11,2) angiver, at der på den tværgående vej er cykelsti, hvor færdsel i begge retninger er tilladt.

35) »Letbane« (UB 11,2) angiver, at der på den tværgående vej er en letbane, hvor færdsel i begge retninger er tilladt.

35) »Stop« (B 13) angiver, at man skal stoppe ved stoplinjen og derefter har ubetinget vigepligt.

Signallys i kryds

36) »Hovedsignaler« (X 11).

a) Rødt lys betyder stop, og at man skal stoppe ved stoplinje eller i sikker afstand fra krydset, hvis der ikke er stoplinje. Rødt og gult lys samtidig betyder ligeledes stop, men angiver desuden, at signalet snart skifter til grønt.

b) Grønt lys betyder køre, hvis vejen er fri. Fremkørsel for grønt lys er dog ikke tilladt, hvis færdslen forhindrer, at man kan komme helt over krydset og dermed spærrer for den krydsende færdsel, når signalet skifter.

c) Gult lys betyder stop, og angiver desuden, at signalet snart skifter til rødt. Man skal ikke standse, når signalet skifter fra grønt til gult, hvis man er nået så langt frem, at standsning kan medføre fare.

37) (X 13). Signalet angiver for venstresvingende, der holder midt i krydset, hvornår lyset for de modkørende skifter fra grønt til gult og rødt.

38) »Pilsignaler« (X 12). Rød, gul eller grøn pil gælder for kørende, der vil i den retning pilen viser.

39) Signallyset gælder uanset anden afmærkning om ubetinget vigepligt.

40) Hvis signallyset i et kryds ikke fungerer, skal man rette sig efter afmærkning om ubetinget vigepligt eller, hvis en sådan ikke findes, efter reglen om højrevigepligt.

Eleven skal kunne genkende og angive, at man har ubetinget vigepligt følgende steder, uden at dette er fremhævet ved særlig vejafmærkning:

41) Udkørsel fra et område uden for vejen (parkeringsplads, ejendom, grundstykke, tankstation eller lignende).

42) Udkørsel fra en tydelig underordnet vej (gågade, opholds- og legeområde, markvej, sti eller lignende).

43) Udkørsel fra en vej, der sker over fortov, cykelsti eller rabat, som er hævet over både sidevejens og den vigtigere vejs kørebaneniveau. Overkørslen skal herudover være tydeliggjort ved, at overkørselens belægning er udført i en anden belægning end sidevejens (fx brosten, betonsten) eller, at fortovet og/eller cykelstien er gennemgående på den vigtigere vej. Overkørslen kan herudover være tydeliggjort ved en indsnævring af sidevejens tværprofil.

Eleven skal have kendskab til, at den ubetingede vigepligt i en række tilfælde er tydeliggjort ved afmærkning, og at afmærkningen kun kan udelades de steder, hvor den ubetingede vigepligt tydeligt fremgår af vejudformningen.

Der kan dog være steder, hvor disse forhold ikke er fuldt opfyldt. Sådanne steder vil man også have ubetinget vigepligt.

Eleven skal kunne genkende og angive, at man har højrevigepligt, dvs. at man skal holde tilbage for alle kørende fra højre, på steder, hvor der ikke er ubetinget vigepligt for nogen af partnerne, - dog ikke ved vognbaneskit eller sammenfletning.

Eleven skal kunne genkende og angive, at man skal give fri passage for køretøjer under udrykning.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved fremkørsel mod kryds:

44) Orienter sig om færdselsreguleringen i krydset, (signallys, påbudte vognbaner, vigepligtsforhold).

45) Bedømme oversigtsforholdene i krydset.

46) Se efter gående på vej over kørebanen eller på vej ud i eventuelt fodgængerfelt.

47) I kryds med ubetinget vigepligt orienterer man sig flere gange til begge sider (først til venstre osv.). I kryds med højrevigepligt orienterer man sig først til højre.

48) Bedømme om færdselsforholdene i lysregulerede kryds gør det muligt at nå ud af krydset før lyset skifter til grønt for den tværgående trafik.

49) Ved kørsel i cykelgade skal de kørende udvise særlig agtpågivenhed og hensynsfuldhed overfor hinanden og må ikke unødigt hindre de øvrige kørende i at komme frem.

7.11.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved fremkørsel mod kryds:

1) Køre med så lav hastighed, at der bliver tid til at orientere sig om færdselsreguleringen, vigepligtsforholdene og færdslen i krydset, samt vise at man vil overholde sin eventuelle vigepligt.

- 2) Skifte til korrekt vognbane for den påtænkte manøvre i krydset.
- 3) På veje med to eller flere vognbaner med vognbanepile i samme retning placere sig i højre vognbane i den påtænkte kørselsretning, med mindre færdselsforhold, trafikafvikling og den fortsatte kørsel tilsiger andet.
- 4) På veje uden markerede vognbaner placere sig så langt til højre på kørebanen som muligt før højresving og ude ved midten af kørebanen før venstresving.
- 5) På veje med ensrettet færdsel placere sig helt ovre i venstre side af kørebanen før venstresving.

Kryds med dårlig oversigt, hvor man selv har vigepligt

- 6) Nedsætte hastigheden gradvis i passende afstand fra krydset for at vise, at man vil overholde sin vigepligt, og således, at der kan standses inden for afstanden til skæringen med den tværgående vej eller til hjånder, stoplinje eller fodgængerfelt.
- 7) Om nødvendigt holde tilbage for gående, der er på vej over kørebanen, uanset om der er fodgængerfelt eller ej.
- 8) Køre langsomt frem med hånden/foden på bremsen og eventuelt standse ved skæringen med den tværgående vej eller vigepligtstavle/hjånder, hvis det er nødvendigt for at kunne orientere sig tilstrækkeligt om færdslen.
- 9) Standse helt op ved stoplinje uanset oversigtsforholdene, hvis det tilkendes ved tavle, signal eller lignende.
- 10) Sikre sig nødvendigt udsyn til begge sider på den tværgående vej ved eventuelt at køre et lille stykke frem over fodgængerfelt, hjånder eller stoplinje og standse.

Kryds med dårlig oversigt, hvor færdslen fra sidevejene har vigepligt

- 11) Nedsætte hastigheden gradvis i passende afstand fra krydset, således at der kan standses inden for afstanden til den tværgående vej, indtil man har sikret sig tilstrækkeligt udsyn til begge sider.

Kryds, hvor udkørslen skal ske over fortov, rabat eller cykelsti

- 12) Nedsætte hastigheden gradvis i passende afstand fra krydset og for at vise, at man vil overholde sin vigepligt således, at der kan standses inden for afstanden til skæringen med den tværgående vej.
- 13) Holde tilbage for gående på fortovet og kørende på cykelstien.
- 14) Køre langsomt frem med hånden/foden på bremsen og eventuelt standse ved fortovet, rabatten eller cykelstien, hvis det er nødvendigt for at kunne orientere sig tilstrækkeligt om færdslen i krydset/udkørslen.
- 15) Sikre sig nødvendigt udsyn til begge sider ved eventuelt at køre et lille stykke frem over fortovet, rabatten eller cykelstien og standse.

Kryds med god oversigt

16) Undlade standsning (medmindre færdselsforholdene gør det nødvendigt, eller der er stoptavle) ved skæringen med den krydsende vej eller ved hajtænder, hvis oversigten i krydset er så god, at man kan orientere sig tilstrækkeligt om færdslen i krydset allerede under fremkørslen.

Kryds med signalregulering

17) Forberede standsning, hvis signalet viser rødt eller har vist grønt i længere tid under fremkørsel mod krydset.

18) Standse før fodgængerfelt eller stoplinje, hvis signalet viser rødt.

19) Fortsætte ind i krydset, hvis signalet skifter fra grønt til gult, såfremt en opbremsning giver fare for påkørsel bagfra, eller standsning ikke kan ske før fodgængerfelt eller stoplinje.

20) Om nødvendigt standse for gående, der er på vej over kørebanen, selv om de går over for rødt lys. 21) Sætte hurtigt i gang, når signalet skifter til grønt, og krydset er frit.

22) Blive holdende, selv om signalet viser grønt, hvis færdselsforholdene ikke gør det muligt at nå ud af krydset, før signalet skifter til grønt for den tværgående færdsel.

7.12 Ligeudkørsel i kryds

Hovedmål

Eleven skal lære at bedømme hastighed på og afstand til kørende fra højre og venstre side i krydset samt lære at modvirke en tendens til at følge efter forankørende og en forventning om, at andre kørende altid overholder deres vigepligt.

Delmål

7.12.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker ved ligeudkørsel i kryds:

1) En del ulykker sker i vejkryds, hvor den krydsende færdsel har ubetinget vigepligt, men der sker også ulykker i vejkryds med højrevigepligt og i forbindelse med rødkørsel.

2) Modparterne er helt overvejende bilister, og det er som regel bilisten, der undlader at holde tilbage for knallertføreren.

3) Modparterne er først og fremmest modkørende, der svinger til venstre ind foran knallertføreren. Dernæst kørende fra højre side, der ligeledes svinger til venstre ind foran knallertføreren eller fortsætter ligeud. En del modparter kommer fra venstre side i kryds.

4) Der sker desuden en del ulykker med modkørende, der svinger til venstre for at køre ind i en indkørsel.

5) Andre modparter er gående på vej over kørebanen både før og efter et kryds.

7.12.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved ligeudkørsel i kryds:

- 1) Modkørende og krydsende trafikanters vanskelighed ved at opfatte en knallert eller bedømme dens hastighed korrekt, fordi en stor knallert fylder mindre i færdselsbilledet end fx en bil og let kan forveksles med den langsommere lille knallert.
- 2) Tendens til blot at følge efter forankørende og dermed undlade selv at orientere sig grundigt.
- 3) Fejlbedømmelse af hastigheden hos kørende fra højre og venstre side i krydset og afstanden til dem.
- 4) Ukritisk forventning om, at kørende fra højre og venstre side i krydset altid overholder deres vigepligt eller respekterer signallyset.
- 5) Ukritisk forventning om, at modkørende, der skal svinge til venstre især i lysregulerede kryds, altid holder tilbage.
- 6) Tendens til at overse krydsende fodgængere ved udkørslen af krydset.

7.12.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved ligeudkørsel i kryds og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Dobbeltrettet cykelsti på den krydsende vej.
- 2) Kørende fra højre eller venstre side i krydset med særlige orienteringsvanskeligheder (fx børn og ældre på cykel, knallertkørere og motorcyklister i dårligt vejr).
- 3) Køretøjer med særlige fartegenskaber, der kan være uventet længe om at passere krydset.
- 4) Køretøjer med fartegenskaber, der let undervurderes (motorcykler, knallerter og racercykler).
- 5) Køretøjer, der fylder mindre i billedet og derfor let overses, når de er sammen med større køretøjer.
- 6) Tegn på, at modkørende svinger til venstre uden at holde tilbage.
- 7) Tegn på, at forankørende cyklist eller knallertkører vil svinge til venstre uden at se sig for.
- 8) Forankørende, der nedsætter hastigheden eller standser for at svinge ind i indkørsel eller lignende lige efter krydset.
- 9) Gående på krydssets fjerneste hjørner.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved ligeudkørsel i kryds:

Kryds med dårlig oversigt, hvor man selv har vigepligt

- 10) I kryds med ubetinget vigepligt orienterer man sig flere gange til begge sider (først til venstre osv.). I kryds med højrevigepligt orienterer man sig først til højre.
- 11) Bedømme om et ophold i færdslen er stort nok til at køre helt over krydset (eller til eventuel venteplads i gennembrudt midterrabat) uden at tvinge de kørende, som man skal holde tilbage for, til at nedsætte hastigheden eller ændre placering.

- 12) Bedømme om de kørende fra venstre (i kryds med højre vigepligt) overholder deres vigepligt.
- 13) Bedømme om modkørende færdsel eller forankørende cyklister og knallertkørere, der vil svinge til venstre, holder tilbage.
- 14) Se efter gående, der eventuelt træder ud på kørebanen ved krydsets modsatte hjørner.
- 15) Orienter sig om fri bane fremad i øvrigt før ligeudkørsel over krydset.

Kryds med dårlig oversigt, hvor færdslen fra sidevejene har vigepligt 16) Bedømme om de kørende fra venstre eller højre overholder deres vigepligt.

- 17) Bedømme om modkørende færdsel eller forankørende cyklister og knallertkørere, der vil svinge til venstre, holder tilbage.
- 18) Se efter gående, der eventuelt træder ud på kørebanen ved krydsets modsatte hjørner. 19) Orienter sig om fri bane fremad i øvrigt før ligeudkørsel over krydset.

Kryds med signalregulering

- 20) Holde øje med signallyset og eventuelle pilsignaler efter standsning for rødt lys.
- 21) Undlade at fastholde blikket alene på signallyset før fremkørsel for grønt, men også orientere sig om færdslen i krydset, især gående, der endnu er på vej over kørebanen eller måske vil over, selv om det er for sent, eller kørende på tværs, der fortsætter over krydset i sidste øjeblik.
- 22) Se efter modkørende, der er særlig tilbøjelige til at svinge til venstre uden at holde tilbage i signalregulerede kryds.

7.12.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved ligeudkørsel i kryds:

- 1) Sætte hurtigst muligt i gang efter eventuel standsning ved skæringen med den tværgående vej, ved vigelinje, ved stoplinje, eller der, hvor udsynet er tilstrækkeligt, hvis der er fri bane til ligeudkørsel.

7.13 Højresving i kryds

Hovedmål

Eleven skal lære at afpasse hastigheden til svingets skarphed og færdselsforholdene i øvrigt, så der bliver mulighed for at orientere sig kritisk om færdslen fra venstre side i krydset, fodgængere samt bagfrakommende cyklister og knallertkørere.

Delmål

7.13.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker under højresving i kryds:

- 1) Antallet af ulykker under højresving i vejkryds er meget lille.
- 2) Modparterne er især kørende fra højre eller venstre på den vej, føreren af den store knallert skal svinge ind på.

7.13.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved højresving i kryds:

- 1) For høj hastighed før og under højresvinget, så orienteringen bliver mangelfuld eller svinget for stort med fare for at komme over i modkørendes vognbane.
- 2) Tendens til blot at følge efter forankørende, der svinger til højre, uden selv at orientere sig tilstrækkeligt.
- 3) Fejlbedømmelse af hastigheden hos kørende fra venstre side i krydset og afstanden til dem.
- 4) Ukritisk forventning om, at kørende fra venstre side i krydset altid overholder deres vigepligt eller respekterer signallyset.
- 5) Mangelfuld orientering om bagfrakommende cyklister og knallertkørere eller fejlbedømmelse af deres hastighed.
- 6) Mangelfuld orientering om gående ved udkørslen af krydset.

7.13.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved højresving i kryds og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Dobbeltrettet cykelsti på den tværgående vej i krydset.
- 2) Nedsat vejgreb på grund af kørebanelægningen eller føret.
- 3) Kørende fra venstre side i krydset med særlige orienteringsvanskeligheder.
- 4) Køretøjer med fartegenskaber, der let undervurderes.
- 5) Bagfrakommende cyklister og knallertkørere på kørbane eller cykelsti, eventuelt skjult i blinde vinkler bagud til højre.
- 6) Tegn på, at ligeudkørende cyklister og knallertkørere fortsætter trods rødt cyklistsignal, trods grøn højrepil eller grønt lys for biler og motorcykler.
- 7) Modkørende cyklister og knallertkørere på dobbeltrettet cykelsti.
- 8) Tegn på, at modkørende svinger til venstre uden at holde tilbage.
- 9) Gående på vej ud i fodgængerfelt eller børn på hjørnerne ved udkørslen fra krydset. 10) Blokeret vognbane af fx holdende køretøj umiddelbart efter krydset.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved højresving i kryds:

- 11) Orienter sig om særlige vilkår for højresving under fremkørslen mod krydset, herunder cyklister og knallertkøreres placering, enkeltrettet eller dobbeltrettet cykelsti eller afkortet cykelsti før krydset.
- 12) Orienter sig bagud ved hjælp af spejl samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning efter cyklister og knallertkørere på kørebanen før placering til højresving.
- 13) Bedømme muligheden for at overhale forankørende cyklister og knallertkørere før rettidig placering til højresving.
- 14) Orienter sig flere gange til begge sider i krydset ved skæringen med den tværgående vej, ved hajtænder (eller hvor oversigten er tilstrækkelig) og ved stoplinie.
- 15) Bedømme om et ophold i færdslen fra venstre er tilstrækkelig stort til, at højresvinget kan udføres uden at tvinge de kørende til at nedsætte hastigheden eller ændre placering, hvis man selv har vigepligt.
- 16) Se til højre i krydset for at sikre sig, at højresvingsbanen er fri, og hvis den er blokeret af fx holdende køretøjer, da planlægge højresvinget derefter.
- 17) Bedømme om kørende fra venstre side i krydset overholder deres eventuelle vigepligt.
- 18) Se efter modkørende, der vil svinge til venstre i krydset og bedømme, om de holder tilbage.
- 19) Se efter bagfrakommende cyklister og knallertkørere.
- 20) Orienter sig bagud ved hjælp af spejl samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning efter cyklister og knallertkørere, der forsøger at komme frem bagfra på højre side af bilen.
- 21) Se efter gående, der er på vej ud i fodgængerfelt eller på vej over kørebanen til højre i krydset.

Kryds med cykelsti med og uden cykelfelt

- 22) Orienter sig bagud ved hjælp af spejl samt tjekke de blinde vinkler ved hoveddrejning efter bagfrakommende cyklister og knallertkørere og modkørende cyklister og knallertkørere på dobbeltrettet cykelsti samt cyklister på cykelfelt og bedømme om højresvinget kan udføres uden at tvinge dem til at nedsætte hastigheden eller standse.

Kryds med signalregulering

- 23) Se efter signallyset og eventuelle pilsignaler efter standsning for rødt.
- 24) Undlade at koncentrere sig alene om signallyset ved fremkørsel for grønt, men også om færdslen i krydset, især gående, der endnu er på vej over kørebanen, eller måske vil over, selv om det er for sent.
- 25) Se efter modkørende, der i signalregulerede kryds er særlig tilbøjelige til at svinge til venstre uden at holde tilbage.
- 26) Bedømme om cyklister og knallertkørere standser for rødt cyklistsignal på cykelsti, før højresvinget udføres for grønt lys eller grøn højrepil.

7.13.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved højresving i kryds:

- 1) Give tegn til højresving i passende afstand fra krydset.
- 2) Placere sig i banen længst til højre eller i korrekt vognbane i øvrigt, som anført under 7.11 »Fremkørsel mod kryds«.
- 3) Køre ind bagved cyklister og knallertkørere, hvis det ikke er muligt at overhale dem forsvarligt før rettidig placering til højresving.
- 4) Køre tæt på kørebanekant (eller kantlinje) eller kantsten for så vidt muligt at hindre cyklister og knallertkørere i at køre frem på højre side af knallerten.
- 5) I kryds, hvor der i knallertens færdselsretning er anlagt cykelsti helt op til krydset, placere sig således i vognbanen, at andre trafikanter ikke fristes til at køre op på siden af knallerten i samme vognbane.
- 6) Tilpasse hastigheden til oversigts- og vigepligtsforholdene, som anført under 7.11 »Fremkørsel mod kryds«.
- 7) Overholde vigepligt og eventuel stoppligt for tværgående færdsel.
- 8) Påbegynde højresvinget hurtigst muligt, hvis der er fri bane.
- 9) Tilpasse hastighed, placering og styring til hjørnets skarphed, vejgrebet og føret.
- 10) Holde tilstrækkelig afstand til cyklister og knallertkørere, der samtidig svinger til højre fra en cykelsti, der udmunder i krydset.
- 11) Holde tilbage for cyklister og knallertkørere, der fra en cykelsti skal fortsætte ligeud i krydset.
- 12) Holde tilbage for ligeudkørende cyklister og knallertkørere, der er kommet frem på højre side af knallerten.
- 13) Holde tilbage for gående, der krydser den kørebane, der svinges ind på, eller som er på vej ud i fodgængerfelt.
- 14) Ophøre med tegngivning senest efter højresvingets afslutning.
- 15) Tilpasse hastigheden og placeringen efter færdslen og den fortsatte kørsel i den ny retning.

T-kryds ved svingning fra sidevej

16) Blive holdende ved skæringen med den tværgående vej, ved eventuel stoplinie eller ved hajtænder (eller hvor oversigten er tilstrækkelig), hvis det er nødvendigt for at afvente tilstrækkeligt stort ophold i færdslen fra venstre side til at gennemføre højresvinget. Dette gælder også i T-kryds med højrevigepligt, da trafikanter på den tværgående vej ofte kører som om trafikken fra sidevejen har ubetinget vigepligt.

7.14 Venstresving i kryds

Hovedmål

Eleven skal lære at afpasse hastigheden til svingningen og færdselsforholdene og især bedømme modkørendes hastighed og afstanden til dem.

Eleven skal endvidere lære at modvirke en tendens til ukritisk at følge efter forankørende og en forventning om, at andre trafikanter altid overholder deres vigepligt, samt modvirke utålmodighed og ubehag ved at vente i krydset.

Delmål

7.14.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker under venstresving i kryds:

- 1) Der sker en del ulykker med førere af stor knallert under venstresving i kryds.
- 2) Modparterne er for det første bagfrakommende bilister, som knallertføreren svinger ud foran.
- 3) Modparterne er for det andet modkørende bilister, som den venstresvingende fører af stor knallert ikke holder tilbage for.
- 4) Andre modparter er især bilister fra venstre side i krydset.

7.14.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved venstresving i kryds:

- 1) For høj hastighed før og under venstresvinget, så orienteringen bliver mangelfuld og styringen usikker.
- 2) Mangelfuld tegngivning før venstresvinget, især af hensyn til bagfrakommende.
- 3) Tendens til blot at følge efter forankørende, der svinger til venstre, uden selv at orientere sig tilstrækkeligt.
- 4) Fejlbedømmelse af hastigheden hos kørende fra begge sider i krydset og hos modkørende, der skal ligeud, og afstanden til dem.
- 5) Ukritisk forventning om, at kørende fra venstre eller højre side af krydset altid overholder deres vigepligt eller respekterer signallyset.
- 6) Opmærksomhed alene om de modkørende, hvorved andre risikoforhold overses.
- 7) Manglende opmærksomhed på bagfrakommende.
- 8) Utålmodighed, fordi der hele tiden er modkørende, man skal holde tilbage for.
- 9) Ubehag ved den udsatte venteplads i midten af større kryds eller frygt for at komme i vejen, når signallyset skifter, og dermed tendens til uforsigtig fuldførelse af venstresvinget.
- 10) Opmærksomhed alene mod signallyset i signalregulerede kryds og tendens til fejlagtigt at opfatte grønt lys (eller gul/rødt lys i de særlige signaler uden grønt til venstresvingende) som fri bane til venstresving og dermed overse modkørende.
- 11) Tendens til at overse krydsende fodgængere ved udkørslen af krydset.
- 12) Tendens til at overse bagfrakommende cyklister og knallertkørere på dobbeltrettet cykelsti ved udkørsel af krydset.

7.14.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved venstresving i kryds og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Dobbeltrettet cykelsti på den tværgående vej i krydset.
- 2) Nedsat vejgreb på grund af kørebanelægningen eller føret.
- 3) Bagfrakommende, som man svinger til venstre ind foran.
- 4) Bagfrakommende, der tilsyneladende ikke har bemærket, at man vil svinge til venstre.
- 5) Kørende fra venstre side i krydset med særlige orienteringsvanskeligheder.
- 6) Køretøjer med fartegenskaber, der let undervurderes.
- 7) Køretøjer, der fylder mindre i billedet og derfor let overses, når de er sammen med større køretøjer.
- 8) Modkørende, der skal ligeud i krydset, helt eller delvis skjult af modkørende, der afventer venstresving i krydsets midte.
- 9) Cyklister og knallertkørere på dobbeltrettet cykelsti fra venstre ved udkørslen af krydset.
- 10) Gående, der krydser kørebanelen eller er på vej ud i fodgængerfelt ved udkørslen af krydset.
- 11) Børn på hjørnerne ved udkørslen af krydset.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved venstresving i kryds:

- 12) Orienter sig om, at bagfrakommende er klar over hensigten.
- 13) Orienter sig flere gange til begge sider i krydset ved skæringen med den tværgående vej, ved hjaltænder (eller hvor oversigten er tilstrækkelig) og ved stoplinie.
- 14) Bedømme om et ophold i den modkørende færdsel og færdslen fra venstre eller højre side er tilstrækkelig stort til at gennemføre venstresvinget (eller til at køre frem i eventuel svingbane til midten af krydset eller til venteplads i gennembrudt midterrabat) uden at tvinge de kørende, som man skal holde tilbage for, til at nedsætte hastigheden eller ændre placering.
- 15) Se til venstre i krydset for at sikre sig, at der er fri bane til at fuldføre venstresvinget, og hvis banen er blokeret af fx holdende køretøjer, da planlægge kørslen derefter.
- 16) Bedømme om kørende fra venstre eller højre side i krydset overholder deres eventuelle vigepligt.
- 17) Se efter bagfrakommende cyklister og knallertkørere på dobbeltrettet cykelsti til venstre i krydset. 18) Se efter gående, der er på vej i fodgængerfelt eller på vej over kørebanelen til venstre i krydset.

Kryds med signalregulering

- 19) Se efter signallyset og eventuelle pilsignaler efter standsning for rødt.

20) Undlade at koncentrere sig alene om signallyset ved fremkørsel for grønt, men også om færdslen i krydset, især gående, der endnu er på vej over kørebanen, eller måske vil over, selv om det er for sent, samt modkørende, som man skal holde tilbage for.

21) Bedømme om modkørende holder tilbage og i øvrigt sikre sig, at krydset er frit, når signalet skifter til gult eller viser grøn venstrepil.

7.14.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved venstresving i kryds:

- 1) Give tegn til venstresving i passende afstand fra krydset.
- 2) Placere sig i vognbanen længst til venstre eller i påbudt vognbane i øvrigt, som anført under 7.11 »Fremkørsel mod kryds«.
- 3) Tilpasse hastigheden til oversigts- og vigepligtsforholdene, som anført under 7.11 »Fremkørsel mod kryds«.
- 4) Køre langsomt frem til krydsets midte og her holde tilbage for eventuel modkørende færdsel.
- 5) Holde tilbage for cyklister og knallertkørere, der kører ud i krydset fra enkelttrettet eller dobbelttrettet cykelsti.
- 6) Om nødvendigt holde tilbage for gående, der er på vej over den kørebane, man svinger ind på, eller som er på vej ud i fodgængerfelt.
- 7) Ved placering eller kørselsretning frem mod krydsets midte vise, hvordan man vil køre forbi en modkørende, der også vil svinge til venstre.
- 8) Følge eventuel svingbane i krydset.
- 9) Vente med at fuldføre venstresvinget fra midten af krydset, hvis udsynet er dækket af modkørende, der ligeledes skal svinge til venstre.
- 10) Påbegynde venstresvinget hurtigst muligt, når der er fri bane.
- 11) Placere sig i højre side af den kørebane, man svinger ind på, eller, hvis der er flere baner i samme retning, da placere sig i den vognbane, der er mest hensigtsmæssig under hensyn til den øvrige færdsel og den fortsatte kørsel.
- 12) Ophøre med tegngivning senest efter venstresvingets afslutning.
- 13) Tilpasse hastigheden efter færdslen i den nye retning.

Kryds, hvor man selv har ubetinget vigepligt

14) Blive holdende ved stoplinie og ved hajtænder (eller hvor oversigten er tilstrækkelig), hvis det er nødvendigt for at afvente tilstrækkelig stort ophold i den modkørende færdsel og færdslen fra venstre og højre side til at gennemføre venstresvinget.

15) Afvente tilstrækkeligt stort ophold i færdslen fra venstre til fremkørsel og standsning i eventuel svingbanes afslutning ude i krydset eller ventepads i gennembrudt

midterrabat og fuldføre venstresvinget herfra, når vejen er fri.

Kryds med højrevigepligt

16) Blive holdende ved krydsets begyndelse indtil fremkørsel kan ske uden risiko for at blokere for færdslen.

17) Afvente tilstrækkeligt stort ophold i den modkørende færdsel og i færdslen fra højre side før fuldførelsen af venstresvinget.

Kryds, hvor tværgående færdsel har ubetinget vigepligt samt T-kryds ved svingning ind på sidevej

18) Køre langsomt frem til krydsets midte og afvente tilstrækkeligt stort ophold i den modkørende færdsel før fuldførelsen af venstresvinget.

T-kryds ved svingning fra sidevej

19) Blive holdende ved skæringen med den tværgående vej, ved eventuel stoplinie eller ved hjåntænder (eller hvor oversigten er tilstrækkelig), hvis det er nødvendigt for at afvente tilstrækkeligt stort ophold i færdslen fra venstre og højre side til at gennemføre venstresvinget. Dette gælder også i T-kryds med højrevigepligt, da trafikanter på den tværgående vej ofte kører som om trafikken fra sidevejen har ubetinget vigepligt.

Kryds med signalregulering

20) Sikre sig tid nok til grundig orientering om modkørende færdsel ved eventuelt at standse i krydsets midte eller ved svingbanens afslutning.

21) Slutte op bag eventuelle forankørende, der ligeledes skal svinge til venstre, men kun hvis det skønnes, at venstresvinget kan fuldføres før lyset skifter til grønt lys for den tværgående færdsel.

22) Eventuelt holde tilbage for fodgængere, der går over for rødt.

7.15 Kørsel i rundkørsel

Hovedmål

Eleven skal lære at køre i rundkørsler af forskellig størrelse og, hvis det er muligt, også i rundkørsel med signalregulering og herunder lære korrekt placering både før og i rundkørslen.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning ved kørsel i rundkørsel.

Delmål

7.15.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker i rundkørsler:

- 1) Der sker en del ulykker ved indkørsel til rundkørslen, hvor bilister ikke holder tilbage for store knallerter, der kører inde i rundkørslen.
- 2) Der sker desuden en del eneulykker i rundkørsler med førere af stor knallert, der mister herredømmet over knallerten.

7.15.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel i rundkørsel:

- 1) For høj hastighed ved fremkørsel mod rundkørslen, så orienteringen bliver mangelfuld, og vigepligten vanskeligt kan overholdes.
- 2) Fejlbedømmelse af vejgrebet i glat eller fedtet føre.
- 3) Fejlbedømmelse af hastigheden hos kørende fra venstre i rundkørslen, især cyklister og knallertkørere.
- 4) For høj hastighed i rundkørslen, så man ikke kan holde den rigtige placering.
- 5) Ukritisk forventning om, at bilister, der skal ind i rundkørslen, overholder deres vigepligt.
- 6) Mangelfuld orientering om bagfrakommende cyklister og knallertkørere samt gående på vej over kørebanen ved udkørsel fra rundkørslen.

7.15.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved kørsel i rundkørsel og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Nedsat vejgreb på grund af føret.
- 2) Køretøjer fra venstre side i rundkørslen med fartegenskaber, der let undervurderes.
- 3) Tegn på, at bilister, der skal ind i rundkørslen, ikke overholder deres vigepligt.
- 4) Bagfrakommende cyklister og knallertkørere på kørebane eller cykelsti, eventuelt skjult i den blinde vinkel bagud til højre.
- 5) Tegn på, at cyklister og knallertkørere fortsætter for eventuelt rødt cyklistsignal, trods grøn højrepil eller grønt lys for motorcykler ved udkørsel fra rundkørsel.
- 6) Gående på vej ud i fodgængerfelt eller krydsende fodgængere i øvrigt ved udkørsel fra rundkørslen.

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende færdselstavler mv., der vedrører rundkørsler:

- 7) »Rundkørsel« (A 16) advarer om rundkørsel forude.
- 8) »Ubetinget vigepligt« (B 11), der sammen med »Vigelinje« (S 11) (»Hajtænder«) angiver, at man skal holde tilbage for kørende før indkørsel i rundkørsel.
- 9) »Påbudt kørselsretning til højre« (D 11) angiver, at færdslen er ensrettet i rundkørslen.

10) »Påbudt kørselsretning i rundkørsel« (D 12) opsættes umiddelbart før en rundkørsel, hvor der ikke er plads til færdselstavler i midterøen.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved kørsel i rundkørsel:

Fremkørsel mod rundkørsel

- 11) Orienter sig om færdselsreguleringen i rundkørslen (anviste vognbaner, signallys, vigepligt).
- 12) Orienter sig om cyklister og knallertkørere som ved højresving før placering i højre vognbane.
- 13) Orienter sig som ved vognbaneskit for placering i venstre vognbane.
- 14) Se efter krydsende fodgængere og kørende fra venstre i rundkørslen og bedømme, om et ophold er tilstrækkeligt stort til at køre ind i rundkørslen.

Udkørsel fra rundkørsel

- 15) Orienter sig i rundkørslen som anført under 7.4 »Vognbaneskit og sammenfletning« og 7.8 »Kørsel foran eller efter andre«.
- 16) Orienter sig før udkørsel som ved højresving i kryds.

7.15.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved kørsel i rundkørsel:

Fremkørsel mod rundkørsel

- 1) Køre med passende lav hastighed, så der er tid til at orientere sig om færdselsreguleringen, respektere signallys eller overholde vigepligten som ved fremkørsel mod kryds.
- 2) Placere sig i forhold til cyklister og knallertkørere som ved højresving i kryds.
- 3) Om nødvendigt holde tilbage for gående og i øvrigt overholde vigepligten før indkørsel i rundkørslen.
- 4) Køre ind i rundkørslen, hvis vejen er fri.

Udkørsel fra rundkørsel

- 5) Normalt blive i rundkørslens højre vognbane og køre så tæt på kørebanekanten som muligt eller vælge eventuel anvist vognbane.
- 6) Give tegn til højresving.
- 7) Placere sig i forhold til cyklister og knallertkørere som ved højresving i kryds.
- 8) Holde tilbage før udkørslen for cyklister og knallertkørere, som ved højresving i kryds.
- 9) Om nødvendigt holde tilbage for gående, der krydser kørebanen ved udkørslen, eller som er på vej ud i fodgængerfelt.

7.16 Kørsel på motorvej

Der undervises ikke i kørsel på motorvej og motortrafikvej.

7.17 Kørsel ved siden af andre

Hovedmål

Eleven skal lære, at kørsel i tæt færdsel i flere rækker medfører begrænset udsyn og manøvre mulighed og især være opmærksom på andre køretøjers styreegenskaber og blinde vinkler.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler, der har betydning ved kørsel i tæt færdsel.

Delmål

7.17.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker i forbindelse med kørsel ved siden af andre:

- 1) Der sker en del ulykker med unge førere af stor knallert under kørsel ved siden af eller skråt bagved andre køretøjer.
- 2) Modparterne er først og fremmest bilister, der skifter bane umiddelbart foran knallerten.
- 3) Andre modparter er kørende, især bilister, der svinger ud fra højre side af vejen for at vende lige foran knallerten.

7.17.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold under kørsel ved siden af andre:

- 1) Vanskelighed med præcis bedømmelse af sideafstand, især til andre knallertkørere og cyklister på grund af deres slingretendens.
- 2) Nedsat styrepræcision i glat eller fedtet føre.
- 3) Begrænset udsyn og manøvre mulighed på grund af køretøjer til højre og venstre i tættere færdsel og deraf følgende tendens til kritikløst at følge med strømmen.
- 4) Tendens til at se for længe direkte på de kørende til højre eller venstre med deraf følgende tendens til at trække langsomt hen imod dem og samtidig tabe overblikket fremad og bagud.

7.17.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder under kørsel ved siden af andre og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- 1) Kørende skråt bagude til højre eller venstre, skjult i blinde vinkler.
- 2) Køretøjer i vognbanen til højre eller venstre med tendens til slingren eller særlig følsomhed for sidevind.
- 3) Tegn på, at køretøjer til højre eller venstre pludselig skifter vognbane.
- 4) Køretøjer foran i vognbanen til højre, der skal bruge mere end én vognbane til manøvrer, fx lastbiler med påhængsvogn eller sættevogn, der skal svinge til højre.
- 5) Blinde vinklers placering og størrelse på køretøjer i vognbanen til højre eller venstre eller skråt foran.
- 6) Skift mellem sidevind og læ ved passage af store køretøjer.

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der vedrører kørsel ved siden af andre:

Kørebanestriber mv.

- 7) »Cykelsymbol« (V 41) angiver, at cyklister og førere af små knallerter skal benytte den pågældende del af vejen. Cykelsymbol i en bane, der er afgrænset med ubrudt kantlinje, angiver, at banen er en cykelsti.
- 8) »Bussymbol« (V 42). Teksten BUS i en bane, der er afgrænset med ubrudt kantlinje, angiver, at banen kun må benyttes af busser i rute.

Det anses ikke som overhaling at passere forbi køretøjer (fx busser) i en særlig bane, der er forbeholdt disse køretøjer (fx busbane).

Færdselstavler

- 9) »Cyklister« (A 21) advarer om cyklister og førere af små knallerter på kørebanen, fx efter ophør af en cykelsti.
- 10) »Indsnævret vej« (A 43,1-3) advarer om, at vejen indsnævres, og man kan forudse vognbaneskit eller sammenfletning.
- 11) »Sidevind« (A 95) advarer om vanskeligheder med at holde sin vognbane.
- 12) »Sammenfletning« (B 15) angiver, at man skal køre efter reglen om sammenfletning.
- 13) »Vognbaneforløb med sammenfletning« (E 16,1) og »Vognbaneforløb med vognbaneskit« (E 16,2).

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder under kørsel ved siden af andre:

- 14) Orienter sig ved hurtige blik om afstanden til kørende ved siden af og om deres opmærksomhed og hensigt.
- 15) I øvrigt se længst muligt fremad i egen vognbane under kørsel i tættere færdsel for derved at stabilisere styring og placering og i god tid at kunne forberede eventuelt vognbaneskit.
- 16) Se efter kørende der lovligt passerer forbi på højre side i tættere færdsel, også på veje uden afmærkede vognbaner.

7.17.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder under kørsel ved siden af andre:

- 1) Holde vognbanen i tæt færdsel og kun skifte vognbane, hvis det er nødvendigt for at forberede svingning og køre forbi holdende, eller trække til højre på kørebanen for at standse eller parkere.
- 2) Slutte op i kolonnen foran, også selv om dette medfører passage til højre forbi kørende, idet dette ikke regnes for overhaling, men forbikørsel i tæt færdsel.
- 3) Så vidt muligt undgå at placere sig i de blinde vinkler på køretøjer til højre eller venstre ved enten at køre længere frem eller holde lidt tilbage i egen vognbane.
- 4) Vælge en sådan placering under kørsel i rækker, at sideafstanden til de andre kørende bliver størst mulig.
- 5) Overholde forbuddet mod at klemme sig ind mellem to rækker biler, selv om der tilsyneladende er plads.
- 6) Overholde forbuddet mod at køre ved siden af en anden knallert eller et andet køretøj i samme vognbane.
- 7) Holde god sideafstand til andre knallertkørere og cyklister og køretøjer i øvrigt med slingretendens.
- 8) Undgå at »klemme« andre knallertkørere og cyklister under forbikørsel af holdende køretøjer i højre side ved at holde passende sideafstand.

7.18 Standsning og parkering

Hovedmål

Eleven skal lære at udføre parkeringsmanøvrer langs kørebanens yderste kant og i parkeringsbås under de almindeligst forekommende færdselsforhold. Eleven skal herunder lære at sikre sig, at knallerten ikke kan sætte i gang af sig selv, og at den ikke uberettiget kan benyttes af andre.

Eleven skal endvidere lære om afmærkninger på kørebanen og om færdselstavler samt om lovbestemmelser, der har betydning for standsning og parkering.

Delmål

7.18.1 Kendskab til ulykker

Det statistiske grundlag for omstændighederne ved ulykker i forbindelse med standsning og parkering er endnu ikke så fyldestgørende, at der kan gives oplysninger herom.

7.18.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved parkering:

1) Opmærksomhed alene mod at finde parkeringsplads eller manøvrere ind på pladsen, hvorved andre risikoforhold ikke bemærkes.

2) Manglende hensyn til, at parkeringsmanøvrer, især indkørsel til kantsten ofte virker overraskende på bagfrakommende, fordi de normalt forventer, at færdslen forude fortsætter i jævnt tempo.

7.18.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal kunne genkende og angive betydningen af følgende vejafmærkning, der vedrører standsning og parkering:

Kørebane­striber mv.

1) »Ubrudt gul linje« (T 61) på kantsten eller ved kørebane­kant angiver, at standsning er forbudt.

2) »Punkteret gul linje« (T 62) på kantsten eller ved kørebane­kant angiver, at parkering er forbudt.

3) »Parkeringsbås« (T 33) kan være afmærket med hvide, ubrudte linjer eller markeret ved særlig belægning og angiver, at parkering kun må ske inden for en bås.

4) Tekst eller symbol for bestemte køretøjer angiver, at båsen er forbeholdt disse køretøjer.

5) Tekst eller symbol for bestemte køretøjer angiver, at båsen er forbeholdt disse køretøjer. »« (V 33) angiver, at arealet er beregnet til parkering.

6) »Markering af ophør af standsning og parkering« (T 63) Gul trekant på kantsten eller ved kørebane­kant. Symbolet angiver afslutningen af standsnings- og parkeringsforbud ved kryds

Færdselstavler

7) Standsning forbudt« (C 61) angiver, at standsning på kørebanen er forbudt i den side, hvor tavlen er opsat, medmindre der standses af hensyn til den øvrige færdsel.

8) »Parkering forbudt« (C 62) angiver, at parkering på kørebanen er forbudt i den side, hvor tavlen er opsat.

9) »Undertavler med pile«:

a) (UC 60,1) angiver, at forbuddet gælder både før og efter tavlen til nærmeste vejkryds eller næste tavle.

b) (UC 60,2) angiver, at forbuddet gælder fra tavlen og fremad til nærmeste vejkryds eller næste tavle.

c) (UC 60,3) angiver, at forbuddet gælder fra tavlen og bagud til nærmeste vejkryds eller foregående tavle.

10) »Undertavler med rabat«:

a) (UC 60,5) angiver, at standsning på rabat er forbudt.

b) (UC 60,6) angiver, at parkering på rabat er forbudt.

c) UC 60,7) angiver, at standsning og parkering på rabat er tilladt og tavlen kan bruges som hovedtavle.

d) (UC 60,8) angiver, angiver at standsning og parkering med en dal af køretøj på fortov er tilladt og at tavlen kan bruges som hovedtavle

11) »Undertavle med tidsangivelse«:

a) (UC 61) angiver, at standsning er forbudt i det anførte tidsrum (ugedage eller klokkeslæt).

b) (UC 62) angiver, at parkering er forbudt i det anførte tidsrum.

c) (UC 33) angiver, at parkering kun er tilladt i det anførte tidsrum.

d) Klokkeslæt med sorte eller hvide tal betegner hverdage undtagen lørdag, tal i parentes betegner lørdage og røde tal betegner søn- og helligdage.

12) »Zonetavle« (E 68) angiver et område, hvor parkeringsforbud eller parkeringsbegrænsning er gældende efter tavlens nærmere oplysning.

13) »Ophør af zone« (E 69).

14) »Parkering« (E 33) angiver, at parkering er tilladt i den vejside eller på det areal, hvor tavlen er opsat. Parkeringsbegrænsningen kan i øvrigt kun være oplyst på samme slags undertavler som parkeringsforbud, eller ved undertavle være forbeholdt bestemte slags køretøjer. Hvis undertavlen fx er forsynet med symbolet for lastbil og med ordet »tilladt«, gælder der dog ingen parkeringsbegrænsning for person- og varebiler samt motorcykler. Hvis undertavlen er forsynet med symbolet for lastbil uden tekst, er det forbudt at parkere med person og varebiler samt knallerter.

15) »Hovedvej« (B 16) angiver, at parkering på kørebanen er forbudt uden for tættere bebygget område.

16) »Hovedvej ophører« (B 17).

17) »Busholdeplads« (E 31,1-2) og »Taxiholdeplads« (E 31,3) angiver, at standsning og parkering er forbudt for andre køretøjer, herunder knallerter.

18) »Farlig rabat« (A 35) advarer mod kørsel ud i rabatten. Årsagen kan angives på undertavle.

Eleven skal kunne genkende og angive, at standsning og parkering er forbudt følgende steder, uden at dette er fremhævet ved særlig afmærkning:

19) I venstre side af vejen, bortset fra mindre befærdede veje og veje med ensrettet færdsel.

20) På fodgængerfelt eller nærmere end 5 m foran feltet.

21) Ved udkørsel fra cykelsti eller nærmere end 5 m fra udkørslen.

22) I vejkryds eller nærmere end 10 m fra den nærmeste kant på den tværgående kørebane eller cykelsti.

23) Nærmere end 5 m fra en spærrelinjes begyndelse ved vejkryds.

24) Ved siden af spærrelinje i øvrigt, medmindre afstanden mellem knallerten og spærrelinjen er mindst 3 m, og der ikke er punkteret linje til højre for spærrelinjen.

25) På en jernbaneoverkørsel eller anden overkørsel.

26) På bro over motorvej, i viadukt eller tunnel.

27) På eller i nærheden af bakketop.

- 28) I eller ved et uoverskueligt vejsving.
- 29) På en måde, så knallerten dækker færdselstavler eller signaler.
- 30) I krybespor.
- 31) På afmærket plads for hyrevogne (taxi).
- 32) Ved busstoppested og ikke nærmere end 12 m på hver side af tavlen for busholdeplads (E 31,1-2), hvis der ikke er kantstensafmærkning. Er afstanden på 12 m forlænget med gul kantstensafmærkning gælder forbuddet i hele den afmærkede strækning.

Eleven skal kunne genkende og angive, at parkering er forbudt følgende steder, uden at dette er fremhævet ved særlig afmærkning:

- 33) Nærmere end 30 m fra en jernbaneoverkørsel.
- 34) Foran ind- og udkørsler til ejendomme eller således, at til- og frakørslen vanskeliggøres.
- 35) På kørebanen på hovedveje uden for tættere bebygget område.
- 36) Ved siden af et andet køretøj, der holder i vejkanten, bortset fra 2-hjulet cykel, 2-hjulet knallert eller 2-hjulet knallert uden sidevogn.
- 37) Så tæt på et andet køretøj, at man ikke kan komme hen til det, eller det ikke kan køres væk fra stedet.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved standsning og parkering:

- 38) Orienter sig hele tiden om den øvrige færdsel og færdselsreguleringen, mens man søger efter parkeringsplads.
- 39) Se bagud før nedsættelse af hastigheden eller kort standsning for nærmere at undersøge, om en parkeringsplads er brugbar.
- 40) Hurtigt bedømme om en tom parkeringsmulighed er stor nok, brugbar eller lovlig.
- 41) Hurtigt og sikkert bedømme afstande til fodgængerfelt, udkørsel fra cykelsti, vejkryds mv. inden for hvilke parkering og standsning er forbudt.
- 42) Bedømme om et ophold i færdslen er tilstrækkeligt stort til at standse, uden at være til fare eller unødigt ulempe.
- 43) Bedømme om den henstillede knallert frembyder nogen risiko eller væsentlig hindring for den øvrige færdsel, herunder risiko for at vælte.

7.18.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved standsning eller parkering:

- 1) Holde en hastighed, der ikke er væsentlig lavere end eventuelle bagvedkørendes under søgning efter parkeringsmulighed.
- 2) Give tegn til standsning eller parkering med stoplys og eventuelt med blinklys.

3) Fjerne tændingsnøglen, slukke lyset og sikre sig, at eventuel tyverisikring er i funktion.

7.18.5 Lovbestemmelser i øvrigt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

- 1) Ved parkering forstås enhver hensætning af et køretøj med eller uden fører. Standsning kortere end 3 minutter, standsning for af- eller påstigning samt af- eller pålæsning af gods anses dog ikke for parkering.
- 2) Standsning eller parkering må ikke ske på et sådant sted, eller på en sådan måde, at der opstår fare eller ulempe for færdslen.
- 3) Ved standsning eller parkering skal knallerten stilles parallelt med vejkannten og, hvis det er muligt, stilles helt uden for kørebanen.
- 4) Hvor parkeringspladser uden for tættere bebygget område er anlagt i umiddelbar tilslutning til vejen, skal man så vidt muligt bruge parkeringsplads ved vejens højre side.
- 5) Ved standsning eller parkering på spor eller nærmere end 2 m fra spor i vejen, på en havneplads eller lignende må man ikke gå længere væk fra knallerten, end man hele tiden kan være opmærksom på, om der kommer tog på sporet, og man skal straks flytte knallerten for toget.

Eleven skal endvidere have kendskab til særlige parkeringsbestemmelser vedrørende store knallerter ifølge lokale bekendtgørelser.

7.19 Kørsel i mørke og i lygtetændingstiden i øvrigt

Hovedmål

Eleven skal lære om de vanskeligere orienteringsforhold, der opstår ved kørsel i mørke. Der skal lægges særlig vægt på manøvrer, hvor korrekt brug af lygterne indgår, dvs. møde, kørsel foran eller efter andre samt overhaling.

Delmål

7.19.1 Kendskab til ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker i mørke:

- 1) Ca. hver anden ulykke med en stor knallert sker i mørke eller i tussmørke.

7.19.2 Kendskab til risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel i mørke og i lygtetændingstiden i øvrigt:

- 1) Betydelig nedsættelse af orienteringsmulighederne i tussmørke og mørke og i øvrigt i tåge, dis, kraftig regn og sne også om dagen samt ved kørsel imod lavtstående sol.

- 2) Kørsel med tonet visir, der yderligere nedsætter orienteringsmulighederne.
- 3) Hel eller delvis blænding af lyset fra modkørende, som yderligere nedsætter orienteringsmulighederne.
- 4) Uafmærkede eller utilstrækkeligt afmærkede forhindringer, fx parkerede køretøjer, mørkkledte fodgængere og cyklister uden lys.
- 5) Vanskelighed ved selv at blive set af andre på grund af knallertens begrænsede størrelse.
- 6) Uensartet lygteføring hos de kørende, især i tusmørke eller i lygtetændingstiden om dagen.

7.19.3 Orienterings-færdigheder

Eleven skal have kendskab til faremuligheder ved kørsel i mørke, som nævnt under de enkelte manøvrer i dagslys:

- 1) Udnytte kørebanestriber og reflekterende kant- og baggrundsafmærkning mest muligt til orientering om vejens forløb og være opmærksom på, at eventuelle kantpæle har orange refleks i højre vejside og hvid refleks i venstre vejside.

Møde

- 2) Se efter modkørende eller tegn på, at modkørende nærmer sig (fx lysskær eller lygter forude).
- 3) Bedømme passende afstand for eventuel nedblænding til nærlys i mørke.
- 4) Orienter sig om modkørende køretøjs art og størrelse efter forlygternes antal og placering.
- 5) Modvirke blænding ved at undlade at se direkte i de modkørendes lys og i stedet se fremad langs højre vejkant efter mulige hindringer.

Kørsel foran eller efter andre

- 6) Bedømme afstand til forankørende (fx efter afstanden mellem den forankørendes baglygter) og bedømme passende tidspunkt for nedblænding til nærlys.
- 7) Orienter sig om det forankørende køretøjs art og størrelse efter baglygternes antal og placering samt refleksanordninger.
- 8) Orienter sig om bagvedkørende og deres hensigt.

Overhaling

- 9) Orienter sig særlig omhyggeligt om betingelserne for overhaling er til stede på grund af de nedsatte synsmuligheder.

7.19.4 Manøvre-færdigheder

Eleven skal have kendskab til før kørsel i mørke at man skal sikre sig, at knallertens lygter lyser, som de skal, og er korrekt indstillet, som anført i afsnit 1.2.4. »Lygter, reflekser og horn«.

Eleven skal have kendskab til følgende manøvre-færdigheder under kørsel i mørke, herunder især den rette brug af positionslys, nærlys og fjernlys:

Normalt brug af lyset

1) Bruge lyssignal (blink med forlygterne) i stedet for lydssignal til advarsel, medmindre faren er overhængende.

Kørsel foran eller efter andre

2) Skifte til nærlys ved indhentning, hvis der er risiko for, at eventuelt fjernlys kan blænde den forankørende gennem dennes spejle, og nærlyset i øvrigt giver tilstrækkeligt lys til fortsat sikker kørsel.

Overhaling

3) Skifte til nærlys ved indhentning af forankørende hvis der er risiko for, at fjernlyset kan blænde den forankørende gennem dennes spejle, og nærlyset i øvrigt giver tilstrækkeligt lys til fortsat sikker kørsel.

Standstning

4) Anvende stoplyset for at advare bagfrakommende, fx under afventning af mulighed for venstresving midt på kørebanen.

Brug af lys i lygtetændingstiden om dagen

5) Bruge nærlyset som det normale - aldrig positionslyset - når det er tåge, dis, regn eller sigtforholdene på anden måde er dårlige. I stedet for nærlyset må anvendes tågeforlys.

6) Eventuelt bruge fjernlyset i særlig tæt tåge om dagen, for at sikre, at man bliver set på længst mulig afstand.

7.19.5 Lovbestemmelser i øvrigt

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende lovbestemmelser:

1) Lygtetændingstiden er tiden fra solnedgang til solopgang, eller i øvrigt når anvendelse af køretøjets lygter er påkrævet på grund af mørke, tåge, dis, regn eller lignende sigt- eller lysforhold - enten for at gøre knallerten synlig for andre trafikanter, eller for at man selv kan se tilstrækkeligt.

7.20 Kørsel i tunnel

Der undervises ikke i kørsel i tunnel.

8. Særlige risikoforhold i trafikken

Formålet med undervisningen er at give eleven en sådan viden om nogle særlige risikoforhold vedrørende kørsel på stor knallert, at det hjælper eleven til at blive fortrolig med sin egen formåen og til at udvikle en færdselssikker holdning og adfærd.

Undervisningen har endvidere til formål at give eleven en sådan forståelse af de særlige risikoforhold ved hastighed, alkohol, bevidsthedspåvirkende stoffer (narkotika og visse typer medicin) samt manglende brug af styrthjelm, at det hjælper eleven til at lære at forudse mulige fejl eller tankeløsheder i færdslen og i tide at reagere hensigtsmæssigt over for dem.

8.1 Særlige risikoforhold

Hovedmål

Eleven skal lære, at hastighed, alkohol, narkotika, trafikfarlig medicin og manglende brug af styrthjelm er væsentlige risikofaktorer. Eleven skal have forståelse for den risikoforøgelse, der indtræder, når flere af disse faktorer optræder samtidigt.

Eleven skal opnå tilstrækkelig indsigt og handlemuligheder til at undgå at bringe sig selv og andre i kritiske situationer pga. hastighed, alkohol, narkotika og trafikfarlig medicin.

Eleven skal opnå indsigt i de sociale relationer og psykologiske faktorer i form af normer og gruppepres, som medvirker til at skabe kritiske situationer. Ulykker kan undgås ved at fokusere på de sociale og psykologiske faktorer, som påvirker unges risiko.

Delmål

8.1.1 Alkohol som ulykkes- og skadesfaktor

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Ca. hver fjerde fører af stor knallert, som er impliceret i uheld med dræbte eller alvorligt tilskadekomne, er spirituspåvirket.
- 2) Ca. hver tredje fører af stor knallert, der blev dræbt i trafikken, var påvirket af alkohol.
- 3) Problemet med spirituskørsel er større i weekenden end på hverdage.
- 4) Kørsel med alkohol i blodet forøger risikoen for ulykker væsentligt.
- 5) Risikoen ved kørsel på knallert med alkohol i blodet forøges, fordi førere af knallerter skal bruge deres egen fysik til at holde knallerten oprejst. Endvidere er bremsning og manøvrering vanskeligere end i en bil.
- 6) Promillens størrelse har indflydelse på mennesket således:
 - a) Ved en promille på 0,2 forringes øjets evne til hurtigt at fokusere og omstille sig fra lys til mørke.
 - b) Ved en promille på 0,5 forringes evnen til at opfatte situationer og samtidig udføre præcise bevægelser. Herudover indsnævres synsfeltet.
 - c) Ved en promille på 0,8 nedsættes koordinationsevnen, og der opstår øget reaktionstid.
 - d) Ved en promille på 1,0 svækkes opmærksomheden og koncentrationsevnen, og der opstår begyndende træthedssymptomer samt nedsat balance- og bevægelsesevne.

- e) Ved en promille på 1,5 opstår udtalt forringet bevægelsesevne og talebesvær.
- f) Ved en promille på 2,0 er der udtalte forgiftningssymptomer, og selvkontrollen er helt væk.
- g) Ved promiller over 3,0 er der risiko for bevidstløshed og livsfare.
- 7) Promillen vil være stigende 30-90 minutter efter, at man har drukket den sidste genstand.
- 8) Forbrændingen går først rigtig i gang cirka tre kvarter efter, at man er startet med at drikke alkohol.
- 9) Kroppens evne til at nedbryde alkohol er meget individuel. Forbrændingen afhænger først og fremmest af personens vægt og køn, men også bl.a. af mavesækkens indhold, leverens forbrændingsevne, muskelmasse, osv. Som grundregel er en person på 70 kilo 1½ time om at forbrænde en genstand.
- 10) En genstand er 12 gram (1,5 cl.) ren alkohol. Det svarer til ca.:
 - a) 1 pilsner (33 cl.)
 - b) 1 glas vin (12 cl.)
 - c) 1 glas hedvin (8 cl.)
 - d) 1 glas spiritus (4 cl.)
- 11) En promille på 0,5-0,8 øger ulykkesrisikoen med op til 10 gange.
- 12) En promille på 0,8-1,2 øger ulykkesrisikoen med op til 30 gange.
- 13) En promille på over 1,2 øger ulykkesrisikoen med op til 200 gange.
- 14) Politiet har effektive redskaber, der kan afsløre alkoholindtagelse.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

- 15) 18-19-årige har den højeste ulykkesrisiko med alkohol i blodet i forhold til andre aldersgrupper.
- 16) Risikoen for en ulykke øges ved træthed fx på ture til og fra fest.
- 17) Det er meget vanskeligt at vurdere forbrænding af alkohol og vide, hvornår man kan køre efter alkoholindtagelse.
- 18) Har man drukket en del aftenen før, kan promillen stadig være for høj til at køre næste dag.
- 19) Man kan ikke øge forbrændingen af alkohol. Hverken ved fysisk aktivitet, søvn, kaffe eller på anden måde.
- 20) Det er strafbart at køre med en promille på over 0,5 i blodet eller over 0,25 mg pr. liter udåndingsluft (spirituskørsel).
- 21) Hvis man vil drikke, skal man lade knallerten stå. Man skal ikke lade sig presse af andre til at køre spirituskørsel.
- 22) Man bør gribe ind over for andres spirituskørsel.
- 23) Førstegangserhververe af kørekort – indehaveren af kørekort til enten stor knallert, motorcykel eller bil, der endnu ikke har haft kørekortet i 3 år - får et kørselsforbud ved promiller på 0,51- 1,2 (svarende til 0,25 - 0,60 mg pr. liter luft).
- 24) Ved en promille på over 1,2 (svarende til mere end 0,60 mg pr. liter luft) får man frakendt kørekortet ubetinget.

8.1.2 Narkotika og trafikfarlig medicin som ulykkes- og skadesfaktor

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) Narkotiske stoffer og trafikfarlig medicin i blodet forøger risikoen for ulykker væsentligt.
- 2) Narkotiske stoffer og trafikfarlig medicin virker på forskellige måder. Nogle stoffer virker sløvende, andre virker stimulerende og nogle giver hallucinationer.
- 3) Hvis man indtager forskellige narkotiske stoffer og/eller trafikfarlig medicin eller blander narkotiske stoffer og/eller trafikfarlig medicin med alkohol, kan virkningen på personen være uforudsigelig, men ulykkesrisikoen vil under alle omstændigheder være stærkt forøget.

- 4) Forskellige typer narkotiske stoffer og trafikfarlig medicin har følgende indvirkning på personen og færdselssikkerheden:
 - a) Stimulerende stoffer øger aktivitetsniveauet. Man mærker ikke træthed og har en øget risikoadfærd, således at man fx tager chancer og laver fejlvurderinger med en øget risiko for trafikuheld til følge. De hyppigst forekommende stimulerende stoffer i trafikken er:
 - i) Amfetamin (speed).
 - ii) Kokain.
 - iii) Ecstasy og en række syntetisk fremstillede rusmidler, såkaldte designerdrugs. Nogle af disse kan også medføre hallucinationer.
 - a) Sløvende stoffer medfører nedsat opmærksomhed og nedsat koordinationsevne og reaktionshastighed, hvilket medfører øget risiko for trafikuheld. De hyppigst forekommende sløvende stoffer i trafikken er:
 - i) Stærk smertestillende medicin.
 - ii) Sove- og nervemedicin (benzodiazepiner som fx stesolid).
 - iii) Cannabis (hash, marihuana, pot).
 - iv) Heroin, morfin, metadon (opioider).
 - v) GHB (fantasy).
 - a) Stoffer, der giver hallucinationer, medfører en forvrænget virkelighedsopfattelse, hvilket øger risikoen for trafikuheld. Eksempler på stoffer, der giver hallucinationer, er:
 - i) LSD.
 - ii) Visse designer drugs
 - iii) Visse svampe og kaktus

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

- 5) Der er nulgrænse for bevidsthedspåvirkende stoffer i trafikken.
- 6) Kører man med bevidsthedspåvirkende stoffer i blodet, får man frakendt førerretten ubetinget i 3 år.
- 7) Man bør forhindre andre i at køre, hvis de er påvirket af narkotika og/eller trafikfarlig medicin.
- 8) Man skal ikke lade sig presse af andre til at køre under påvirkning af narkotika- og/eller trafikfarlig medicin.

8.1.3 Hastighed som ulykkes- og skadesfaktor

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) For høj hastighed er en medvirkende faktor til ca. 1/3 af alle ulykker med stor knallert.
- 2) Bremselængden øges fire gange, når man fordobler hastigheden.
- 3) De alvorligste ulykker, hvor hastighed er en væsentlig ulykkes- og skadesfaktor, sker i landområder.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

- 4) Hastighed er en væsentlig ulykkes- og skadesfaktor i trafikulykker med personskaade.
- 5) Hastigheden er ofte helt afgørende for alvorligheden af en ulykke, som udløses af egne eller andre trafikanters fejl.
- 6) Man skal altid overholde hastighedsgrænserne.
- 7) Kører man for hurtigt, øges risikoen for at andre trafikanter fejlvurderer afstanden eller helt overser knallerten.

- 8) Ved kørsel med særligt høje hastigheder frakendes førerretten ubetinget.
- 9) Overskridelse af hastighedsgrænserne med mere end 30 % giver 1 klip i kørekortet.
- 10) Førstegangserhververe får kørselsforbud ved en hastighedsoverskridelse på mere end 60 %. For andre end førstegangserhververe vil en tilsvarende overskridelse give en betinget frakendelse af førerretten.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 11) Man kan næsten undgå alle typiske ulykker, hvor hastigheden er afgørende for ulykkes- og skadesrisiko, ved at følge disse råd:
 - a) Overhold hastighedsgrænserne.
 - b) Sæt hastigheden ned, hvis forholdene ikke tillader at køre med den højst tilladte hastighed.
 - c) Lad dig aldrig presse af andre til at overtræde hastighedsgrænsen.

8.1.4 Manglende brug af styrthjelm som skadesfaktor

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- 1) En fører af en knallert sidder helt ubeskyttet på sit køretøj og er derfor meget udsat for alvorlig personskade i forbindelse med uheld.
- 2) En korrekt anvendt og godkendt styrthjelm reducerer risikoen for alvorlig hovedskade i forbindelse med færdselsuheld.

Eleven skal kunne angive indholdet af følgende forhold:

Det er ulovligt at køre på stor knallert uden korrekt fastspændt og godkendt styrthjelm.

9. MANØVRER PÅ KØRETEKNISK ANLÆG

Der undervises ikke i manøvre på køreteknisk anlæg.

10. FORBEREDELSE TIL KØREPRØVE

Formålet med undervisningen er at give eleven viden om betingelserne for at indstille sig til køreprøve og få udstedt kørekort samt at gøre eleven bekendt med de vigtigste lovbestemmelser om kørekort.

Undervisningen har endvidere til formål at orientere eleven om de krav, der stilles ved køreprøven og gennem evaluerende prøver i køreskolen give eleven lejlighed til at erhverve sig erfaring om vilkår og fremgangsmåder under gennemførelsen af køreprøvens teoretiske og praktiske del.

De forhold, der er nødvendige til beskrivelse af kravene til køreuddannelsen samt vilkårene for indstilling til køreprøve skal være gennemført i overensstemmelse med lærervejledningen om køreuddannelsen til kategori AM, stor knallert.

10.1 Betingelser for at få kørekort

Hovedmål

Eleven skal orienteres om de vigtigste lovbestemmelser vedrørende køreundervisning mv., ansøgning om kørekort med de fornødne attester mv. samt om, hvad førerretten til kørekortkategori AM, stor knallert, omfatter.

Delmål

10.1.1 Køreundervisning mv.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- 1) Ved førstegangserhvervelse af førerret, kan kørekort normalt kun udstedes til ansøgere, der har gennemført et færdselsrelateret førstehjælpskursus. Kursusbeviset må ved indleveringen af ansøgningen om kørekort ikke være ældre end 1 år.
- 2) Hvis man ikke tidligere har haft kørekort til kategori AM, stor knallert, skal man inden køreprøven modtage undervisning hos en godkendt kørelærer til kategori AM, stor knallert.
- 3) Undervisningen skal være i overensstemmelse med undervisningsplanen til kategori AM, stor knallert, og omfatte både det teoretiske og det praktiske pensum.
- 4) Der skal i køreundervisningen anvendes en lektionsplan. Lektionsplanen skal udformes i 2 eksemplarer, hvoraf et eksemplar udleveres til køreeleven, i overensstemmelse med bestemmelserne i kørekortbekendtgørelsen. Lektionsplanen skal blandt andet inddeles i lektioner henholdsvis i teorilokale (teoretiske emner) og i praktisk køreundervisning (øvelseskørsel). Efter afslutningen af hver enkelt lektion skal kørelærer og køreelev med deres underskrifter i kørelærerens eksemplar af lektionsplanen bekræfte gennemførelsen af lektionen.
- 5) Under øvelseskørsel på almindelig vej skal en godkendt kørelærer overvåge eleven fra et motorkøretøj, som føres af kørelæreren selv eller en person med gyldigt kørekort.
- 6) Kørelæreren har ansvaret for, at øvelseskørslen foregår uden fare for eleven og den øvrige færdsel, men eleven anses for at være fører af knallerten med deraf følgende ansvar og pligter.
- 7) Kørelæreren kan på lukket øvelsesplads overvåge eleven fra et fast stade eller lignende.

- 8) Undervisningsplanen med tilhørende lærervejledning kan ses på Færdselsstyrelsens hjemmeside www.fstyr.dk og på www.retsinfo.dk.

10.1.2 Indstilling til køreprøve

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- 1) Kørekort udstedes af politiet efter bestået køreprøve.
- 2) Indstilling til køreprøve sker ved at udfylde og underskrive en godkendt ansøgningsblanket og indlevere den til kommunen.
- 3) Når undervisningen er gennemført, skal kørelæreren med sin underskrift på ansøgningsblanketten bekræfte, at ansøgeren har modtaget undervisning i overensstemmelse med undervisningsplanen,
- 4) Ansøgningsblanketten skal være vedlagt:
 - a) **Lægeattest** med oplysninger om ansøgerens helbred og sundhedstilstand.
 - b) **Sundhedskort** eller lignende dokumentation for personnummer.
 - c) **Vellignende fotografi**, (portræt uden hovedbeklædning) i størrelse 35 x 45 mm og uden stempler, men med en læges påtegning på bagsiden.

10.1.3 Kørekortkategorier og førerret

Eleven skal have kendskab til, at kørekortkategori AM, stor knallert, giver ret til at føre:

- 1) Lille knallert.
- 2) Stor knallert.
- 3) Quadricykel (let 4-hjulet cykel) med en konstruktivt bestemt hastighed på højst 45 km/t.
- 4) De under 2) nævnte køretøjer tilkoblet en påhængsvogn og de under 3) nævnte køretøjer tilkoblet et påhængskøretøj.

Aldersbetingelser: Kørekort til stor knallert kan udstedes til personer, der er fyldt 18 år.

10.2 Køreprøvens gennemførelse

Hovedmål

Eleven skal orienteres om de gældende retningslinjer for køreprøvens indhold og gennemførelse og ved forudgående evaluerende prøver i køreskolen opnå erfaring i prøvesituationens vilkår.

Delmål

10.2.1 Krav ved køreprøven

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- 1) Ved køreprøven skal den prøvesagkyndige bedømme, om aspiranten har erhvervet de kundskaber, færdigheder og den adfærd, der er fastsat ved beskrivelsen af delmålene i undervisningsplanen for den pågældende kørekortkategori.
- 2) Køreprøven opdeles i en teoriprøve og en praktisk prøve. Teoriprøven skal være bestået, før man kan gå op til den praktiske prøve.

- 3) Aspiranter skal ved teoriprøven og den praktiske prøve medbringe ansøgningen om kørekort, dokumentation for identitet og kørelærerens eksemplar af lektionsplanen.
- 4) Aspiranter kan ikke aflægge køreprøve, medmindre køreuddannelsen har været gennemført i overensstemmelse med bestemmelserne i kørekortbekendtgørelsen. Dette indebærer, at teoriprøven først kan aflægges, når eleven har modtaget undervisning i undervisningsplanens 1. afsnit til og med 8. afsnit, samt i relevante afsnit fra undervisningsplanens 10. afsnit. Den praktiske prøve kan først aflægges, når eleven har modtaget undervisning i samtlige afsnit i undervisningsplanen.

10.2.2 Teoriprøven

Eleven skal have kendskab til følgende retningslinjer for teoriprøven og ved evaluerende prøve i køreskolen have opnået kendskab til prøvevilkårene.

- 1) Prøven har normalt en varighed på ca. en halv time.
- 2) Prøven er skriftlig og gennemføres ved forevisning af en tilfældigt udvalgt serie blandt Rigspolitiets godkendte lysbilledsæt med indtalte spørgsmål og tilhørende afkrydsningsskema til besvarelse. Teoriprøven foregår på enkelte prøvesteder digitalt.
- 3) Aspiranter, der på grund af særlige forhold, der skal være dokumenteret, ikke kan aflægge sædvanlig skriftlig prøve, kan henvises til en specialprøve, hvor den sagkyndige fx oplæser spørgsmålene eller standser båndoptageren mellem hvert spørgsmål. Lysbilledserierne og afkrydsningsskemaerne anvendes ligeledes under specialprøven. Ordblindhed kan ikke begrunde en specialprøve.
- 4) Prøvelokalet lukkes ved fastsat mødetid. Aspiranter, der møder for sent og efter, at prøven er begyndt, kan ikke få adgang til prøvelokalet og skal beramme ny prøve mod betaling.
- 5) Før prøven bliver aspiranterne kort orienteret om prøvens forløb, herunder hvordan afkrydsningsskemaet skal udfyldes.
- 6) Under prøven har kun prøvesagkyndige og aspiranter adgang til prøvelokalet.
- 7) Ved teoriprøven skal aspiranten medbringe:
 - a) **Ansøgningen** i behørig udfyldt stand.
 - b) **Særlig legitimation:**
 - i) Eventuelt tidligere udstedt kørekort (EF-model (kreditkort-typen), eller
 - ii) Gyldigt pas.
 - iii) Er ansøgeren ikke i besiddelse af tidligere udstedt kørekort eller gyldigt pas, jf. ovenstående, skal forevises original dåbs-, navne- eller fødselsattest, sundhedskort eller anden egnet legitimation samt billedlegitimation.
 - iv) Hvis personnummer eller fødselsdato og fødested ikke tydeligt fremgår af passet eller kørekortet, skal der tillige forevises et legitimationspapir udstedt af en offentlig myndighed, hvoraf personnummer eller navn og fødested tydeligt fremgår.
 - v) Hvis der er skiftet navn, og dette navn ikke fremgår af ovenfor nævnte dokumenter, skal navneændringen dokumenteres ved forevisning af vielsesattest, navnebevis eller dokumentation for anmeldelse til vielsesmyndigheden eller folkeregistret.
 - a) Kørelærerens eksemplar af **lektionsplanen** i behørigt udfyldt stand.
- 8) Prøven bedømmes efter Rigspolitiets rettevejledning.
- 9) Resultatet af prøven skal meddeles straks efter prøvens bedømmelse. Aspiranter skal have oplyst, hvilke emner i undervisningsplanen, der er fejlagtigt besvaret.

10.2.3 Den praktiske prøve

Eleven skal have kendskab til følgende retningslinjer for den praktiske prøve og ved evaluerende prøver i køreskolen have opnået kendskab til prøvevilkårene:

- 1) Den kørselstid, der afsættes til bedømmelse af aspirantens adfærd i trafikken må ikke være under 25 minutter ved prøven til kategori AM, stor knallert.
- 2) Udover kørselstiden skal afsættes tid til kontrol af aspirantens identitet, oplysning om prøvens forløb, kontrol af køretøjets udstyr, evaluering af prøveforløbet mv. Prøvetiden kan om nødvendigt forlænges og kan afbrydes, hvis aspirantens kørefærdighed er meget ringe.
- 3) Prøven i kørsel gennemføres på en godkendt skoleknallert, som aspiranten skal stille til rådighed. Den prøvesagkyndige bedømmer kørslen som passager i en efterfølgende personbil med en tilladt totalvægt på ikke over 3.500 kg. Bilen, der skal være forsynet med radioanlæg, stilles til rådighed af og føres af en kørelærer, der er godkendt til kategori AM, stor knallert. Som led i prøvestedets kvalitetssikring af den praktiske prøve, kan yderligere en prøvesagkyndig efter forudgående orientering af kørelæreren overvære prøven.
- 4) Under prøven anses aspiranten som knallertens fører med deraf følgende ansvar og forpligtelser.
- 5) Færdighed i kontrol af knallertens lovpligtige udstyr indgår som led i den praktiske prøve. Under kontrollen skal aspiranten, uden brug af værktøj, undersøge og tage stilling til, om de dele, der undersøges, opfylder lovkravene, herunder kunne forklare hvordan kontrollen udføres.
- 6) Aspiranten skal køre efter den prøvesagkyndiges anvisninger om rute og manøvrer. Anvisningerne gives tydeligt og i så god tid, at aspiranten kan opfatte og forstå dem og nå at forberede og udføre det anviste. Den prøvesagkyndige leder prøven på en sådan måde, at aspiranten ikke tvinges ud i unormale færdselssituationer eller tilskyndes til at handle mod færdselsreglerne og hensynet til sikkerheden i øvrigt.
- 7) De manøvrer, som er indøvet på lukket øvelsesplads, skal ikke ved prøven udføres separat, men indgår i forbindelse med den normale betjening af køretøjet under kørslen. Eksempelvis må kørsel i 8 tal og forlæns slalom ikke kræves udført.
- 8) Enkelte mindre alvorlige fejl kan ikke i sig selv medføre, at prøven bedømmes som ikke-bestået, idet aspirantens kørsel skal vurderes som helhed.
- 9) Resultatet af prøven skal meddeles straks efter prøvens afslutning. Aspiranter, der ikke har bestået, skal have oplyst, hvilke færdighedskrav i undervisningsplanen, der ikke er tilfredsstillende opfyldt.
- 10) Prøven bedømmes i øvrigt efter Rigspolitiets Retningslinjer for køreprøver.
- 11) Ved den praktiske prøve skal aspiranten medbringe:
 - a) **Ansøgningen** i udfyldt og underskrevet stand.
 - b) **Eventuelt tidligere udstedt kørekort.**
 - c) **Særlig legitimation:**
 - i) Eventuelt tidligere udstedt kørekort (EF-model (kreditkort-typen)), eller
 - ii) Gyldigt pas.
 - iii) Er ansøgeren ikke i besiddelse af tidligere udstedt kørekort eller gyldigt pas, jf. ovenstående, skal forevises original dåbs-, navne- eller fødselsattest, sundhedskort eller anden egnet legitimation samt billedlegitimation.
 - iv) Hvis personnummer eller fødselsdato og fødested ikke tydeligt fremgår af passet eller kørekortet, skal der tillige forevises et legitimationspapir udstedt af en offentlig myndighed, hvoraf personnummer eller navn og fødested tydeligt fremgår.
 - v) Hvis der er skiftet navn, og dette navn ikke fremgår af ovenfor nævnte dokumenter, skal navneændringen dokumenteres ved forevisning af vielsesattest, navnebevis eller dokumentation for anmeldelse til vielsesmyndigheden eller folkeregistret.
 - d) Kørelærerens eksemplar af **lektionsplanen** i udfyldt stand.

10.3 Lovbestemmelser om kørekort

Hovedmål

Eleven skal orienteres om de vigtigste lovbestemmelser vedrørende kørekort.

Delmål

10.3.1 Kørekortets gyldighed

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- 1) Kørekortet er gyldigt i 15 år ad gangen, men kan i særlige tilfælde udstedes med kortere gyldighed og på bestemte betingelser.
- 2) Når gyldighedstiden er udløbet, kan kørekortet fornyes ved henvendelse til kommunen.
- 3) Under kørslen skal man have kørekortet hos sig og på forlangende vise det til politiet.
- 4) Hvis kørekortet beskadiges eller bortkommer, skal man henvende sig til kommunen for at få udstedt et nyt.

10.3.2 Inddragelse og generhvervelse/gengivelse af kørekort

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- 1) Hvis politiet har grund til at antage, at en fører af en stor knallert ikke længere opfylder betingelserne for at have kørekort, kan politiet inddrage det eller indkalde den pågældende til en kontrollerende køreprøve.
- 2) Er førerretten frakendt, kan kørekortet normalt kun generhverves efter bestået kontrollerende køreprøve.
- 3) Hvis førerretten er frakendt som følge af spirituskørsel, narkokørsel eller kørsel under påvirkning af sygdom m.v. skal der gennemføres et kursus i alkohol, narko og trafik (ANT-kursus) forinden den kontrollerende køreprøve.
- 4) Kørekortindehavere får ved visse overtrædelser af færdselsloven udover en bøde også et »klip i kørekortet«, fx hvis man kører over 30 % for stærkt, kører over for rødt. 3 klip inden for 3 år medfører en betinget frakendelse af kørekortet. Klippekortet gælder for grove overtrædelser af færdselsloven, som ikke i sig selv medfører frakendelse af kørekortet, men som udsætter andre for fare.